

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka
(2)\Simenon_Georges-Maigret_a_zamecky_pan.pdb

PDB Name: Maigret a zámecký pán
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 12.6.2007
Modification Date: 12.6.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

GEORGES SIMEMON

MAIGRET A ZÁMECKÝ PÁN

I.

Protivná práce

K prvnímu setkání komisaře Maigreta s mrtvým, s nímž mu pak bylo žít několik týdnů v podivně důvěrném a matoucím společenství, došlo 27. června 1930 za okolností zároveň všedních, nepříjemných a nezapomenutelných.

Nezapomenutelných hlavně proto, že v souvislosti s příjezdem španělského krále do Paříže, chystaným právě na onoho 27. června, dostávala soudní policie už celý týden příkaz za příkazem, jaká opatření je třeba učinit.

Jenže ředitel soudní policie byl právě v té době v Praze na jakémsi vědeckém kongresu a jeho zástupce odjel na své letní sídlo na normanském pobřeží, protože mu tam onemocnělo dítě.

Byla tedy řada na Maigretovi, jako na komisaři služebně nejstarším: za úmorného vedra se musel o všecko postarat s minimálním početním stavem osazenstva: začínaly totiž dovolené.

A ke všemu ještě toho sedmadvacátého června časně ráno našli v ulici Picpus zavražděnou niťářku.

Zkrátka a dobře, v devět ráno byli zbylí inspektoři do jednoho na nádraží v Buloňském lesíku a očekávali tam španělského vladaře.

Maigret dal otevřít všechny dveře a všechna okna a ve vzniklém průvanu dveře bouchaly a papíry létaly.

Několik minut po deváté přišel z Nevers telegram:

Emil Gallet, obchodní cestující, bytem v SaintFargeau, okr. SeineetMarne – zavražděn v noci z 25. na 26. června hotel Loira v Sancerre. Mnoho neobvyklých skutečností. Uvědomte, prosím, rodinu, je třeba identifikovat mrtvolu. Dle možnosti pošlete z Paříže inspektora.

A tak Maigretovi nezbylo než vydat se do SaintFargeau, pětatřicet kilometrů od Paříže, sám, ačkoliv hodinu předtím vůbec netušil, že takové místo existuje.

Nevěděl ani, jaké je tam spojení. Na Lyonském nádraží mu řekli, že právě tím směrem odjíždí osobní vlak, i dal se do běhu a taktak, že chytil poslední vagón.

Důkladně se přitom zapotil. Zbytek cesty si utíral čelo a lapal po dechu, protože byl dost tělnatý

Ve stanici SaintFargeau mimo něj nikdo nevystupoval, a tak několik minut bloudil po změkklém asfaltu nástupiště, než našel nádražního zřízence, aby mu ukázal cestu.

„Pan Gallet? Na konci hlavní aleje... mezi parcelami... Na vile uvidíte cedulku, je na ní napsáno Sedmíkráska. Je to skoro jediný dostavěný dům...“

Maigret si sundal sako a pod černou buřinku zasunul kapesník, aby si chránil zátylek, protože zmíněná alej byla velice široká, ale jít se dalo jen prostředkem, kde nebyl ani kousek stínu.

Slunce mělo smutnou barvu mědi. Mouchy zběsile štípaly, zřejmě oznamovaly, že přijde bouřka.

A nikde živá duše, aby zpestřila neveselou krajinu a případně mohla podat přichozímu potřebné informace.

Rozparcelovaný pozemek býval zřejmě dřív lesem a součástí nějakého většího panství. Vytrasírovali na něm geometrickou síť ulic a alejí a zakopali elektrické kabely, aby zásobovaly proudem budoucí vily.

Jediným přepychem byl parčík proti nádraží s mozaikovými nádržemi na vodu a nefungujícím vodotryskem. Na prkenné boudě byl veliký nápis: Kancelář a Prodej parcel. Visel tam i plánec, na němž ty dosud pusté aleje už nesly jména slavných politiků a generálů.

Po každých padesáti metrech vytahoval Maigret zpod bouřky kapesník a utíral si pot. Pak jím zas přikryl zátylek, beztak už hodně zčervenálý.

Tu a tam bylo vidět zárodky domů, rozestavěné zdi, kvůli vedru zedníky zřejmě opuštěné.

Vílu zvanou Sedmíkráska objevil až asi dva kilometry za nádražím. Byla to stavba v neurčitěm anglickém slohu s

červenými prejzy a složitou architekturou; nahrubo ohozená zeď dělila zahradu od toho, co ještě pár let zůstane lesem.

Okny prvního patra uviděl postel s přeloženou matrací. Pokrývky a polštáře se větraly v okně.

Zazvonil. Služka asi třicetiletá a šilhavá si ho napřed prohlédla špehýrkou a zatímco se rozpakovala, zda mu otevřít, nebo neotevřít, oblékl si Maigret sako.

„Mohu, prosím, mluvit s paní Galletovou?“

„Koho mám ohlásit?“

Ale vtom už se zvnitřku ozval hlas s otázkou:

„Kdo to je, Evženie?“

Na schodišti se objevila paní Galletová osobně a s bradou zdviženou vyčkávala, jak jí vetřelec vysvětlí svou přítomnost.

„Něco jste ztratil,“ poznamenala bez nejmenší stopy vlídnosti, když mu po smeknutí buřinky upadl kapesník na zem. Zvedl ho, zamumlal něco nesrozumitelného a představil se: „Komisař Maigret z Prvního pátracího oddílu... Rád bych si s vámi promluvil, madame...“

„Se mnou?“

Obrátila se ke služce a řekla stroze:

„Nač ještě čekáte?“

Aspoň o paní Galletové už Maigret nebyl na pochybách. Byla to dobrá padesátnice a velice nepříjemná. Přes to, že bylo vedro a že vila stála docela o samotě, byla už od samého rána vyzbrojena šaty z fialového hedvábí a z přísného účesu neunikl ani jeden ze šedivých vlasů. Na krku, na šatech i na rukou měla vrchovatě zlatých řetězů, broží a prstenů. S nechutí se obrátila k domu a vedla návštěvníka do salónu. Pootevřenými dveřmi nahlédl Maigret do bílé kuchyně, kde se to blýskalo naleštěnou mědí a aluminiovými pánvemi.

„Můžu už začít voskovat, milostpaní?“

„Samozřejmě. Proč ne?“

Služebná zmizela v sousední jídelně a za chvíli bylo slyšet, jak vkleče roztírá vosk. Domem se začal šířit příjemný, svěží pach terpentýnu.

Každý kousek nábytku v salónu měl svou vlastní háčkovanou dečku. Na zdi visela zvětšená fotografie dlouhého hubeného chlapce s vystouplými koleny a nesympatickými rysy v obleku, jaký se nosí k biřmování.

Na pianu stála menší fotografie, představující muže s tmavými vlasy a prokvetlou kozí brádkou v mizerně střiženém žaketu. Ovál obličeje měl stejně protáhlý jako ten chlapec. A ještě něco na něm bylo nápadného: Maigret si teprve po chvilce uvědomil, že to jsou nezvykle tenké rty, jako by obličej byl přeseknutý ve dví.

„To je váš manžel?“

„Ano, to je můj manžel. Očekávám, že mi sdělíte, co u mne má co pohledávat policie...“

Během následující rozmluvy se Maigretův pohled mnohokrát stočil k podobizně muže na klavíru, a bylo to vlastně jeho první seznámení s mrtvým.

„Mám pro vás špatnou zprávu, madame... Váš manžel je na cestách, že ano?“

„Tak už se konečně vyjádřete... Oč jde?“

„Stalo se neštěstí, madame... Tedy... Ne zrovna neštěstí... Prosím vás, abyste to přijala statečně...“

Stála před ním vzpřímená, až ztuhlá, a jednou rukou se opírala o podstavec se sádrovou, pobronzovanou soškou.

Obličej měla tvrdý a nedůvěřivý; třáslý se jen její baculaté prsty. Proč Maigreta právě v téhle chvíli napadlo, že byla v první půli života štíhlá a možná velice štíhlá a že se takhle zaoblila až s věkem?

„Váš manžel byl v noci z 25. na 26. v Sancerre zavražděn... a mně připadla ta svízelná povinnost vám...“

Komisař se obrátil k fotografii na stěně a ukázal na biřmovaného chlapce:

„Máte syna, že?“

Paní Galletová jako by na okamžik ztratila tu strnulost, která se jí jevila jako nezbytný doplněk její důstojnosti. Řekla skoro šeptem:

„Mám syna, ano...“

Ale okamžitě navázala vítězoslavným tónem:

„Říkáte v Sancerre, že? A dnes máme dvacátého sedmého. Tak to se musíte mýlit... Chvilku počkejte...“

Odešla do jídelny a pootevřenými dveřmi Maigret zahlédl služku, jak leze po čtyřech. Paní se vrátila a podala komisaři pohlednici.

„Je od manžela. Datum na ní je šestadvacátého; to znamená včera a razítko je z pošty v Rouenu...“

Těžko potlačovala úsměv ve škodolibé radosti, že toho policajta, který se odvážil vniknout do jejího domu, může pokořit.

„Zřejmě půjde o nějakého jiného Galleta, i když žádného jiného neznám...“

Mnoho nechybělo a otevřela mu dveře, aby odešel. Nemohla se zdržet, aby ke dveřím upřeně nehleděla.

„Jmenuje se pan manžel křestním jménem Emil? A je povoláním obchodní cestující?“

„Je zástupce firmy Niel a spol. pro celou Normandii...“

„Obávám se, madame, že vaše radost není na místě... Musím vás požádat, abyste mě doprovodila do Sancerre... Pro vás tak jako pro mne...“

„Ale když vám povídám...“

Mávala pohlednicí, představující tržiště v Rouenu. Dveře do jídelny zůstaly otevřené a bylo jimi vidět střídavě služčinu zadnici a nohy a pak zas hlavu s rozčepýřenými vlasy, zakrývajících tvář. Bylo slyšet, jak mastný hadr s voskem klouže po parketách.

„Věřte, že si přeju z celého srdce, aby to byl omyl. Ale doklady, nalezené v kapse mrtvého, zřejmě patří vašemu manželovi...“

„Někdo mu je mohl ukrást...“

Přesto jí do hlasu bezděčně proniklo znepokojení. Sledovala Maigretův letný pohled k manželovu portrétu a poznamenala:

„Tahle fotografie byla pořízena, když už držel dietu...“

„Jestli se chcete naobědvat, stavím se pro vás dejme tomu za hodinu...“ navrhl jí komisař.

„Ne, naprosto ne... Jestli myslíte... že je to opravdu nutné... Evženie! Podejte mi černý hedvábný plášť, kabelku a rukavice...“

Případ měl všechny náležitosti nepříjemné služební povinnosti a Maigreta ani příliš nezajímal. A jen docela mimoděk mu v paměti utkvěla podoba muže s koží bradkou – co držel dietu! – i chlapce v biřmovacím obleku. Vůbec si je zapamatovat nechtěl.

Všechno, co v té věci podnikal, mělo ráz hodně protivné práce. Vydat se zpátky k nádraží v čím dál tím větším vedru a nesmět si tentokrát ani sundat sako! Pětatřicet minut čekat na nádražní lavici v Melunu na spojení – aspoň si tu koupil košík s obloženými chleby, ovocem a lahví bordeaux.

Ve tři odpoledne seděl Maigret konečně v kupé první třídy proti madame Galletové a ujížděl po hlavní moulinské trati do Sancerre.

Otevřel okno a zatáhl záclony, ale závan svěžejšího vzduchu vletěl do kupé jen zřídka.

Maigret vylovil z kapsy dýmku, ale pak se podíval na svou společnici a myšlenky na kouření v její přítomnosti se vzdal. Jeli už dobrou hodinu, když se konečně ozvala trošku lidštějším hlasem:

„Jaké na to celé máte vysvětlení?“

„V této chvíli vám nedokážu vysvětlit vůbec nic, madame. Zatím nic nevím. Jak jsem vám už řekl, byl zločin spáchán v noci z 25. na 26. června v hotelu Loira. Začíná zrovna období dovolených... A nadto si venkovská policejní komisařství ráda dává na čas... Soudní policii došla zpráva až dnes ráno.“

Odmlčel se, a když se nedočkal žádné reakce, obrátil se na paní Galletovou s otázkou:

„Měl pan manžel ve zvyku posílat vám z cest pohlednice?“ „Psal pokaždé, když odjel.“

„A byl často na cestách?“

„Asi tak tři týdny v měsíci. Jezdil do Rouenu a tam se vždycky ubytoval v hotelu U pošty. Dělal to tak už dvacet let. Vyjížděl odtud do celé Normandie, ale vždycky se snažil, aby byl na noc zpátky v Rouenu.“

„Máte jen toho jednoho syna?“

„Ano, jen toho jednoho. Pracuje v Paříži v bance... „

„S vámi v SaintFargeau nebydlí?“

„Na každodenní dojíždění je to příliš daleko. Bývá s námi jen v neděli...“

„Smím vám doporučit, abyste něco snědla?“

„Děkuji!“ odmítla ho tónem, jako by se byl dopustil nějaké impertinence.

Opravdu si ji neuměl představit, jak ve vlaku ukusuje chleba a zapíjí zteplalým vínem z papírového kelímku jako nějaká ledajaká.

Člověk cítil, že důstojnost není pro ni prázdné slovo. Hezká asi nebyla nikdy, ale měla vcelku pravidelné rysy a nebýt tak strnulá, mohla mít jistý půvab díky jakémusi melancholickému výrazu v obličejí, umocněnému ještě sklonem hlavy k jednomu rameni.

„A proč by manžela někdo zabíjel? Jaký by k tomu mohl mít důvod?“

„Neměl nějakého nepřítele? Nevíte o nějakém?“

„Neměl ani nepřítele, ani přítele. Žijeme v ústraní jako všichni, co poznali jiné, lepší časy než tuhle surovou a sprostou poválečnou dobu...“

„Ano, jistě...“

Cesta se zdála nekonečná. Maigret vyšel za tu dobu několikrát na chodbičku a dal si pár bafů z dýmky. Vlivem horka a hojného pocení jeho škrobený límec docela změkkl. Záviděl paní Galletové, která jako by vůbec nepostřehla, že je 33 nebo 34 stupňů ve stínu, a zachovávala trvale tutéž pozici, jakou zaujala na začátku, kabelku na kolenou, ruce na kabelce a hlavu obrácenou ke dveřím.

„A jak... toho člověka... zabili?“

„V telegramu o tom nic nestojí. Vyrozuměl jsem jen tolik, že ho ráno našli mrtvého...“

Paní Galletová sebou trhla a na okamžik s ústy otevřenými zalapala po dechu.

„Rozhodně to nemůže být můj manžel... Dokazuje to ta pohlednice, ne? Ani jsem se neměla obtěžovat...“

Maigret zalitoval, že s sebou nevzal tu fotografii z piana, i když přesně nevěděl proč. Zdálo se mu, že už zapomněl, jak vypadala horní část Galletova obličejí. Jasně však viděl tenká a široká ústa, prokvetlou bradku a špatně střižená ramena žaketu.

Když vlak zastavil ve stanici TracySancerre, bylo už sedm hodin večer, a to je ještě čekal dobrý kilometr po silnici a visutý most přes Loiru.

Řeka nevypadala nijak velebně: proměnila se v množství živých potůčků, razících si cestu mezi písčnými náplavami barvy přezrálého obilí.

Na jednom z těch ostrůvků stál člověk v nankinovém obleku a lovil na udici. Na blízkém nábreží už bylo vidět široké

žluté průčelí hotelu Loira.

Sluneční paprsky sice už byly šikmější, ale vzduch, prosycený vlhkostí od řeky, byl stále stejně nedýchatelný.

Vedení se teď ujala paní Galletová. Kráčela dobrý krok před komisařem a ten, když uviděl, jak před hotelem přechází sem a tam nějaký člověk, zřejmě kolega od policie, stálh obočí a mrzutě se díval do země: uvědomil si, že dvojice, kterou tvoří s paní Galletovou, musí působit dokonale směšně.

Na zasklené verandě, kde pobíhaly servírky v bílých zástěrách a v bílých čepcích, se pomalu usazovali k večeři takzvaní „luftáci“, rodinky na prázdninách ve světlých šatech.

Paní Galletová uviděla ceduli s názvem hotelu, ozdobenou znaky různých cestovních klubů. Namířila si to přímo do dveří.

„Soudní policie?“ zastavil Maigret muž, který vartoval před hotelem.

„Tak jak jsme na tom?“ zeptal se na oplátku Maigret.

„Odnесли ho na radnici. Pospěšte si, protože v osm ho doktor má začít pitvat. Máte právě tak čas!“

Právě tak čas seznámit se s nebožtíkem! Maigret se pohyboval jako svázaný, jako někdo, kdo plní nepříjemný, nezajímavý úkol.

Později měl dost času vybavit si všechny podrobnosti tohoto druhého setkání, po němž nemohlo následovat už žádné další.

V ostrém, předbouřkovém světle pozdního odpoledne se městečko zdálo oslnivě bílé. Po hlavní ulici se procházely husy a slepice a asi padesát metrů odtud, ve tmavém přístřešku, okovávali dva chasníci v modrých zástěrách koně. Na terase kavárny proti radnici byly všechny stolky obsazené a ze stínu červenožlutě pruhovaných slunečníků jako by vyzařovalo ovzduší dobře chlazeného piva, voňavých aperitivů s ledem a čerstvých pařížských novin.

Uprostřed náměstí parkovala tři auta. Někáká ošetřovatelka se vyptávala, kde je tu lékárna. Na samotné radnici drhla nějaká žena šedivé dlaždice dlouhé chodby.

„Promiňte... kde tu máte toho mrtvého?“

„Jděte dozadu!... Na školním dvoře... Jsou tam už všichni... Můžete tudy...“

Ukázala na dveře, nad nimiž bylo napsáno Dívky, kdežto slovo Chlapci označovalo vchod do druhého křídla.

Paní Galletová šla s nečekanou odvahou první. Maigret však tušil, že ji žene vpřed spíš jakási křeč.

Na školním dvoře pokoušel lékař v bílém plášti cigaretu a chodil sem a tam jako člověk, který na něco čeká. Občas nechal cigaretu v koutku úst a své velice jemné ruce si mnul jednu o druhou.

Nad stolem, na kterém pod bílým prostěradlem ležel nebožtík, stáli dva pánové a polohlasem se o něčem dohadovali.

Komisař se pokoušel prudkou chůzí své společnice trochu přibrzdit, ale paní Galletová mu nedopřála čas zasáhnout.

Energicky prošla dvorem, u stolu se na okamžik zastavila, nadechla se a rychle nadzvedla prostěradlo tam, kde předpokládala obličej.

Ani nevykřikla. Dva rozmlouvající muži se k ní překvapeně obrátili. Lékař si natahoval gumové rukavice a volal do otevřených dveří:

„Slečna Anděla se pořád ještě nevrátila?“

Rukavice si zase sundal a zapálil si novou cigaretu. Paní Galletová stála bez hnutí, celá ztuhlá, a Maigret se chystal přiskočit jí na pomoc.

Obrátila k němu obličej plný nenávisti a zlostně na něho vykřikla:

„Jak je to možné...? Kdo se odvážil...?“

„Pojďte, madame... Tak je to opravdu on, že?“

Těkajícíma očima si měřila ty dva muže u stolu, lékaře v bílém a ošetřovatelku, která se loudavě blížila po dvoře.

„Co budete dělat?“ zeptala se zdrsňlým hlasem.

A protože rozpačitý Maigret váhal s odpovědí, vrhla se konečně na manželovu mrtvolu, dvůr i všechny lidi na něm stihla zlostným, pohrdavým pohledem a zaječela:

„Já nechci!... Já to nechci!...“

Museli ji odvést násilím a svěřit ji školnici, která pro ni opustila kbelík a hadr. Když se Maigret vrátil na dvorek, měl už lékař v ruce skalpel, na obličej masku, a ošetřovatelka mu podávala flakón z matného skla.

Komisař z nepozornosti přišlápl klobouček z černého hedvábí s fialovou mašlí a velkým skleněným briliantem.

Pitvě neasistoval. Pomalu se stmívalo a lékař nervózně prohlašoval:

„Mám v Nevers sedm lidí pozvaných k večeři...“

Dva zbývající pánové byli vyšetřující soudce a jeho zapisovatel. Soudce stiskl Maigretovi ruku a řekl dost stroze:

„Domluvte se s místní policií, ti, už něco začali vyšetřovat. Je to strašně zamotaný případ.“

Nebožtík byl pod prostěradlem nahý.

Maigretovo důvěrné setkání s mrtvým trvalo jen několik vteřin. Tělo bylo přesně takové, jaké si mohl představit podle fotografie. Dlouhé, kostnaté, s vpadlou hrudí úředníka a bledou kůží, od níž se odráželo tmavé ochlupení přecházející na hrudi do rezava.

Zachovalá byla jen půlka tváře, protože levou tvář mu utrhla střela.

Oči měl otevřené. Šedivé panenky se nezdály o nic pohaslejší než na fotografii.

Držel přísnou dietu – řekla paní Galletová.

Pod levou bradavkou bylo vidět čistou pravidelnou ránu, zachovávající tvar ostří dýky.

Lékař stál za Maigretem a netrpělivě přešlapoval.

„Zprávu mám poslat vám? A na jakou adresu?“

„Sem, do hotelu Loira.“

Výšetřující soudce a jeho zapisovatel se dívali jinam a mlčeli. Maigret chtěl odejít, spletl si dveře a dostal se do jedné z tříd, mezi školní lavice.

Byl tu nádherný chládek a komisař na chvíli postál před barvotisky, představujícími „Žně“, „Statek v zimě“ a „Trh ve městě“.

Na polici byly pečlivě srovnány podle velikosti míry a váhy ze dřeva, železa a cínu.

Komisař si otřel čelo. Když znovu překročil práh, narazil na policejního inspektora z Nevers, který ho hledal.

„Tak už jste tady! Takže já můžu odjet za ženou do Grenoblu... Představte si, včera ráno mě zastihl telefon zrovna ve chvíli, když jsme odjížděli na dovolenou.“

„Na něco jste přišel?“

„Vůbec na nic!... Uvidíte sám, je to naprosto nepravděpodobná a podivná záležitost... Jestli je vám to vhod, tak se spolu můžeme navečeřet a já vám zatím řeknu pár podrobností, pokud se tomu tak dá vůbec říct... Nikdo nic neukradl!... Nikdo nic neviděl, nikdo nic neslyšel... Sám pámbu ví, proč toho chlapíka zabili... Je tu jedna jediná zvláštnost, ale ta asi taky nikam nepovede... Když se ubytovával v hotelu Loira, což čas od času dělal, tak vždycky pod jménem pan Clément, rentiér z Orléansu...“

„Pojďme na aperitiv,“ navrhl Maigret.

Vzpomněl si na lákavou atmosféru terasy, která se mu před nedávnem jevila jako vytoužené útočiště.

Ale když tam k orosenému púllitru zasedl, očekávané blaho se nedostavilo.

„Výsledky vyšetřování jsou naprosto neuspokojivé,“ vzdychl si inspektor. „Uvidíte sám! Není čeho se chytit. A všechno se zdá úplně běžné, až na to, že tu zavraždili chlapa...“

Pokračoval tím tónem dost dlouho a nepostřehl, že ho komisař neposlouchá.

Jsou obličej, které člověk třeba jen na okamžik zahlédne na ulici a přitom na ně již nemůže zapomenout. Z Emila Galleta Maigret viděl jen půl obličej, bledé tělo a pak tu fotografii...

Ale nejživěji se mu do paměti zapsala právě fotografie.

Snažil se ji v duchu co nejvíc oživit a představoval si pana Galleta v soukromí s manželkou, v jídelně v SaintFargeau, anebo jak vychází z vily a jde na vlak.

Chvilími viděl horní část obličej docela zřetelně. Zdálo se mu, že si vybavuje těžké šedavé váčky pod očima.

„Vsadil bych se, že měl nějakou jaterní nemoc,“ řekl zničehonic nahlas.

„Je to docela možné. Jenže na tu jaterní nemoc zcela jistě neumřel,“ odpověděl uraženě inspektor z Nevers. „Jaterní nemoc vám neutrhne půlku obličej a neprobodne vám srdce.“

Uprostřed náměstí, kde stál rozebraný kolotoč s dřevěnými koničky, se najednou rozžala světla pouťové střelnice.

II.

Mladík v brýlích

U stolků na terase už nezbyly než dvě tři skupinky. Z pokojů v prvním patře byly slyšet nářky dětí, které rodiče nutili do postele.

Z otevřeného okna se ozval ženský hlas:

„Všiml sis dole toho tlustého pána? Je to policajt, víš? A když budeš zlobit, tak tě zavře do vězení...“ Maigret večerel, pozoroval okolí a poslouchal přitom nepřetržité brebentění. Inspektor Grenier z Nevers mluvil zkrátka proto, že rád mluvil.

„Kdyby mu aspoň byli něco ukradli! Pak by to bylo docela jednoduché. Dneska je pondělí... Zločin byl spáchán v noci ze soboty na neděli... Byla zrovna pout'... A o pouti tu kromě komediantů, kteří jsou automaticky podezřelý živel, brousí všelijaká verbež... Vy neznáte venkov, komisaři! Možná že se tu najdou ještě horší kriminálníci než mezi pařížskou galerkou...“

„Vlastně nebýt té pouti, tak se na tu vraždu přišlo okamžitě,“ přerušil ho Maigret.

„Jak to myslíte?“

„No, že rány ve střelnici a klukovské petardy způsobily, že výstřel z pistole nikdo neslyšel... Copak jste neřikal, že Gallet na tu střelnou ránu do hlavy neumřel?“

„Povídal to doktor. Musí to ještě potvrdit pitva. Ten člověk dostal napřed kulku do hlavy. Ale i s ní a bez pomoci mohl prý ještě žít dvě až tři hodiny. Pak ho ale někdo bodl přímo do srdce a smrt nastala okamžitě... Ten nůž našli.“

„A pistoli?“

„Tu hledali marně.“

„Nůž byl v pokoji?“

„Pár centimetrů od mrtvoly... Na levém Galletově zápěstí se našly modřiny... To patrně znamená, že ve chvíli, kdy ho útočník zranil, se na něj Gallet chtěl vrhnout s nožem... Ale byl zesláblý... a tak ho vrah chytil za zápěstí, otočil špičičku nože proti němu a bodl ho do srdce... Není to názor jen můj, ale také doktorův.“

„Takže nebýt pouti, byl by Gallet pravděpodobně ještě naživu!“

Maigret se nepokoušel o geniální kombinace a vůbec už neměl v úmyslu venkovského kolegu oslnit. Jen se mu ten nápad zdál zvláštní. Pohrával si s ním a byl zvědav, co z něho může vzejít.

Nebýt rámusu kolotoče, střelnice a klukovských petard, byli by lidé z hotelu slyšeli výstřel, byli by přiběhli a možná i zasáhli dřív, než došlo k tomu bodnutí nožem.

Byla už docela tma. Jen na hladině řeky se odráželo měsíční světlo a na obou koncích mostu svítily lucerny. Uvnitř v kavárně hráli hosté biliár.

„Je to podivný případ,“ shrnul svůj dojem inspektor Grenier. „Poslyšte, není ještě jedenáct? Jede mi to v jedenáct třicet dva a čtvrt hodiny mi trvá, než dojdu na nádraží. Říkal jsem si, jestli se aspoň něco neztratilo z pokoje...“

„V kolik hodin končí pouťové atrakce?“

„O půlnoci. Takové je nařízení.“

„Takže zločin musel být spáchán před půlnocí a v tu chvíli hotelu určitě ještě všecko nespalo.“

Každý z policistů sledoval svou vlastní myšlenku a rozhovor pokračoval dost nesouvisle.

„Například to, že si dal jméno Clément. Hoteliér vám to asi už povídal... Čas od času se tu ubytovával... Asi tak jednou za půl roku... Poprvé se tu ukázal asi před deseti lety... A vždycky jako pan Clément, rentiér z Orléansu.“

„Kufřík, jaký s sebou vozíval obchodní cestující, s sebou neměl?“

„V pokoji jsem nic takového neviděl... Ale tady pan hoteliér to bude vědět... Pane Tardivone... prosím vás, na okamžik... Tohle je pan komisař Maigret z Paříže a rád by se vás na něco zeptal... Vozíval pan Clément s sebou obvykle kufřík, jako mívají agenti?“

„Se stříbrnými přibory,“ upřesnil komisař.

„Ne. Míval cestovní tašku s osobními potřebami, on si totiž na svou osobu velice potrpěl. Skoro nikdy jsem ho neviděl v obyčejném saku, vždycky jen v žaketu, buď v černém nebo v tmavošedém...“

„Děkuju...“

Maigret přemýšlel o firmě Niel a spol.: Gallet byl jejím generálním zástupcem pro Normandii. Specializovali se na dárkové předměty ve stříbře: dětská chraстítka, ozdobné pohárky, stříbrné přibory, košíčky na ovoce, dranzírovací soupravy, lopatky na dorty...

Spolkl kousek mandlového cukru, který před něho položila servírka, a nacpal si dýmku.

„Skleničku něčeho ostřejšího?“

„Proč ne...“

Hoteliér došel sám pro láhev a posadil se k policistům.

„Takže teď vyšetřování povedete vy, pane komisaři? To je ale případ, co? A zrovna když začíná sezóna! Dnes ráno mi uteklo sedm hostů, odstěhovali se do Obchodního hotelu! Tak na zdraví, pánové... Pokud jde o toho pana Clémenta... To víte, zvyk je zvyk, už mu jinak říkat nebudu... A koho by bylo napadlo, že se tak doopravdy nejmenuje?“

Terasa už byla skoro prázdná. Číšník rovnal ke zdi truhlíky s oleandry, které za dne tvořily živý plot terasy. Po druhém břehu jel nákladní vlak a všichni tři muži mechanicky sledovali červenavé světlo, razící si cestu na úpatí kopce.

Pan Tardivon začínal jako kuchař ve vznešených domech a zachoval si z té doby jakousi obřadnost a blahosklonný způsob mluvy.

„Nejpodivnější na celé věci se mi zdá to, že stačilo docela málo a k zločinu vůbec nedošlo,“ řekl zamyšleně a soustředěně si ohříval v dlani sklenku armagnaku.

„Myslíte jistě tu pout,“ navrhl snaživě Grenier a mrkl okem po Maigretovi.

„Nevím, co máte na mysli... Ne... Když pan Clément v sobotu dopoledne přijel, dal jsem mu modrý pokoj s okny na kopřivovou cestu, jak my říkáme, je to ta cesta tady od nás nalevo... Pojmenovali jsme ji tak, protože od té doby, co ji nikdo nepoužívá, zarostla úplně kopřivami...“

„A proč ji nikdo nepoužívá?“ zajímal se Maigret.

„Vidíte tadyhle tu zeď hned za cestou? Je to zeď vily pana de SaintHilaire. Tady v kraji jí říkají Zámeček na rozdíl od starého sancerrského zámku, který stojí nahoře na svahu... Jsou odsud vidět rohové věže... Je tam velmi krásný park... No a dřív, dokud hotel Loira ještě nestál, táhl se ten park až sem a na konci kopřivové cesty do něho vedl parádní vchod s krásnou kovanou mříží... Brána je tam dodnes, ale už se nepoužívá, protože prorazili jiný vchod na nábreží, asi pět set metrů odsud.“

No a tak jsem zkrátka dal panu Clémentovi modrý pokoj, ale on přišel zpátky a ptal se mne, jestli bych neměl jiný, s okny na dvůr...

Nic volného jsem neměl... V zimě je pokojů na vybranou, protože přijíždějí jen stálí hosté, obchodní cestující, co se objeví v určitý čas, aby obešli zákazníky... Ale v létě!... Věřili byste, že většina hostů je z Paříže?... Kdepak, zdejší vzduch... Tomu se nic nevyrovná...

Řekl jsem tedy panu Clémentovi, že to nejde, a upozornil jsem ho, že to je náš nejpříjemnější pokoj...

Na dvoře jsou husy a slepice a co chvíli se chodí do studně pro vodu a ať řetěz mažeme sebevíc, pořád skřípe a skřípe...

Dál už nenaléhal a odešel. Ale představte si, že by býval měl pokoj do dvora... Byl by zůstal naživu! ...“

„Jak to?...“

„To vám neřekli, že bylo vystřeleno minimálně ze šesti metrů? Pokoj má pouhých pět metrů... To znamená, že vrah stál venku... Využil toho, že kopřivová cesta je pustá... Na dvůr by se byl neodvážil... Tam by ho byli slyšeli... Ještě skleničku, pánové? Tahle runda je samozřejmě na mne...“

„A druhá!...“ řekl komisař.

„Druhá co?“ chtěl vědět Grenier.

„Druhá náhoda! První byla pout, pro kterou nebylo slyšet výstřel. A druhá, že všechny pokoje do dvora byly obsazené...“

Obrátil se na pana Tardivona, jenž právě doléval skleničky. „Kolik hostů tu v téhle chvíli máte?“

„Čtyřicet i s dětmi...“

„Nikdo neodjel potom, co tu došlo k vraždě?“

„Sedm lidí, jak už jsem vám povídal. Rodinka z pařížského předměstí, myslím ze SaintDenis. Nějaký mechanik nebo co se ženou, s tchyní, se švagrovou a s dětmi... Mimochodem lidé dost nevychovaní, a tak jsem se vůbec nezlobil, že se odstěhovali ke konkurenci, do Obchodního... Každý máme jiný druh hostů... Tady u nás se setkáte jen s prvotřídní klientelou, to vám potvrdí každý...“

„Co dělával pan Clément celé dny, když u vás bydlel?“

„Těžko povědět... Odcházel z hotelu pěšky... Jednou jsem si řekl, jestli tady někde v okolí nemá nemanželské dítě. Byl to jen takový nápad, to víte, člověk chce přijít věcem na kloub, je to docela bezděčné... Byl to člověk velice zdvořilý, ale vypadal pořád nějak smutně... Nikdy nejedl s ostatními hosty u společného stolu... V zimě jsme totiž prostírali všem společně jednotné menu... On raději sedával sám někde v koutku...“

Maigret vytáhl z kapsy obyčejný notýsek, do jakého si pradelny zapisují seznamy prádla, a na čtverečkovaný papír si tužkou poznamenal:

1. Telegrafovat do Rouenu
2. Telegrafovat firmě Niel
3. Podívat se na dvůr
4. Zjistit údaje o panství SaintHilaire
5. Otisky prstů na noži
6. Seznam hostů v hotelu
7. Rodina mechanik v Obchodním hotelu
8. Zjistit, kdo v neděli 26. odjížděl ze Sancerre
9. Vyhlásit městským bubeníkům: odměnu každému, kdo v sobotu 25. potkal pana Galleta.

Kolega z Nevers sledoval s násilným úsměvem každý jeho pohyb a pletl se v jejich významu:

„Tak co? Vidím, že vás už něco napadlo.“

„Vůbec nic. Pošlu ještě dva telegramy a jdu spát...“

V kavárně už nebyl nikdo, jen pár místních pánů dohrávalo partii kulečnicku. Maigret se šel podívat na kopřivovou cestu, která před lety bývala hlavní alejí, vedoucí k panskému sídlu, a dodnes ji vroubily dvě řady krásných starých dubů.

Všechno tu bylo zarostlé neprostupnou houštinou. A v tuhle noční dobu nebylo vidět vůbec nic.

Inspektor Grenier se chystal na nádraží a Maigret se pár kroků vrátil, aby se s ním rozloučil.

„Hodně štěstí,“ přál mu Grenier... „Ale mezi námi řečeno... je to svinský případ, že?... Žádná senzace... a přitom není čeho se chytit... Mámi být upřímný, jsem rád, že to máte na krku vy a ne já...“

Maigreta zavedli do pokoje v prvním patře, kde mu okamžitě začali kolem hlavy bzikat komáři. Měl mizernou náladu. Práce, kterou měl před sebou, byla nudná, všední a nezajímavá.

Lehl si do postele, ale nedařilo se mu usnout. Pořád si musel v duchu představovat Galletův obličej: viděl buď jednu tvář, nebo spodek obličeje.

Desetkrát se v zavlnělých povlacích těžkopádně převrátil. Poslouchal šumění řeky mezi písčnými náplavami.

Každý zločin má vlastní charakteristické rysy, které člověk dřív či později pochopí a které jsou často klíčem k řešení záhady. A co jestli charakteristickým rysem tohoto případu je právě jeho průměrnost, malost?

Průměrnost prostředí v SaintFargeau. Průměrně ošklivá vila. Úzkoprsý životní styl, fotografie chlapce v biřmovacím obleku a na pianu tatínek v žaketu, úzkém v ramenou.

A stejná průměrnost tady v Sancerre. Laciné letovisko, druhořadý hotel!

Obraz šedivé přizemnosti dotahoval každý detail.

Agent firmy Niel: nepravé stříbro, nepravý přepych, nepravý styl!

Poutř, střelnice a nadto klukovské rachejtle...

Všechno souhlasí, včetně té předstírané distingovanosti paní Galletové, jejíž klobouček, ozdobený štrasem, se válel v prachu školního dvorku!

Byla to pro Maigreta úleva, když se dozvěděl, že vdova odjela prvním vlakem do SaintFargeau a že rakev s ostatky Emila Galleta se vydala stejným směrem v najatém dodávkovém autě.

Byl by s tím rád rychle skoncoval. Všichni se už rozjeli domů: vyšetřující soudce, lékař se sedmi pozvanými i inspektor Grenier.

Zůstal tu sám s přesně vymezenými povinnostmi:

Především musel čekat na odpovědi na telegramy, odeslané včera večer.

Pak řádně prohlédnout pokoj, kde došlo k vraždě. Dále se podívat na všechny, co mohli případně zločin spáchat, jinak řečeno na všechny podezřelé.

Nejdřív přišla odpověď z Rouenu. Telegram poslala tamní policie.

„Vyslechli všechny zaměstnance hotelu Pošta. Pokladní Irma Straussová prohlásila, že jmenovaný Emil Gallet ji v obálce posílal napsané pohlednice, aby je dala v Rouenu na poštu. Dostávala za to sto franků měsíčně. Dělal to pět let a domníval se, že předešlá pokladní dělala totéž.“

Půl hodiny nato, tedy v deset hodin, došel telegram od firmy Niel:

„Emil Gallet není naším zaměstnancem od roku 1912.“

V té chvíli začal po městečku obcházet obecní bubeník. Maigret dosnídal, a právě když si prohlížel školní dvůr, kde neuviděl nic pozoruhodného, přišli za ním, že s ním chce mluvit zdejší cestář.

„Byl jsem na silnici k SaintThibautu,“ vypovídal cestář, „když tu jsem uviděl dotyčného pana Clémenta. Znal jsem ho od vidění a pamatoval jsem si ho hlavně kvůli jeho žaketu. Cestou od statku zrovna přicházel nějaký mládenec, a tak se očitli proti sobě. Byl jsem asi tak sto metrů od nich, ale dobře jsem zaslechl, že se hádají...“

„Šel potom každý svou cestou?“

„Ne. Kousek do vršku šli spolu. Potom se ten starý vracel sám. Toho mladého jsem viděl až asi po půlhodině na náměstí u Obchodního hotelu.“

„Jak vypadal?“

„Vysoký, hubený... S dlouhým obličejem a brýlemi...“

„Co měl na sobě?“

„To vám nedovedu říct... Ale nejspíš něco šedivého... nebo černého... Dostanu od vás těch padesát franků?“

Maigret mu je dal a zamířil k Obchodnímu hotelu, kde si včera večer dal pivo.

Řečený mladý muž u nich v sobotu 25. června obědval, ale číšník, který ho obsluhoval, měl volno, byl asi dvacet kilometrů odsud v Pouilly...

„Víte to jistě, že u vás nespál?“

„Měli bychom ho na seznamu hostí...“

„Nikdo se tu na něj nepamatuje?“

Něco si pamatovala pokladní. Žádal prý nemaštěné nudle a museli mu je zvlášť uvařit.

„Seděl tadyhle nalevo od sloupu a vypadal, jako když uteče hrobníkovi z lopaty...“

Slunce začalo připalovat a Maigreta pomalu opouštěla ranní rozmrzlost.

„Měl dlouhou hlavu?... A úzké rty?“

„Ano, širokou, pohrdavou pusou... Nechtěl ani kávu, ani likéry... Víte, takovéhle zákazníky, ty my zrovna...“

Proč se Maigretovi v té chvíli vybavila fotografie chlapce v bířmovacích šatech?

Maigretovi bylo pětadvacet. Polovinu života strávil u policie a to u nejrůznějších služeb: u mravnostní, u dopravní, u společenské, u nádražní a u hazardních her.

Rozhodně to stačilo, aby to v něm zabilo všechny sklony k mysticismu a důvěru v intuici.

Přesto se mu v posledních čtyřadvaceti hodinách nepřestávaly vybavovat ty dvě fotografie, portréty syna a otce. A současně mu zněla v uších banální větička paní Galletové:

„Držel přísnou dietu...“

Když zamířil na poštu a požádal, aby ho spojili s obecním úřadem v SaintFargeau, nevěděl ještě přesně, co po nich bude chtít.

„Haló... Tady je soudní policie... Můžete mi prosím vás říct, kdy bude mít pohřeb pan Gallet?“

„Zítra ráno v osm.“

„V SaintFargeau?“

„Ano, tady u nás.“

„A ještě otázku. Kdo je u aparátu?“

„Já jsem zdejší učitel...“

„Znáte mladého Galleta?“

„Párkrát jsem ho viděl. Dnes ráno si tu byl pro papíry...“

„Jak vypadá?...“

„Těžko říct...“

„Je vysoký, hubený?“

„To ano, spíš hubený...“

„Nosí brýle?“

„Počkejte... Musím si vzpomenout... Ano, nosí brýle z želvoviny...“

„Nevíte, jestli má nějakou nemoc?“

„Odkud bych to věděl? Jediné, co vám mohu říct, je, že je bledý...“

„Děkuji vám...“

Deset minut nato byl už Maigret zpátky v Obchodní kavárně. „Povězte, madame..., ten váš sobotní zákazník, co si dal nudle... Vzpomenete si, jestli měl brýle?“

Pokladní chvíli namáhala paměť, ale nakonec zavrtěla hlavou: „Měl... neměl... opravdu už nevím... V létě se tu vystřídá tolik lidí... Všimla jsem si hlavně jeho pusy... však jsem povídala našemu vrchnímu, že má pusy jako ropucha...“

Složitější už bylo najít cestáře... propíjel totiž svých padesát franků s kamarády ve výčepu schovaném za kostelem.

„Povídal jste, že ten váš chlapík měl brýle.“

„Ten mladý, ne ten starý...“

„A jaké brýle?“

„Kulaté, takové tmavé, skoro černé kruhy...“

Když Maigret ráno vstával, byl potěšený, že už jsou všichni pryč: odvezli nebožtíka, odjela paní Galletová, odjel soudce, lékař i okresní policie.

Doufal, že konečně zůstane sám s objektivním problémem a že si nebude muset neustále vybavovat zvláštní podobu toho starého člověka s kozí brádkou.

A přesto byl už ve tři odpoledne ve vlaku a směřoval – nepřímo – do SaintFargeau.

Napřed viděl Emila Galleta jen na fotografii. Podruhé mu ukázal jen polovinu obličeje.

A teď najde jen definitivně uzavřenou rakev.

přesto, když se vlak dal do pohybu, měl trochu trapný pocit, že svého nebožtíka pronásleduje.

Pan Tardivon v hotelu Loira byl trochu zklamán: svým nejlepším zákazníkům nabízel skleničku armagnaku a trpce se svěřoval:

„A vypadal přitom docela seriózně... Byl to člověk v našem věku... A najednou praskne do bot, ani se do pokoje, kde se stala ta vražda, nepodívá... Chtěli byste to vidět? To místo, kde umřel? Je vám to zvláštní... Udělala to policie z Nevers. Než mrtvolu odnesli, tak ji napřed obkreslili na podlahu křídou... Pozor, ničeho se nedotýkat! Člověk nikdy neví, co by to mohlo mít pro jednoho za následky...“

III.

Jak odpovídal Henry Gallet

Tu noc přespal Maigret doma, na bulváru Richarda Lenoira, ale ve středu ráno před osmou už byl v SaintFargeau. Vycházel už z nádraží, ale zase se vrátil a oslovil jediného nádražního zřízence:

„Jezdil pan Gallet často vlakem?“

„Který, starý nebo mladý?“

„Starý, tatínek.“

„Jezdil. Měsíc co měsíc odjel vždycky na tři týdny. Kupoval si lístek do Rouenu, druhou třídu.“

„A mladý?“

„Ten sem přijíždí skoro každou sobotu, ale kupuje si lístek v Paříži, zpáteční třetí třídu, a odjíždí v neděli posledním vlakem... Koho by to napadlo, že? Vidím ho před sebou jako by to bylo dnes, tenkrát první červnovou nedělí, když zahajoval rybářskou sezónu...“

„Starý nebo mladý?“

„Ale starý přece! ... Podívejte se támhle mezi stromy, ta modrá pramička, ta je jeho. Tuhle pramici si bude chtít kdekdo koupit, dělal si ji sám z jádrového dubu a vyspekuloval všelijaká vylepšení... A to jeho rybářské náčiní, to jste měl vidět...“

Tento drobný rys připojil Maigret pečlivě k dosud nedokonalému obrazu zesnulého. Díval se na pramičku, pozoroval hladinu Seiny a usilovně se pokoušel představit si muže s koží bradkou, jak hodiny sedí nehybně s udicí v ruce. Pak se pomalu vydal k vile s názvem Sedmikráska. Všiml si, že stejnou cestou se ubírá prázdný pohřební vůz druhé třídy.

V okolí domu nebylo človíčka, jen po prašné cestě strkal nějaký děda trakař. Když uviděl pohřební vůz, smekl čepici a zastavil se: zřejmě byl zvědav na pohřební průvod.

Zvon u branky omotali kusem látky. Kolem vchodu byla naaranžovaná černá draperie se stříbrnými iniciálami zesnulého. Tolik okázalé výzdoby Maigret neočekával. Vlevo v chodbě byl stříbrný podnos a na něm jediná vizitka se zahnutým rohem od saintfargeauského starosty.

Salón, kde komisaře poprvé přijali, byl proměněn ve smuteční síň: téměř všechen nábytek odsud přenesli do jídelny. Na zdech byly černé závěsy a ve středu místnosti stála rakev obklopená voskovicemi.

Bůhví proč to působilo tajemně a trochu podezřele. Snad proto, že ve vši té zdobnosti nebyli žádní smuteční hosté a člověk cítil, že ani žádní nepřijdou, ačkoliv pohřební vůz stál už před domem.

A ta jediná opuštěná vizitka! A všechny ty stříbrné slzy na černém sametu! Po každé straně rakve jeden truchlící pozůstalý: napravo paní Galletová v hlubokém smutku, na obličejí černý krepový závoj a v prstech růženec s matnými kuličkami. Henry Gallet vlevo rovněž celý v černém a matný.

Maigret tiše vstoupil, namočil snítku zimostrázu do svícené vody a pokropil rakev. Cítil, že ho matka i syn sledují očima, ale nikdo z nich nepronesl ani slovo.

Postavil se do kouta a sledoval současně zvuky zvenčí a výraz obličeje mladého muže. Koně občas neklidně udeřili kopytem o zem. Pod oknem se na slunci polohlasně bavili funebráci. V šeré smuteční síni, osvětlené pouze voskovicemi, vypadal už tak nepravdivý obličej mladého muže ještě nepravdivější: všechna ta okolní černá ještě zdůrazňovala chorobnou bledost jeho kůže.

Vlasy, rozdělené pěšinkou, byly přilepené k lebce. Čelo měl vysoké a hrbolaté. Za tlustými skly želvovinových brýlí bylo nesnadné zachytit jeho tékavý pohled krátkozrakých.

Čas od času si paní Galletová pod závojem decentně osušila oči smutečním kapesníkem. Henryho oči se dívaly do prázdna. Klouzaly po povrchu věcí a pečlivě se vyhýbaly pohledu na komisaře; ten s úlevou zaslechl blížící se kroky funebráků.

Za chvíli už narazily máry na zeď v chodbě. V hrdle paní Galletové zabublal malý vzlyk; její syn jí jen poklepal na rameno a díval se přitom jinam.

Okázalost pohřebního vozu druhé třídy prudce kontrastovala s ubohým smutečním průvodem, sestávajícím ze dvou osob, před nimiž kráčel zmatený ceremoniář.

Pořád bylo stejně horko. Muž s trakařem se pokřižoval a pustil se kolmou cestou do vrchu; v hlavní aleji, dost široké k tomu, aby tu pochodovaly pluky, šel zatím svou cestou pohřební průvod sestávající ze dvou pozůstalých.

Na návsi postával hlouček vesničanů a z povzdálí sledoval církevní obřad. Maigret mezitím zašel na radnici, ale nikoho tu nezastihl. Pro zástupce starosty, který byl zároveň učitelem, si musel dojít do školy: děti tak získaly chvíli nečekaného volna.

„Jediné, co vám mohu říct, je to, co stojí v matrice. Tady to je: Gallet, EmilYves Pierre, narozený v Nantes roku 1879, v říjnu 1902 sňatek v Paříži s Aurorou Préjeanovou atakdál... Syn Henry, narozený v Paříži roku 1906, zapsaný na radnici IX. okrsku. ...“

„Zdejší lidé je nemají rádi?“

„No... Galletovi se totiž s nikým nechtěli stýkat. V roce 1910 si tu postavili vilu na lesní parcele, ale jako by tu ani nebyli... Je to tuze pyšná rodina... Stalo se mi, že jsem byl jednou v neděli na rybách a moje loďka stála sotva deset metrů od té Galletovy pramičky... Když jsem něco potřeboval, beze všeho mi to dal, ale víc jak pět vět se mnou nepromluvil...“

„Žili si zřejmě na dost vysoké noze. Na kolik byste odhadl, že je to přišlo?“

„Přesně nemohu říct, protože nevím, jak utrácel na cestách... Ale na zdejší provoz mohli spotřebovat, řekl bych, aspoň takové dva tisíce měsíčně... Jejich vilu jste viděl, tak jste mohl zjistit, že tam nic nechybí... Všecko, co potřebují do kuchyně, si dávají posílat z Corbeil nebo z Melunu... Taky jedna věc, která...“

Otevřeným oknem Maigret uviděl, že pohřební průvod obešel kostel a směřuje na hřbitov. Panu učiteli za všechno poděkoval a spěchal ven. Ze silnice slyšel, jak na rakev dopadají první hroudy.

Na hřbitově se neukázal, ale oklikou se pustil zpátky k vile. Loudal se, aby došel chvíli po Galletových. Služebná u branky na něho hleděla v rozpacích.

„Milostpaní teď nemůže...“ pokusila se ho odbýt.

„Řekněte panu Henrymu, že s ním potřebuji mluvit.“

Služka zašilhala víc než obvykle a nechala ho stát venku. Chvíli nato se v chodbě objevila postava mladého muže. Zůstal stát na prahu a oslovil Maigreta, aniž se na něho podíval:

„Nemůžete tu návštěvu odložit na jiný den? Matka toho měla za dnešek už dost...“

„Potřebuji mluvit s vámi, a to dnes. Omluvte mě, prosím, že naléhám.“

Henry udělal čelem vzad a naznačil tak, že ho má policista následovat. Váhal, do kterých dveří vejít, a rozhodl se konečně pro jídelnu, v níž byl naskládán nábytek ze salónu, takže tu téměř nebylo k hnutí.

Fotografie chlapce v biřmovacích šatech ležela na stole. Galletovu podobiznu Maigret nikde neviděl.

Henry se neposadil ani nepromluvil, jen si se znechuceným gestem sundal brýle a jal se čistit skla. Oči, náhle zbavené ochrany, začaly silně pomrkávat.

„Je vám bezpochyby známo, že jsem byl pověřen, abych vypátral vraha vašeho otce...“

„Právě proto mě udivuje, že vás vidím tady, a to v době, kdy by se slušelo, abyste respektoval náš smutek.“

Henry si znovu nasadil brýle a zastrčil povylezlou škrobenou manžetu. Na jeho ruce byly stejně narezavělé chloupky jako na hrudi mrtvol v Sancerre.

V kostnatém, trochu koňském obličejí se zasmušilým výrazem se nehnul ani sval. Opřel se o šikmo stojící klavír, jehož zadní stěna byla potažena zeleným sukrem.

„Rád bych vás požádal o několik informací týkajících se jak pana otce, tak celé rodiny.“

Henry ani nehlesl, ani se nepohnul, stál, chladný a ponurý, stále na jednom místě.

„Řekl byste mi především, kde jste byl v sobotu 25. června kolem čtvrté hodiny odpoledne?“

„Napřed se na něco zeptám já vás: Jsem povinen přijímat vás a odpovídat vám v okamžiku, jako je tento?“

Pořád tentýž nevzrušený, znuděný hlas, jako by ho unavovala každá slabika.

„Můžete samozřejmě neodpovídat. Ale chtěl bych vás upozornit...“

„Kde jsem podle výsledků vašeho vyšetřování měl být?“

Maigret neřekl nic: byl, po pravdě řečeno, tím nečekaným obrácením otázky ohromený, o to víc, že ve tváři mladého muže nebyla ani stopa po jakékoli rafinovanosti.

Henry nechal uplynout pár vteřin. Bylo slyšet, jak služka dole odpovídá na zavolání shora: „Už běžím, milostpaní!“

„Nu?...“

„Když to víte, ano, byl jsem tam.“

„V Sancerre?“

Henry vůbec nereagoval.

„A na cestě ke starému zámku došlo mezi vámi a vaším otcem k hádce...“

Maigret byl nervóznější než vyslýchaný, protože měl pocit, že jeho rány dopadají do prázdna. Jeho slova neměla žádný

ohlas, jeho podezření nikým neotřásl.

Nejpodivnější bylo Henryho mlčení: nepokoušel se nic vysvětlovat, pouze čekal.

„Můžete mi říct, co jste v Sancerre dělal?“

„Byl jsem navštívit svou milenkou, Eleonoru Boursangovou, tráví dovolenou v penziónu Germain, na silnici ze Sancerre do SaintThibautu.“

Neznatelně zvedl obočí; měl je stejně husté jako jeho otec Emil Gallet.

„Vy jste o přítomnosti vašeho otce v Sancerre nevěděli?“

„Kdybych byl o ní věděl, byl bych se snažil otci vyhnout.“

Stále jen ty nejstručnější odpovědi, nutící komisaře k dalším a dalším otázkám.

„Vaši rodiče o té známosti věděli?“

„Otec to tušil. A byl proti.“

„O čem jste s otcem při setkání hovořili?“

„Moment, pátráte po vrahovi, nebo po jeho oběti?“ pronesl zvolna mladý muž.

„Mohu vypátrat vraha teprve tenkrát, když budu dobře znát jeho oběť. Vyčítal vám otec něco?“

„Naopak. Já jsem mu vyčítal, že mě špehuje.“

„A dál?“

„Dál nic. Řekl, že mi chybí potřebná synovská úcta. Děkuji vám, že mi to připomínáte právě dnes.“

S úlevou uslyšel Maigret kroky na schodech. Objevila se paní Galletová, důstojná jako vždy, krk obtížený trojitou řadou černých matných korálů.

„Co se děje?“ dívala se střídavě na Maigreta a na syna. „Proč jste mě nezavolal, Henry?“

Ozvalo se zaklepání a vešla služka.

„Jsou tu od pohřební služby pro závěsy.“

„Tak na ně dohlédněte...“

„Přišel jsem požádat o několik informací, které pokládám za nezbytné k odhalení vraha,“ řekl Maigret co nejúřednějším hlasem. „Pravděpodobně na to není vhodná chvíle, jak mi naznačil váš syn. Ale každá další hodina, která uplyne od zločinu, činí vrahovo zadržení obtížnějším.“

Díval se přitom na Henryho, ale ten tvrději setrval ve svém ponurém vzdoru.

„Madame, když jste se provdala za Emila Galleta, měla jste nějaké osobní jmění?“

Trochu se napřímila a její hlas se zachvěl pýchou:

„Jsem dcera Augusta Préjeana...“

„Promiňte mi to, ale...“

„Byl to bývalý tajemník posledního bourbonského prince... Byl ředitelem royalistického časopisu Slunce. Aby ten časopis mohl vycházet a mohl vést spravedlivý boj, vydal můj otec všechny své peníze do posledního centimu...“

„Máte ještě nějaké příbuzné?“

„Pravděpodobně mám. Od svého sňatku se s nimi nestýkám.“ „Vaše rodina vám ten sňatek nedoporučovala?“

„To, co jsem vám právě řekla, by vám mělo věc objasnit. Všichni v mé rodině jsou royalisté. Mí strýcové zastávali, a někteří dosud zastávají, význačná postavení. Měli mi za zlé, že se chci provdat za obyčejného obchodního cestujícího.“

„Po otcově smrti jste zůstala bez prostředků?“

„Otec zemřel rok po mé svatbě... Když jsme se brali, měl manžel asi třicet tisíc franků...“

„A jeho rodina?“

„Nikoho jsem neznala. Manžel se řeči o své rodině vyhýbal. Jediné, co vím, je, že měl nesnadné dětství a že prožil několik let v Indočíně...“

Na synových rtech se objevilo něco jako pohrdavý úsměv.

„Vyptávám se vás na to proto, madame, že jsem právě dostal zajímavou informaci: váš manžel už osmnáct let u firmy Niel nepracoval...“

Podívala se na komisaře, pak na Henryho, a ostře se ohradila: „

„Pane...“

„Mám tu zprávu osobně od pana Niela...“

„Bylo by snad vhodnější, pane, abyste...“ přistoupil mladý muž ke komisaři ve snaze zasáhnout. Ale matka ho přerušila:

„Ne, Henry! Chci dokázat, že to není pravda, že je to ohavná lež... Pojd'te, komisaři... Ale ano, jen pojd'te...“

Prvně za celou dobu ji viděl horečně snaživou: vyšla na chodbu a tam narazila na hromadu černého sukna, které lidé od pohřební služby svíjeli do štůčku. Nicméně dovedla komisaře do prvního patra, provedla ho ložnici z leštěného ořechu, kde na věšáku ještě visel Galletův slamák a štrukturový oblek, který pravděpodobně nosil na ryby.

Za ložnicí byl menší pokojík, zařízený jako pracovna.

„Podívejte... Tady má vzorky... A například tyhle přístroje v tom ohavném moderním stylu nemohou být osmnáct let staré, že? Tady má knihu zakázek, vždycky na konci měsíce si je pořádal... A tady jsou dopisy s hlavičkou firmy Niel, docházely mu pravidelně...“

Maigret se na ně podíval jen letmo. Byl přesvědčen, že se do téhle místnosti bude muset ještě vrátit, a teď ho víc zajímala celková atmosféra.

I tady se pokoušel představit si Emila Galleta, jak v otáčecím křesle sedí u psacího stolu. Na stole byl kalamář z bílého kovu a těžítka v podobě křišťálové koule. Z okna bylo vidět hlavní alej a červenou střechu neobydlené vily.

Dopisy s hlavičkou firmy Niel byly psané na stroji a měly všechny jednotný obsah:

Vážený pane,

obdrželi jsme Váš dopis z 15. t. m. a soupis objednávek na leden. Očekáváme, že koncem měsíce přijedete jako obvykle, neboť Vám chceme dát jisté pokyny, týkající se rozšíření Vašeho pole působnosti.

Srdečně Váš

Jean Niel v r.

Několik dopisů si Maigret vložil do náprsní tašky.

„Tak co tomu říkáte?“ zeptala se paní Galletová vítězně.

„A co je tohle?“

„To nic není... Manžel si rád hrál na domácího kutila... Tady například rozebral staré hodinky... V kolně je spousta věcí, které si vyrobil vlastníma rukama, hlavně nářadí, které potřeboval na ryby... Měsíc co měsíc trávil týden doma a úřadování mu nezabralo víc jak dvě hodiny denně...“

Maigret otevíral náhodně zásuvky psacího stolu. V jedné uviděl objemný růžový fascikl nadepsaný Slunce.

„To ale není manželovo, jsou to papíry mého otce,“ vysvětlovala paní Galletová. „Ani nevím, proč to manžel nevyhodil. V téhle skříni jsou úplně ročníky časopisu, i to poslední číslo, kvůli němuž otec prodal všechny své obligace...“

„Dovolíte, abych si ten fascikl vzal s sebou?“

Obrátila se ke dveřím, jako by se chtěla poradit se synem, ale Henry s nimi nahoru nešel.

„Co z toho můžete vypátrat? Je to spíš památeční předmět... Ale jestli myslíte... Ale povzte mi teď upřímně, pane komisaři, přece není možné, aby pan Niel opravdu tvrdil... Je to zrovna jako ty pohlednice... Jedna mi došla ještě včera! A psaná jeho rukou, tím jsem si jistá... Je poslána z Rouenu, jako ta první... Schválně se podívejte, přečtete si ji: Všechno je v pořádku, přijedu ve čtvrtek...“

V jejím hlase se opět jednou zachvělo dojetí, ale okamžitě je potlačila.

„Skoro ho čekám, věříte?... Čtvrtek je zítra...“

Přece jenom se rozplakala, ale trvalo to jen okamžik, neuvěřitelně krátce. Dvakrát třikrát škytla, černě lemovaný kapesník si přitiskla ke rtům a řekla přidušeným hlasem:

„Pojďme odsud...“

Znovu museli projít ložnicí, sice naprosto tuctovou, ale dobré jakosti: trojdielná skříň se zrcadlem, dva noční stolky, plyšové koberečky s perským vzorem...

Na chodbě v přízemí stál Henry a nepřítomným okem pozoroval zřízence pohřební služby, jak na dodávkové auto nakládají závěsy. Když jeho matka s Maigretem scházeli po navoskovaných, vrzajících schodech, ani se po nich neohlédl.

V domě vládla atmosféra chaosu.

Služka s lahví červeného a se dvěma sklenkami vešla do salónu, kde se dva muži v pracovních pláštích hmoždili s pianem.

„Přijde to docela vhod,“ řekl nějaký lhostejný mužský hlas.

Maigret měl podivný neodbytný dojem, jaký dosud nikdy nepoznal, a který ho zbavoval jistoty. Zdálo se mu totiž, že všechna pravda o případu je roztroušená tady kolem něho, jen ji umět postihnout. Nic z toho, co tu vidí, není bez významu.

Ale musel by se dívat lépe a nemít před očima to zamžení, které všechno zkresluje. Ten dojem obecného zamžení vycházel především z té ženy, která se křečovitě bránila dojetí a smutku, ale i z Henryho, jehož dlouhý koňský obličej byl uzavřený jako nedobytná pokladna, i z těch odvážených černých závěsů, hlavně však z vlastního pocitu tísně a z rozpaků, že jeho přítomnost v tomto domě je naprosto nevhodná.

Stydlěl se za to, že si odnáší růžový fascikl, jehož užitečnost by těžko mohl vysvětlit, připadal si jako zloděj. Byl by rád zůstal dlouho a o samotě v nebožtíkově pracovně, a rád by bloumal v té kolně, kde Emil Gallet vyráběl své zajímavé, zdokonalené rybářské nářadí.

Okamžik ještě váhal. Všichni stáli na chodbě, byl čas k obědu, a Galletovi zřejmě netrpělivě čekali, až policista odejde. Z kuchyně byl cítit pach smažené cibulky. Ani služka nevěděla, co má dělat.

Z rozpaků všichni pozorovali zaměstnance pohřební služby, jak nábytek ze salónu dávají na místo. Jeden z nich našel pod podnosem na likéry Galletův portrét.

„Dovolíte, abych si ho odnesl?“ obrátil se Maigret k vdově. „Budu tu podobiznu potřebovat.“

Cítil, že Henry na něho upírá oči s nejvyšším pohrdáním.

„Jestli je to opravdu nutné... Mám jeho fotografii jen málo...“ „Určitě vám ji vrátím, spolehněte se...“

A pořád ještě se neměl k odchodu. Když zřízenci neopatrně přenášeli velikánskou vázu napodobující sevreský porcelán, vrhla se paní Galletová ozdobnému předmětu na pomoc.

„Pozor! Málem jste ji rozbili o dveře!“

Pořád táž směs bolesti a směšnosti, dramatu a malichernosti. Na Maigreta to prostředí doléhalo těžce: představoval si, jak v tom smutném domě tiše bloudí Emil Gallet s očima temně podkrouženými jaterní chorobou, s propadlým hrudníkem a ve špatně střiženém žaketu. Byl by ho rád poznal za živa...

Jeho podobiznu vložil do růžového fasciklu. Ještě pořád váhal.

„Ještě jednou vás prosím za prominutí, madame... Už půjdu... Ale byl bych rád, kdyby mě pan syn mohl kousek doprovodit...“

Paní Galletová se na syna podívala se špatně zastřenou úzkostí. Přes své důstojné vystupování, uměřená gesta a trojitou řadu černých korálů musela i ona cítit, že tu něco nehraje...

Ale mladý muž jen lhostejně sňal z věšáku klobouk se smuteční krepovou stuhou.

Maigretův odchod se podobal útěku. Fascikl byl těžký. Byly to jen lepenkové desky a papíry by snadno vyklouzly.

„Nechcete nějaké noviny, abyste si to zabalil?“ ptala se paní Galletová.

Ale Maigret už byl venku. Služka spěchala do jídelny s ubrusem a s příbory. Henry šel po Maigretově boku k nádraží mlčenlivý, vytáhlý, s nezachytitelným pohledem.

Když ušli asi tři sta metrů, uslyšeli, jak pohřební zřizenci startují dodávku. Maigret konečně promluvil:

„Chci se vás zeptat pouze na dvě věci: na adresu Eleonory Boursangové v Paříži... a na adresu vaši a na firmu, u které jste zaměstnán.“

Vylovil z kapsy tužku a na růžové desky, které si přehodil do levé ruky, načmáral:

Eleonora Boursangová, ulice Turenne 27. Banka Sovrinos, bulvár Beaumarchais 117. Henry Gallet: hotel Bellevue, ulice Roquette 19.

„To je vše?“ úsečně se zeptal mladý muž.

„Ano, děkuji.“

„V tom případě doufám, že teď už skutečně začnete pátrat po vrahovi...“

Ani se nesnažil zjistit, jak jeho slova na Maigreta zapůsobila. Letmo se dotkl okraje klobouku a vydal se zpátky vzhůru hlavní alejí mezi nezastavěnými parcelami.

Dodávka Maigreta předjela kousek před nádražím.

Poslední informaci toho dne získal čistě náhodou. Na nádraží se ocitl celou hodinu před odjezdem vlaku. V pusté čekárně seděl docela sám, jen s hejnem neodbytných much. Tu přijel na kole listonoš s mrtvičnatě fialovým krkem a odložil brašnu na stolek na zavazadla.

„To vy nosíte poštu tamhle nahoru, do vily Sedmikráska?“ zeptal se Maigret a listonoš sebou trhl, protože si komisaře předtím nevšiml.

Otočil se k němu a zeptal se nedůvěřivě:

„Co mi chcete?“

„Jsem od policie. A chtěl bych se od vás dozvědět pár informací. Nosil jste panu Galletovi hodně pošty?“

„Hodně, to se říct nedá. Dopisy od firmy, kde ten chudák pán byl zaměstnaný, chodily vždycky k určitému datu. A noviny...“

„Které noviny?“

„Různé okresní noviny, hlavně z Berry a z Cher... A taky časopisy Život na venkově, Rybaření a lov, Život na zámku...“

Komisař se všiml, že listonoš nápadně uhýbá pohledem.

„Je možné dát si do SaintFargeau posílat poste restante?“

„Jak to myslíte?“

„Nedostával pan Gallet taky jiné dopisy?“

Listonoš vypadal znejistěle.

„Když to teda víte a když je pán už po smrti...“ breptal listonoš. „A vlastně jsem neudělal vůbec nic, co by bylo proti předpisům... Jenom mi řekl, abych některé dopisy neházel k nim do schránky, ale schoval mu je jen na poště, až se vrátí z cesty...“

„Které dopisy?“

„Moc jich nebylo... Tak jeden za dva až tři měsíce... Modré laciné obálky... Adresa byla vždycky napsaná na stroji...“

„Zpáteční adresa na nich nebyla?“

„Ne, adresa ne. Ale splést jsem se nemohl, protože na rubu vždycky stálo odesílá M. Jacob, taky strojem. Provedl jsem něco, co jsem neměl?“

„Odkud byly ty dopisy?“

„Z Paříže.“

„Z kterého okrsku nevíte?“

„Ne že bych se nepodíval. Ale okrsek byl pokaždé jiný.“

„Kdy došel poslední dopis?“

„Počkejte... Dneska máme devětadvacátého, že? A je středa... Takže ve čtvrtek večer... Jenže já jsem pana Galleta uviděl až v pátek ráno, když šel na ryby...“

„Dal jste mu dopis a on potom pokračoval dál k řece?“

„Ne. Vrátil se domů. Ale napřed mi dal pět franků jako obvykle... Řeknu vám, když jsem se dozvěděl, co se mu stalo, tak do mne nic nebylo... Myslíte, že to má něco společného s tím dopisem?“

„A odjel ještě tentýž den?“

„Ano... Pozor... Čekáte na vlak od Melunu? Zrovna zvonil na přejezdu... Musíte o tom někde povídat, co jsem vám teď řekl?“

Maigret měl právě tak čas vyběhnout na nástupiště a naskočit do jediného vagónu první třídy.

IV.

Podvodník

Když Maigret dorazil znovu do hotelu Loira, přijal ho pan Tardivon se spikleneckou důvěrností, na niž komisař odpověděl dost chladně. Hoteliér ho zavedl do jeho pokoje a ukazoval mu velké žluté obálky, došlé na jeho adresu. Byla to zpráva od soudního lékaře a zápis výsledků na místní četnické stanici a na policii v Nevers. Policie z Rouenu poslala další informace o pokladní Irmě Straussově.

„A to není ještě všechno!“ triumfoval hoteliér. „Hledal vás tu náš strážmistr. Máte mu prý zavolat hned po příjezdu... A pak vás tu už třikrát hledala jedna babka, zřejmě po tom rozruchu, co nadělal bubeník.“

„Co je to za babku?“

„Stará Canutová, žena zahradníka odnaproti... O Zámečku jsem vám už povídal, vzpomínáte si?“

„Neřekla vám, o co jí jde?“

„Tak hloupá není. Jednou jste slíbil za informaci odměnu a tu si nenechá ujít, jestli doopravdy něco ví...“

Růžový fascikl i Galletovu fotografii odložil Maigret na stůl. „Tak pro tu ženskou pošlete a spojte mě s četnickou stanicí.“

Za chvíli už měl na telefonu strážmistra a ten mu hlásil, že podle instrukcí dal v okruhu deseti mil sebrat všechny tuláky a že je drží pod zámek Maigretovi k dispozici.

„Jsou mezi nimi nějakí zajímaví?“

„Jsou to samí vandráci...“ odpověděl strážmistr lakonicky. Pár minut zůstal Maigret v pokoji sám a probíral se kupou papírů. A čekal další! Telegrafoval do Paříže a vyžádal si informace o mladém Galletovi a o jeho milence. Jen tak zkusmo požádal Orléans, aby zjistili, jestli ve městě mají nějakého pana Clémenta.

A dosud neměl čas řádně si prohlédnout pokoj, kde se udála vražda, ani šaty zavražděného, které sem po pitvě vrátili. Zpočátku to vypadalo na banální záležitost. Chlapík, který měl všechny znaky všedního maloměšťáka, se dal zavraždit neznámým pachatelem v hotelovém pokoji.

Ale každá další získaná informace, místo aby problém objasnila, zamotávala případ víc a víc.

„Máme ji dovést k vám do pokoje, pane komisaři?“ volal někdo ve dvoře. „Je tu teta Canutová...“

Vešla mohutná a důstojná kmotra, která se pro tu příležitost zřejmě oblékla do nedělního a nedůvěřivýma očima venkovanky vyhledala Maigreta.

„Chcete mi něco říct, co víte o panu Clémentovi?“

„O tom pánovi, co ho zabili a co vyšel jeho obrázek v novínách. Je to pravda, že dáváte padesát franků?“

„Jestli jste ho viděla v sobotu 25. června, tak to pravda je.“

„A co když jsem ho ten den viděla dvakrát?“

„Uvidíme, je možné, že dostanete celou stovku. Tak poví-dejte...“

„Napřed mi musíte slíbit, že to nepovíte mému starému. Ne že by mu tolik záleželo na našem pánovi, ale že by tu stovku okamžitě propil... No a toseví, že mi přece jen bude milejší, když se to nedozví ani pan Tiburce... Protože toho zabitého pána jsem viděla právě s ním... Poprvé ráno kolem jedenácté... Procházeli se spolu v parku...“

„Víte to určitě, že to byl on? Poznala jste ho?“

„Tak jako bych poznala vás... Takových jako on se moc nevidí... Povídali si spolu nejméně hodinu... Pak jsem ho zahlédla ještě jednou odpoledne oknem salónu, byli tam spolu a vypadalo to, že se hádají...“

„Kolik bylo hodin?“

„Zrovna odbila pátá... Platí ta za dvakrát, ne?“

Když Maigret vytahoval sto frankovou bankovku z náprsní tašky, sledovala každý pohyb jeho ruky a trochu si povzddechla, jako by litovala, že tu sobotu nesledovala pana Clémenta krok za krokem.

„Myslím, že jsem ho viděla ještě potřetí,“ řekla po chvíli zaváhání. „Ale nejspíš to už nebude platit... Pan Tiburce ho totiž pár minut nato doprovázel k brance...“

„To už opravdu neplatí!“ prohlásil Maigret a vystrkoval babku ze dveří.

Zapálil si dýmku, posadil si na hlavu klobouk a v kavárně se zastavil u pana Tardivona.

„Jak je to dlouho, co pan de SaintHilaire bydlí v Zámečku?“ „Asi tak dvacet let.“

„Co je to za člověka?“

„Náramně příjemný pán. Malý, tlustý. Veselá kopa. A nic ze sebe nedělá. V létě, když tu mám plno, tak se neukáže,

protože, málo platné, je to člověk z jiného těsta... Ale jak začnou hony, tak je tu každou chvíli..."

„Má nějakou rodinu?“

„Je vdovec. Tady se mu většinou říká pan Tiburce, protože jako křestní jméno je to dost neobvyklé... Všechny vinice, co tady na stráni vidíte, patří jemu... Stará se o ně sám. Občas si vyjede zaflámovat do Paříže, vrátí se a znovu si obuje okované boty... Co vám ta stará Canutová mohla napovídat?“

„Myslíte, že teď bude doma?“

„Možné to je. Ještě jsem dnes neviděl jeho auto..."

Maigret šel k zámecké bráně a zazvonil. Neuniklo mu, že se tudy dá kdykoliv vcházet a vycházet aniž by to kdo viděl, protože Loira se hned za hotelem zatáčí a Zámeček byl posledním domem v měs-těčce.

Za branou se ještě takových čtyři sta metrů táhla parková zeď a dál pak už bylo jen mlází.

Přišel mu otevřít člověk se svislými kníry v zahradnické zástěře, a protože z něho táhla kořalka, komisař usoudil, že to bude manžel paní Canutové.

„Je pán doma?“

V téže chvíli Maigret uviděl muže jen tak v košili a v kalhotách, jak si prohlíží kropici stroj. Zahradníkův pohled mu potvrdil, že je to opravdu pan Tiburce de SaintHilaire; ten se ostatně odvrátil od přístroje, otočil se k návštěvě a čekal. Protože starý Canut vypadal, že neví, co si počít, pán se nakonec přiblížil, ale napřed sebral sako, odhozené na trávniku, a oblékl si je.

„Jdete snad za mnou?“

„Jsem komisař Maigret od soudní policie. Byl byste tak laskav a věnoval mi okamžik?“

„Jde o ten zločin?“ zabručel zámecký pán a bradou ukázal k hotelu Loira. „Jak vám mohu být užitečný? Pojdte, půjdeme sem. Do salónu vás nezvu, protože tam celý den pražilo slunce... Bude nám lépe tady v besídce... Baptiste! Dones dvě sklenice a láhev šumivého!... Z té řady u zdi..."

Byl právě takový, jak ho popsal hoteliér, poměrně, obtulstlý, červený, s krátkými nepěstěnými rukama a v obleku v barvě khaki, jaké myslivcům a rybářům v sériích dodává továrna na konfekci v SaintEtienne.

„Vy jste pana Clémenta znal?“ ptal se Maigret, když usedl do jednoho z kovových křesílek.

„Podle toho, co píšou v novinách, se jmenoval jinak, ale honem už nevím jak... Grelet?... Gellet?“

„Gallet. Na tom už nezáleží. Měl jste s ním nějaké obchodní spojení?“

Maigret mohl přísahat, že jeho společník se v té chvíli příliš volně necítil. Ucítil potřebu vyklonit se z besídky a zabručet si jako pro sebe:

„Ten pitomec Baptiste je schopen donést nasládlé... A vy jistě dáváte přednost suchému, tak jako já... Je to víno z našich vinic, ošet-řené šampaňskou metodou... Pokud jde o toho pana Clémenta – řekněme mu pro jednoduchost dál pan Clément – co bych vám řekl? Říkat, že jsme spolu byli v obchodních stycích, by bylo přehnané. A tvrdit, že jsem ho nikdy neviděl, by také nebyla pravda..."

Zámecký pán mluvil a mluvil a Maigret si přitom vzpomněl na jiný výsledek, když totiž vyslýchal Henryho Galleta. Ti dva se chovali zcela odlišně. Syn zavražděného se vůbec nesnažil vzbudit komisa-řovy sympatie a nedbal, že se jeho chování může zdát podivné. Otázky očekával s podezíravým výrazem, dával si na čas a vážil každé slovo.

Tiburce, ten brebentil a brebentil, usmíval se, mával rukama, chodil sem a tam a tvářil se jako učiněné dobrotisko.

Ale u jednoho i u druhého byla jakási skrytá úzkost, možná i strach, že se nepodaří zamaskovat něco, co je zamaskovat třeba.

„To víte... Sem na zámek přijdou lidé všech druhů, člověk si je ani nemůže zapamatovat... A to nemluvím jen o tuláčích a o agentech... Ale abych se vrátil k tomu panu Clémentovi... Tak už tu máme víno!... Dobře, Baptiste... Můžeš jít... Tu stříkačku si přijdu prohlédnout potom! Hlavně se jí nedotýkej..."

Za řeči pomalu vytahoval zátku a plnil sklenice tak, aby nepřišla nazmar ani kapka pěny.

„Přišel zkrátka jednou za mnou, je to už dost dávno... Je vám snad známo, že SaintHilaireové jsou velmi stará rodina, již jsem posledním potomkem... Je to hotový zázrak, že nemusím někde v Paříži či jinde dělat malého úředníčka... Kdybych nebyl dědil po bratranci, který si nadělal jmění v Asii... Chtěl jsem zkrátka jen říct, že moje jméno stojí ve šlechtickém almanachu..."

A můj otec na sebe před takovými čtyřiceti lety upozornil royalistickými, legitimistickými názory...

Co se mě týče, tak já tyhle věci..."

Usmál se, vypil šumivé víno a velice demokraticky zamlaskal. Čekal, až Maigret vyprázdní svou sklenici, a okamžitě ji naplnil znovu.

„No a ten pan Clément, kterého jsem vůbec neznal, za mnou přišel, dal mi čist doporučující dopisy od různých našich i zahraničních výstostí a pak mi naznačil, že je něco jako oficiální zástupce royalistů ve Francii... Nechal jsem ho mluvit... Dostal se nakonec k tomu, k čemu se dostat chtěl... Požádal mě o dva tisíce franků na propagační fond hnutí... Protože jsem ho odmítl, jal se hovořit o jakési staré vznešené rodině, která se potýká s bídou a že na její záchranu byla vypsána subskripce... Z dvou tisíc franků už slevil na sto... Nakonec jsem mu dal padesát a rozešli jsme se!"

„Jak je to dlouho, co u vás byl?“

„Pár měsíců. Přesně to nevím. Bylo to zrovna v sezóně honů. Skoro každý den byla v některém z okolních zámků léč. Slyšel jsem o něm mluvit téměř všude a byl jsem přesvědčený, že je specializovaný na pumpování royalistů. Ale kvůli padesáti frankům přece nepůjdu na policii, že?... No a tuhle měl tu drzost, že se tu objevil znovu... Víc toho nevím..."

„Který to byl den?“

„Kdybych věděl... Někdy koncem týdne..."

„Ano, bylo to v sobotu! Jestli se nemýlím, tak tu byl dokonce dvakrát..."

„Komisaři, vy jste jednička! Ano, je to fakt, byl tu dvakrát. Dopoledne jsem ho odmítl přijmout. Odpoledne mě zas

chytil v parku...“

„Chtěl peníze?“

„No a jestli! Už nevím přesně nač. Ale pořád ty samé historie s restaurací monarchie... Tak, hezky dopijte sklenici! Tohle se nedá schovávat, flaška se musí dorazit! Poslyšte, nemáte ten dojem, že to byla spíš sebevražda? Musel být v koncích...“

„Bylo vystřeleno ze vzdálenosti nejméně sedmi metrů a pistole se nenašla...“

„V tom případě ovšem... A jaký je tedy váš názor na věc?... Nějaký vandrák, co šel okolo a napadlo ho...“

„Tahle možnost ob stojí jen těžko! Okna hotelového pokoje, kde k vraždě došlo, vedou na cestu k vašemu parku...“

„K bráně dávno nepoužívané!“ namítl pan de SaintHilaire. „Mřížová vrata vedoucí na kopřivovou cestu jsou už řadu let trvale zamčená a dalo by mi plno práce najít od nich klíč... Co kdybych dal přinést druhou lahvinku?“

„Děkuji, už ne... Předpokládám, že jste nic neslyšel?“

„Co jsem měl slyšet?“

„Vystřel, v sobotu večer...“

„Neslyšel jsem nic. Chodím brzy spát... O vraždě jsem se dozvěděl druhý den ráno od svého komorníka...“

„A nenapadlo vás, že byste měl návštěvu pana Clémenta ohlásit na policii...“

„Po pravdě řečeno...“

Aby zastřel vzrůstající nepokoj, začal se smát.

„Říkal jsem si, že už je dost potrestán tím, co se mu stalo! Když člověk nosí jméno, jako je moje, nestojí zvlášť o to, aby se o něm noviny zmiňovaly jinde než ve společenské rubrice...“

Maigret zase přepadl ten nejasný, ale vtíravý dojem, vracející se jako refrén: pocit, že okolo smrti Emila Galleta zní všechno falešně a všechno skřípe: samotným zesnulým počínaje, přes hlas jeho syna, až po smích pana Tiburce de SaintHilaire!

„Ubytoval jste se u starého Tardivona? To víte, že to je bývalý zámecký kuchař, ne?... Slušně si pomohl na nohy... Už ani skleničku? Namouduší?... Ten trouba zahradník mi pokazil mechanickou stříkačku a zrovna než jste přišel, jsem se ji pokoušel opravit... Na venkově si člověk musí umět udělat všechno sám... Jestli tu ještě pár dní zůstanete, rozhodně se někdy navečer zastavte, trochu si popovídáme. V hotelu je to samý letní host, nedá se tam existovat...“

U brány se chopil ruky, kterou mu nikdo nepodával, a potřásl jí s přehnanou srdečností.

Maigret se procházel podle řeky a v duchu si dělal poznámky. Zaujaly ho zejména dvě skutečnosti: za prvé to, že Tiburce de SaintHilaire musel o bubeníkově hlášení vědět a že ho nemohlo nenapadnout, jak velice je pro policii důležité, aby věděla, co pan Clément v tu osudnou sobotu dělal a kde se pohyboval. Přesto se sám nepřihlásil a promluvil teprve tehdy, když už bylo jasné, že komisař o Clémentově návštěvě u něj dobře ví.

Za druhé, že pan Tiburce de SaintHilaire lhal, a to nejméně ve dvou věcech. Tvrdil, že v sobotu ráno Clémenta odmítl přijmout a že ho tentýž pán odpoledne chytil v parku.

Podle nepochybného svědectví však byla skutečnost taková, že se spolu dopoledne procházeli v parku a odpoledne rozmlouvali v salóně.

„Dá se tedy předpokládat, že není pravda ani to ostatní,“ usoudil komisař.

Došel v té chvíli až na kopřivami zarostlou cestu: po jedné straně byla vápnem omítnutá zeď sainthilairského parku a na druhé straně přízemní křídlo hotelu Loira.

Cesta byla zarostlá vysokou trávou, ostružiním, kopřivami i hluchavkami, které sloužily za pastvu vosám. Ale byla nádherně stíněná starými duby a končila asi po stovce metrů u staré mřížové brány velice čistého slohu.

Zvědavost dovedla Maigreta až k bráně: podle majitele panství tudy léta nikdo neprošel a klíč od ní byl ztracený. Ale i při letmém pohledu na zámek, pokrytý tlustou vrstvou rzi, zjistil, že rez byla místy čerstvě oloupaná. A co víc, při bližší prohlídce pomocí lupy neomylně zjistil, že tu zůstaly škrábance po klíči, zřejmě násilím vsunutém do složitého zámku.

„Zítra to musím dát ofotografovat,“ udělal si v duchu po-známku.

Vracel se stejnou cestou, kudy přišel, s pohledem upřeným k zemi, a v duchu se stále pokoušel oživit postavu pana Galleta a vrh-nout na ni trochu světla.

Ale čím víc o panu Galletovi přemýšlel, tím víc mu unikalo: nedařilo se mu dokreslit ho ani mu lépe porozumět. Obličej člověka v úzkém žaketu se rozplýval do té míry, že ztrácel jakoukoli podobu.

Na místo fotografie na Maigretově stole, která teoreticky měla být směrodatná, se mu vnucovaly nejrůznější podoby, představující naprosto rozličné lidi, jež bylo nemožno sloučit v jeden obraz.

Představoval si tu zachovanou půlku obličeje a hubenou chlupatou hrud, jak je viděl na školním dvoře ve chvíli, kdy soudní lékař netrpělivě přešlapoval za jeho zády. A současně myslel na modrou pramici, Galletem vlastnoručně zbudovanou, na dům v SaintFargeau, na zdokonalené rybářské náčiní, na paní Galletovou ať už ve fialovém hedvábí či ve smutečním závoji, na celý ten příkladně maloměstský, škrobený a uskrápnutý život.

...Trojdílná skříň se zrcadlem, před níž si pan Gallet oblékal úzký žaket... A všechny ty dopisy s hlavičkou firmy, u níž už léta nepracoval... Měsíční výkazy, které pečlivě sestavoval ještě osmnáct let po tom, co zaměstnání obchodního cestujícího přestal vykonávat...

...Ty stříbrné pohárky a lopatky na dort, které si musel kupovat z vlastních peněz!

„Vida! Copak se stalo s kufríkem na vzorky?...“ připomněl si Maigret. „Nikde se nenašel. Nejspíš ho někde odložil...“

Mechanicky se zastavil pár metrů před oknem, jímž vrah mířil na svou oběť. Ale ani se na okno nepodíval. Hrál v něm podivné rozčilení, protože měl chvillemi pocit, že by stačila trocha úsilí a že by se všechny podoby Emila Galleta rázem slily v jednu jedinou.

Ale ještě tu byl Henry Gallet... Představil si ho takového, jakého jej znal, s prkenným a pohrdavým chováním, a jako chlapce v bílém obleku s nepravděpodobnou tváří.

Inspektor Grenier z Nevers to nazýval nezajímavým, všedním případem a Maigret se do práce pouštěl s nechutí: teď se ale zdálo, že se mu zavražděný mění před očima do přímo fantastických podob a význam případu každým okamžikem roste.

Maigret musel neustále odhánět dlaní vosu, která mu létala kolem hlavy s bzukotem miniaturního letadla.

„Osmnáct let!“ zašeptal si pro sebe.

Osmnáct let podvržených dopisů od firmy Niel, pohlednic posílaných z Rouenu, osmnáct let malého všedního života bez přepychu a bez vzrušení v SaintFargeau!

Komisař se v psychologii zločinců a podvodníků za ta léta trochu vyznal: věděl, že v pozadí jejich činnosti se vždycky najde nějaká silná vášně.

A to bylo právě to, co hledal a nenalézal v obličejích s koží bradkou, s temně podkrouženými očima a s neúměrně širokými ústy.

Zdokonaloval prý rybářské náčiní a rozebíral staré hodinky! Ne, s tím se Maigret nemohl spokojit!

Pro tak málo člověk osmnáct let nelže! Pro tohle člověk nevede dvojí život, kde je tak obtížné udržet zdání.

Nepochopitelné a proto znepokojivé! Tyhle naaranžované situace se obvykle daří udržet pár měsíců, snad rok nebo dva. Ale osmnáct let! Gallet mezitím zestár! Paní Galletová nabrala na váze a na důstojnosti. Henry pomalu dorostl...

Byl u biřmování, udělal maturitu, stal se plnoletým... Usadil se v Paříži a našel si konečně milenkou...

A Gallet si mezitím neustále posílal dopisy s hlavičkou firmy Niel, psal si do zásoby pohlednice manželce, odesílané z Rouenu, a trpělivě opisoval zakázkové listy.

A držel dietu...

Maigret jako by slyšel paní Galletovou. Byl myšlenkami tak zaujat, že se mu zrychlil tep a vyhasla mu dýmka.

Osmnáct let nikdo na nic nepřišel!

Bylo to nepravděpodobné. Maigret si tu nepravděpodobnost uvědomoval o to víc, že byl od policie. Nebýt té vraždy, umřel si Gallet klidně ve vlastní posteli a předtím jistě uspořádal všechny své falešné papíry. A pan Niel by se nestačil divit, proč mu posílají jeho úmrtní oznámení...

Obraz, který si komisař sám pro sebe načrtl, se zdál tak nesmyslný, že mu z něho bylo až úzko, jak se to stává, když něco šokuje náš smysl pro skutečnost.

V té chvíli náhodou zvedl hlavu a na bílé zdi parku si všiml temnější skvrny, zrovna proti oknu, kde se udála vražda.

Šel blíž a uviděl, že je to jen spára mezi dvěma kameny, která byla zřejmě nedávno rozšířená a vydřená špičkou boty. O kousek výš byla stejná stopa, ale méně patrná.

Někdo tu šplhal po zdi a držel se za větve, přesahující přes zeď... Ve chvíli, kdy chtěl zkusit, jak moc bylo to šplhání obtížné, donutilo ho něco rychle se ohlédnout, měl totiž pocit něčí přítomnosti za svými zády, na druhém konci aleje ve směru k Loire.

Zahlédl ženskou postavu, vysokou a dosti silnou, plavovlasou a s pravidelným tvrdým profilem řecké sochy.

Když se Maigret ohlédl, dala se mladá žena do pohybu, což svědčilo o tom, že ho předtím pozorovala.

Docela bezděčně napadlo komisaře jedno jméno: Eleonora Boursangová! Až do této chvíle o Henryho milence nepřemýšlel a nesnažil si ji představit. Teď však měl téměř jistotu, že je to ona.

Zrychlil krok a doběhl na nábreží ve chvíli, kdy zmizela za prvním rohem.

„Moment,“ odstrčil hoteliéra, když ten se ho pokoušel zastavit.

Popoběhl pár kroků, aby vzdálenost mezi nimi zkrátil... Nejen že se ta postava dokonale hodila ke jménu Eleonora Boursangová, ale byl to přesně ten typ ženy, jaký si mohl vybrat muž jako Henry.

Když ale konečně doběhl na křižovatku, čekalo ho zklamání. Sošná žena zmizela. Marně se po ní díval v šerém hokynářství a nezastavila se ani v kovárně.

Konečně žádné neštěstí, vždyť ví, kde ji hledat...

V.

Šetní milenci

Toho rána si četnický strážmistr asi udělal o práci policejního komisaře velice lákavou představu.

Sám byl od čtyř hodin na nohou a ujel na bicyklu už nejmíň třicet kilometrů, napřed v lezavém chladu časného rána a pak v připékajícím slunci konce června. Zastavil se v hotelu Loira, aby zkontroloval, jak patřilo k jeho povinnosti, knihu hotelových hostů.

Bylo deset hodin dopoledne. Většina letních hostů se procházela podél řeky a někteří se v řece i koupali. Na terase se dohadovali dva koňští handlíři a hoteliér s ubrouskem v ruce rovnal stoly i oleandry, aby byly pěkně v řadě.

„Nepůjdete pozdravit našeho komisaře?“ navrhoval mu pan Tardivon.

Důvěrně se ke strážmistrovi naklonil a řekl o něco tišeji: „Zrovna je v tom pokoji, kde se udála vražda. Dostal spousty a spousty různých spisů a taky veliké fotografie z Paříže...“

Zkrátka a dobře, za chvíli už strážmistr s mnohými omluvami klepal na dveře.

„Zlákal mě Tardivon, pane komisaři. Když mi povídal, že právě prozkoumáváte místo činu, dal jsem se navnadit... Vím, že v Paříži máte speciální metody, které my u nás neznáme, a tak kdyby vám to moc nevadilo, byl bych štěstěn, kdybych se mohl poučit... Nechci vás zdržovat, budu se jen dívat...“

Byl to hodný hoch s kulatou růžovou tváří vyzařující touhu zalíbit se. Krčil se jak jen mohl, aby nepřekážel, ale s okovanými botami, koženými kamašemi a s čepicí, kterou nevěděl, kam položit, to neměl vůbec snadné.

Okno bylo dokořán. Na kopřivovou cestu svítilo ranní slunce, takže se hotelový pokoj zdál tím kontrastem skoro šerý. Maigret tu stál jen v košili, s rozepnutým límečkem, povolenou kravatou, s dýmku v zubech, a vyzařovala z něj taková pohoda, že to strážmistra až zaráželo.

„Tadyhle se posadte, sem, ano... Ale nic zajímavého neuvíдите, to vám povídám...“

„Jste příliš skromný, pane komisaři...“

Bylo to tak naivní, že se Maigret až musel odvrátit, aby zakryl úsměv. Donesl sem do pokoje všechno, co se k případu nějak vztahovalo. Když se ujistil, že mu stůl, přehozený kartounovým ubrusem s červenými květy, nemůže nic prozradit, rozložil si po něm všechny spisy, počínaje hlášením soudního lékaře až po fotografie místa činu a oběti, které mu došly z Paříže dnes ráno.

Fotografii Emila Galleta postavil na křbovou římsu z černého mramoru vedle mosazného svícnu. Udělal to spíš z pověrčivosti než ze skutečné pracovní potřeby.

Na zemi žádný koberec nebyl. Na nalakovanou dubovou podlahu obkreslili první vyšetřovatelé křídou polohu zavražděného, jak ležel, když sem přišli.

Zvenčí sem doléhal nejasný, neobyčejně živý šumot, složený z ptačího zpěvu, z šustění listů, bzukotu much a ze vzdálenějšího kvokání slepic... Bušení kladiva do kovadliny tu muziku tvrdilo jako buben.

Z kavárenské terasy sem občas zalétly nesrozumitelné útržky lidských hlasů a když čas od času po visutém mostě přešel automobil, znělo to jako vzdálené burácení hromu.

„Teda spisů a jiných dokladů máte habaděj! Nikdy bych si nepomyslel...“

Ale komisař ho neposlouchal. Pomalu bafal z dýmky a s rozmyslem rozkládal po zemi do křídového obrysu nohou mrtvolu kalhoty z černého sukna, tak pevného, že po desetiletém nošení – jak se dalo soudit podle míry obléskání – mohly ještě dalších deset let sloužit.

Stejným způsobem rozložil perkálovou košili a na ni, na místo, kam normálně náležela, škrobenou náprsenku. Ale celek dostal teprve správný tvar a začal vypadat znepokojivě a dojemně zároveň, když na konec nohavic položil pár bot s gumíčkami.

Mrtvole se to nepodobalo ani trochu, to ne! Spíš to byla karikatura mrtvol, tak nečekaná, že strážmistr na komisaře zamrkal a rozpačitě se zasmál.

Maigret se tomu nesmál. Těžce a umíněně chodil pomalu a svědomitě od jedné věci ke druhé. Prohlížel si žaket a když zjistil, že v něm není díra po vražedné zbrani, dal ho zpátky na věšák. Vesta nad levou kapsičkou díru měla, a tak ji položil na škrobenou náprsenku.

„Tak tohle měl na sobě, když ho zabili,“ řekl si tiše.

Prohlédl si fotografii, pořízenou soudním fotografem, a své dílo podle ní opravil: svému pomyslnému panákovvi přidal vysoký celuloidový límeček a černého saténového motýlka.

„Vidíte to, strážmistře? V sobotu se v osm hodin navečřel. K večeři měl nudle, protože držel dietu. Pak podle svého zvyku četl noviny a popíjel přítom minerálku. Do tohoto pokoje se vrátil něco po desáté a sundal si sako, ale boty a límeček si nechal.“

Maigret mluvil spíš k sobě než k četnickému strážmistrovi, který ho snaživě poslouchal a domníval se, že je jeho povinností souhlasit s každou větou zvlášť.

„Kde asi byl v té chvíli nůž? Je to nůž s aretačním zářezem, ale kapesní model, jaký nosí hodně lidí. Počkejte, zkusíme to...“

Nůž ležel na stole s ostatními doličnými předměty. Maigret ho složil a zasunul ho do levé kapsy u kalhot.

„Ne, to by nešlo, moc to odstává...“

Zkusil pravou kapsu a ta ho uspokojila.

„Tak. Ted' má nůž v kapse. Žije. A mezi jedenáctou a půl jednou zemřel. Aspoň to tak tvrdí lékař. Na špičkách bot má vápno a prach z vápence. A proti jeho oknu, na zdi k parku saintthilairského panství jsem našel stopy stejných bot, jako jsou ty jeho.“

Sundal si sako proto, že se chystal vyšplhat na zeď. On totiž nepatří k lidem, kteří si dělají doma pohodlí, na to nesmíme zapomínat!“

Maigret pořád přecházel sem a tam, skoro žádnou větu nedokončil, a na svého posluchače, sedícího bez hnutí v koutě, se ani nepodíval.

„V krbu, odkud na léto odnesli kamna, jsem našel hromádku spálených papírů... Zopakujme si všechny pohyby, které ten večer před svou smrtí udělal: sundal si sako, páčil papíry, popel z papírů rozmetl svícem (protože na mosazi jsou stopy sazí), přešel protější zeď, ale napřed musel vylézt vlastním oknem, a pak se toutéž cestou vrátil; nakonec vyndal z kapsy nůž a otevřel ho... Moc toho není, ale kdybychom se dozvěděli, v jakém pořádku všechny ty věci vykonal... Víme jen tolik, že mezi jedenáctou a půl jednou je zase zpátky v pokoji. Okno je otevřené a jeho trefova kulka do hlavy... Aspoň to je naprosto jisté... Napřed byla ta kulka a pak teprve nůž... a rána byla vystřelená zvenčí... No a tu se Gallet chopil nože. Nepokoušel se vyjít ven, což naznačuje, že dovnitř vešel vrah, protože na sedmimetrovou vzdálenost nikoho nožem nebudnete...

A další důkaz... Gallet má půlku obličeje pryč. Rána krvácí. Ale u okna nenajdeme jedinou kapku krve.

Stopy dokazují, že po tom, co ho trefila ta rána, pohyboval se pouze v okruhu dvou metrů...

Nápadné podlitiny na levém zápěstí... píše soudní lékař, který ohledával mrtvolu. Takže náš zabitý drží nůž v levé ruce a někdo ho za tu ruku vezme a otočí zbraň proti němu.

Ostří pronikne do srdce a zavražděný padne k zemi. Nůž upustí, a vrah se neznepokojuje, ví, že na noži budou pouze otisky prstů zavražděného.

Náprsní tašku nikdo Galletovi nesebral: zdánlivě se nic neztratilo. Ale vyšetřovatelé tvrdí, že zvláště na kufru jsou nepatrné stopy gumy, jako by ho otevíral někdo s gumovými rukavicemi...

„Podivné, opravdu podivné!“ žasl příčinlivě četnický strážmistr. Určitě by však nebyl schopen opakovat ani čtvrtinu toho, co tu uslyšel.

„Nejpodivnější na tom je, že vedle těch stop gumy našli na kufru i trochu prachu ze rzi...“

„Možná, že vrah měl zrezivělý revolver...“

Maigret neřikal nic a šel se postavit do okna. Jak tu tak stál v nadouvající se bílé košili a jeho silueta se rýsovala proti světlému obdélníku okna, zdál se přímo ohromný. Nad jeho hlavou tence stoupal proužek modrého dýmu.

Četnický strážmistr seděl poslušně ve svém koutku a neodvažoval se pohnout ani nohama.

„Nechtěl byste se přijít podívat na ty moje vandráky?“ zeptal se plaše.

„Vy je pořád ještě máte pod zámkem? Pusťte je!“

Maigret se vrátil ke stolu, hladil si lebku proti srsti, pohrával si s růžovým fasciklem a prohrabával se ve fotografiích. Pak se zadíval na četníka:

„Máte tady kolo? Byl byste tak hodný a zajel na nádraží, jestli tam někdo neví, kterým vlakem odjížděl v sobotu do Paříže Henry Gallet, asi pětadvacetiletý mladík, vysoký, hubený, bledý, tmavě oblečený, s želvovinovými brýlemi? A neslyšel jste někdy mluvit o nějakém Jacobovi?“

„Připomíná mi to něco z bible...“ odvážil se zažertovat strážmistr.

Šatstvo Emila Galleta leželo pořád na zemi jako karikatura mrtvoly. Ve chvíli, kdy se četník chystal odejít, zaklepal někdo na dveře a pan Tardivon ohlásil:

„Máte tu návštěvu, pane komisaři. Chtěla by s vámi mluvit nějaká paní Boursangová.“

Strážmistr by byl rád zůstal, ale nebyl k tomu vyzván. Maigret se s uspokojením rozhlédl po pokoji a řekl:

„Ať jde dál.“

Sklonil se k tomu splasklému panákovy na zemi, okamžik zaváhal, pak se usmál, vrazil nůž tam, kde by mohlo být srdce, a palcem si upěchoval v dýmce tabák.

Eleonora Boursangová si oblékla světlý kostýmek střízlivého střihu, který ji rozhodně nedělal mladší; vypadala v něm spíš na pětáctičet než na třicet.

Punčochy měla pěkně napnuté, střevíce přiměřené roční době, a pod kloboučkem z bílé slámy pečlivě upravené světlé vlasy. Na rukou rukavice.

Maigret ustoupil do tmavého kouta pokoje, protože byl zvědav, jakým způsobem zareaguje na prostředí místa činu.

Když ji pan Tardivon nechal na prahu samotnou, na okamžik se zastavila, jako by ji znátl kontrast mezi ozářeným oknem a šerosvitem uvnitř pokoje.

„Komisař Maigret?“ zeptala se konečně a udělala pár kroků směrem k postavě, kterou v přítomnosti jen tušila. „Omlouvám se, že vás ruším, pane komisaři...“

Maigret jí vyšel naproti a tím postoupil do oblasti světla. Zavřel za ní dveře a řekl:

„Posaďte se.“

A čekal, co bude dál. Nepomohl jí ani v nejmenším, naopak předstíral rozmrzelost a nepřístupnost.

„Henry se vám o mně patrně zmínil, a protože jsem právě tady v Sancerre, dovolila jsem si vás obtěžovat.“

Maigret mlčel dál, ale nezdálo se, že by ji to vyvádělo z míry. Mluvila klidně, s jistou důstojností, která trochu připomínala chování paní Galletové.

Byla to paní Galletová v mladším vydání, trochu hezčí, než asi byla Henryho matka, ale představovala dokonalý vzorek stejné společenské vrstvy.

„Jistě pochopíte mou situaci. Po tom... strašlivém dramatu... jsem chtěla ze Sancerre odjet, jenže Henry mi v dopise radil, abych tu raději zůstala... Několikrát jsem vás tu zahlédla... Od lidí jsem se dozvěděla, že jste pověřen pátráním po vrahovi... Nu a tak jsem se odhodlala jít za vámi a zeptat se vás, jestli jste něco objevil... Jsem v choulavé situaci vzhledem k tomu, že oficiálně nejsem pro Henryho ani pro celou jeho rodinu vůbec ničím...“

Nedělalo to dojem, že by si řeč předem připravila. Věty jí plynuly ze rtů nenásilně a docela volně.

Několikrát sklouzla pohledem k podivnému panáku, utvořenému ze šatů, položených na zemi, i k zapíchnutému noži, ale

vůbec se přitom nezachvěla.

„Poslal vás za mnou váš mileneček a pověřil vás, abyste mě zpracovala?“ vybafl se záměrnou hrubostí Maigret.

„Nepověřil mě ničím. Je tou ranou dost otřesený... a je už dost zlé, že jsem na pohřbu nemohla stát při něm...“

„Znáte se už dlouho?“

Rozmluva se proměnila ve výslech, ale nezdálo se, že by si toho všimla. Odpovídala stále klidně.

„Známe se tři roky... Je mi třicet let... A Henrymu jen pětadvacet... Jsem vdova...“

„Pocházíte z Paříže?“

„Z Lille. Otec byl vrchní účetní v jedné přádelně... Ve dvaceti jsem se provdala za jednoho inženýra z té přádelny, ale necelý rok po svatbě ho zabil stroj... Měla jsem od firmy, která ho zaměstnávala, dostat rentu... Ale oni tvrdili, že k neštěstí došlo jeho vinou, z neopatrnosti...“

No a tak jsem si musela sama na sebe vydělat, ale protože se mi nechtělo pracovat ve městě, kde mě každý zná, usadila jsem se v Paříži. Přijala jsem místo pokladní u jedné obchodní firmy v ulici Réaumur...

S tou přádelnou jsem se začala soudit. Proces se táhl od instance k instanci...

...A teprve přede dvěma lety jsem spor vyhrála a mohla jsem zaměstnání opustit, protože jsem získala jakés takés zabezpečení...“

„Henryho Galleta jste poznala, když jste byla tou pokladní?“ „Ano. Přicházel k firmě dost často jako akvizitér banky Sovrinos...“

„O tom, že byste se vzali, nikdy řeč nebyla?“

„Zpočátku jsme o tom mluvili, ale kdybych se byla vdala před vynesením rozsudku, ztížilo by to mou pozici u soudu...“

„Stala jste se Galletovou milenkou?“

„To slovo mě neleká. Cítíme se s Henrym tak spojeni, jako kdybychom spolu byli na radnici. Už třetím rokem se vídáme každý den... Henry se u mne stravuje...“

„Ale s vámi v ulici Turenne přece nebydlí?“

„Kvůli své rodině. Jsou to lidi přísných zásad, stejně jako mí rodiče. Henry se raději šarvátkám s rodinou vyhnul a o našem svazku jim nic neřekl. Ale dohodli jsme se, že až překážky zmizí a my budeme mít dost peněz, abychom se mohli odstěhovat na jih, tak se vezmeme...“

Ať byly Maigretovy otázky sebeintimnější, odpovídala na ně bez nejmenších rozpaků. V jednom okamžiku sklouzl Maigretův pohled k jejím nohám a tu si prostým, neafektovaným pohybem popotáhla sukní.

„Jsem bohužel nucen vyptávat se vás na podrobnosti... Když se u vás Henry stravuje... podílí se nějak na výdajích?“

„Je to docela prosté. Vedu domácí účetnictví, tak jak se to dělá v každém správně fungujícím manželství. A Henry mi na konci měsíce vždycky zaplatí polovinu z toho, co jsem vydala na kuchyni...“

„Mluvili jste o tom, že se odstěhujete na jih. Znamená to, že si Henry dokázal dát nějaké peníze stranou?“

„Našetřila jsem si i já. Mohl jste si všimnout, že nemá zrovna nejpevnější zdraví. Lékaři mu doporučují být hodně na vzduchu. Ale když člověk musí pracovat a není zrovna zedník, tak se na vzduch moc nedostane. Já mám ostatně taky ráda venkov... Žijeme tady velice skromně. Už jsem vám řekla, že Henry je akvizitér. Banka Sovrinos je malý podnik a zabývá se hlavně burzovními spekulacemi... Je tedy přímo u pramene a všechno, co jsme jeden i druhý dokázali ušetřit, sloužilo ke hře na burze...“

„Jména máte oddělené?“

„Samozřejmě. Nemůžeme přece vědět, co nám budoucnost uchystá, že?“

„A kolik obnáší váš nynější kapitál?“

„Těžko přesně říct, protože peníze jsou v cenných papírech, jejichž hodnota je pohyblivá. Ale něco mezi čtyřiceti a padesáti tisíci franky...“

„A Gallet?“

„Ten má víc. Netroufal si mě přibírat k hazardnějším spekulacím, jako jsou například doly v La Plata... V současné době musí mít něco kolem sta tisíc franků...“

„A jaký obnos jste si vytkli za cílový?“

„Půl miliónu. Počítali jsme, že budeme pracovat ještě tři roky...“

Maigret si ji prohlížel se zvláštním pocitem, který se blížil obdivu. Ale šlo o zcela zvláštní obdiv, trochu přibarvený odporem.

Jí bylo třicet a Henrymu pětadvacet. Milovali se, anebo se aspoň rozhodli, že budou žít spolu. A jejich vztahy byly nalinkovány stejně přesně jako u dvou společníků jedné firmy.

Hovořila o tom prostě, dokonce s jistotou pýchou.

„Jak dlouho už jste tady v Sancerre?“

„Přijela jsem dvacátého června na měsíc...“

„Proč jste se neubytovala v hotelu Loira nebo v Obchodním?“

„Jsou na mne moc drahé. V penziónu Germain na okraji městečka platím denně jen dvaadvacet franků...“

„Henry přijel pětadvacátého? V kolik hodin?“

„Má volno jenom v sobotu a v neděli. Ale neděli musí trávit v SaintFargeau, je to už takový zvyk. Přijel v sobotu ráno. Odjel večer posledním vlakem...“

„To znamená?...“

„V jedenáct třicet dva... Doprovodila jsem ho na nádraží...“ „Věděla jste, že jeho otec je v Sancerre?“

„Henry mi řekl, že ho potkal. Zlobil se, protože byl přesvědčený, že tatínek přijel jen proto, aby nás špehoval. Henry totiž nechtěl, aby se jeho rodina míchala do našich záležitostí...“

„Galletovi o jeho stu tisících francích nic nevěděli?“

„Ovšemže ne. Henry je přece plnoletý. Nemá snad právo zaříditi si život po svém?“
„Když váš druh mluvil o svém otci, bylo to spíš v dobrém, nebo ve špatném?“
„Měl mu trochu za zlé, že nemá žádnou ctižádost. Že prý je to hanba, když někdo v jeho věku ještě běhá a prodává to plechové zboží, jak tomu říkal. Ale byl to uctivý, poslušný syn, hlavně k matce...“
„Takže nevěděl, že Emil Gallet byl ve skutečnosti podvodník?“
„Podvodník? Pan Gallet podvodník?“
„...A že už osmnáct let žádné plechové zboží neprodával...“ „To není možné!“
Hrála tak dokonale svoji roli? Ať tak či onak, na pochmurnou figuru na zemi se podívala s jakýmsi obdivem.
„Jsem z toho načisto ohromená, pane komisaři... Že by tenhle člověk... S jeho mániemi, s jeho směšnými obleky, s jeho vzhledem nemajetného důchodce...!“
„Co jste dělala v sobotu odpoledne?“
„Procházeli jsme se s Henrym po kopcích. Když jsme se rozloučili a on šel do Obchodního hotelu, potkal cestou tatínka... V osm jsme se zase sešli a procházeli jsme se dál, tentokrát za řekou, až do odjezdu vlaku...“
„Do blízkosti tohoto hotelu jste se nedostali?“
„Ne, dalšímu setkání s otcem jsme se raději vyhýbali.“
„Z nádraží jste se vracela sama. Šla jste po mostě...“
„A okamžitě jsem zahrnula doleva, k penziónu Germain... Nerada chodím v noci sama.“
„Znáte Tiburce de SaintHilaire?“
„Kdo to je? Nikdy jsem to jméno neslyšela. Doufám, pane komisaři, že Henryho nepodezíráte?“
V obličeji se jí mihlo vzrušení, ale rozvaha ji neopustila. „Přišla jsem za vámi hlavně proto, že ho trochu znám... Byl skoro celý svůj život nemocný a mělo to vliv na jeho povahu, je zasmušilý a nedůvěřivý... Když jsme spolu, nepromluví často celé hodiny...
Že tu potkal tatínka, je čistá náhoda... Ale chápu, že vám se ta náhoda může zdát podezřelá.
Jenže on je příliš hrdý, aby se bránil... Nemám tušení, co vám řekl... Odpověděl vám vůbec na otázky? Ale mohu vám odpřisáhnout, že od osmi hodin až do odjezdu vlaku se ode mne nehnul ani na chvilku... Byl nervózní... Báł se nejvíce toho, že se o našem poměru dozví jeho matka, protože ji má velmi rád a tušil, že by se pokoušela všemi prostředky ho ode mne odvrátit...
Už nejsem žádné mladé děvče! Je mezi námi rozdíl pěti let! A jsem jeho milenkou...
Ráda bych slyšela, že už vraha máte, hlavně kvůli Henrymu. Je dost bystrý na to, aby pochopil, že jeho náhodné setkání s otcem může vzbudit nejhorší podezření...“
Maigret na ni hleděl s rostoucím údivem. A uvažoval, proč ho ta její v jádru ušlechtilá snaha nedokáže dojmout.
Eleonora Boursangová se nepřestala ovládat ani tehdy, když s jistým důrazem pronášela tu poslední větu. Zařídil to tak, aby měla na očích velkou fotografii zavražděného ve chvíli, kdy ho policie objevila, ale pohled mladé ženy po ní lhostejně sklouzl a nezastavil se.
„Zatím jste na nic nepřišel?“
„Znáte pana Jacoba?“
Podívala se na něho zpřímá, jako by ho vyzývala, aby si v jejích očích přečetl, že je bezelstná.
„To jméno neznám. Kdo to má být? Vrah?“
„Kdoví, možná že ano,“ řekl Maigret a pokročil ke dveřím.
Eleonora Boursangová vyšla stejně klidně, jako když vcházela. „Dovolíte mi, pane komisaři, abych se občas přišla pozeptat, co je nového?“
„Kdykoli budete chtít.“
Strážmistr čekal trpělivě na chodbě. Když návštěvnice zmizela, vrhl na komisaře tázavý pohled.
„Tak co vám řekli na nádraží?“ zajímal se komisař.
„Ten mládenec nasedl do vlaku do Paříže v jedenáct třicet dva a měl zpáteční lístek třetí třídy.“
„A k vraždě došlo mezi jedenáctou a půl jednou...“ šeptal si zamyšleně komisař. „Když si člověk pospíší, dostane se na stanici TracySancerre v deseti minutách a k vraždě mohlo dojít mezi jedenáctou a jedenácti dvaceti... A když to na nádraží trvá deset minut, je to stejné z nádraží sem... Gallet mohl být zavražděn mezi tři čtvrtě na dvanáct a půl jednou někým, kdo od nádraží přicházel...
Jenže je tu ta brána s rezavým zámekem...
A vůbec... Co měl Gallet co pohledávat na té parkové zdi?“ Strážmistr se posadil na totéž místo, kde seděl předtím, a snaživě přikyvoval v očekávání, co přijde dál. Ale dál nepřišlo nic.
„Pojďme na aperitiv,“ řekl Maigret.

VI.

Schůzka na parkové zdi

„Pořád nic?“

„Obolus.“

„A co za slovo jste to říkal předtím?“

„Přípravy. Aspoň to předpokládám. Konec tu totiž chybí. Zrovna tak by to mohl být přípravek...“

Maigret si vzdychl, pokrčil rameny a vyšel z chladného pokoje. Tam se už od rána lopotil dlouhý, hubený a zrzavý mládenec se zmuchlaným obličejem a nordickou netečností: skláněl se nad stolem a věnoval se činnosti, nad níž by došla trpělivost i mnichovi.

Jmenoval se Joseph Moers a jeho přízvuk prozrazoval vlámský původ.

Byl zaměstnancem policejního archivu a na Maigretovu žádost přijel do Sancerre. Se svým nádobíčkem, k němuž patřil i směšný lihový vaříč, se usadil v pokoji zavražděného a dal se do práce.

Od sedmé hodiny ranní nezvedl vůbec hlavu od práce. Výjimku tvořily jen chvíle, kdy komisař náhle vešel do pokoje anebo stanul v okně, které vedlo na kopřivovou cestu.

„Pořád nic?“

„Pro vás...“

„Co prosím?“

„Vyluštil jsem pro vás, a ani to nevím jistě... Chybí to es.“

Po stole měl rozložená tenká sklíčka a ta postupně natíral tekutým lepidlem, rozechříváným na lihovém vaříči.

Čas od času zašel ke krbu, jemně uchopil kousíček spáleného papíru a položil ho na skleněnou destičku. Popel byl křehký, nedržel pohromadě a hned se rozpadal. Někdy i celých pět minut každý jednotlivý kousek napařoval, aby změkkl a dal se nalepit na sklíčko.

Joseph Moers si přivezl celou přenosnou laboratoř. Největší kousky spáleného papíru byly až sedmicentimetrové.

Nejmenší se spíš podobaly prachu.

Obolus, přípravy, pro vás...

To byl celý výsledek dvouhodinové práce, ale na rozdíl od Maigreta byl Moers trpělivost sama, a představa, že prozkoumal teprve asi setinu papírového popela v krbu, ho vůbec nevyváděla z míry.

Velká fialová moucha s kovovým leskem mu dlouho bzučela kolem hlavy. Třikrát mu usedla na pokrčené čelo a Moers se ani nepokusil odehnat ji. Možná že si ji ani nevšiml.

„Co je mrzuté, že když vejdete dveřmi, tak uděláte průvan,“ řekl klidně Maigretovi. „Už jsem tím způsobem přišel o kousek popela...“

„Dobře. Budu chodit oknem“

Maigret to nemyslel jako žert. Také to tak dělal. Pokoj, kde se vražda udála, byl totiž zároveň jeho pracovnou. A přitom nechal klidně ležet na zemi šaty zavražděného, probodnuté v místě srdce nožem.

Komisař netrpělivě čekal na výsledek expertízy, kterou si objednal, a neměl nikde stání.

S hlavou sklopenou a s rukama za zády chodil asi čtvrt hodiny sem a tam alejí, kam v tuto hodinu pražilo slunce. Pak vlezl oknem do pokoje, s kůží zarudlou, do leskla spálenou, otíral si pot kapesníkem a bručel:

„Jde to nějak pomalu...!“

Moers ho snad ani neslyšel. Jeho pohyby byly stále stejné přesné a jemné jako pohyby manikérky, staral se jen o svá sklíčka, která se pomalu pokrývala černými skvrnami nepravidelných tvarů.

Maigret byl nespokojený hlavně proto, že neměl co na práci či přesněji řečeno raději nic nepodnikal, dokud se nedozví, co bylo v papírech, spálených té noci, co došlo ke zločinu.

A když tak rázoval alejí, kam zatím koruny dubů vrhly trochu stínu, takže mu slunečné a temné skvrny střídavě tančily před očima, donekonečna přemítal v hlavě pár stále stejných myšlenek.

Henry s Eleonorou Boursangovou mohli Galleta zabít předtím, než šli na nádraží. Anebo ho mohla zabít sama Eleonora, když její milenec odjel vlakem... Ale je tu pořád ta zeď a klíč v rezavém zámku! A nadto je tu jakýsi pan Jacob, jehož

dopisy Gallet úzkostlivě ukrýval a potom zřejmě ničil...

Desetkrát se vrátil k zámku v bráně, ale nic nového tu neobjevil. Když potom šel okolo místa, kde Emil Gallet zřejmě vylezl na zeď, náhle se rozhodl, sundal sako a položil špičku boty do první spáry mezi kameny.

Vážil svůj dobrý metrák. Přesto mu nebylo vůbec zatěžko chytit se převíslejších větví a jakmile se jich jednou držel, nebylo vůbec obtížné dostat se na hřeben zdi.

Zeď byla stavěná z nepravidelných lomových kvádrů, obilných vápnem. Hřeben pak tvořily cihly, položené naplocho. Byly zarostlé mechem a zakořenila tu i tráva, dosti bujného vzrůstu.

Z tohoto místa měl Maigret dokonalý výhled do pokoje i na Moerse, jak něco luští pod lupou.

„Něco nového?“ volal na něho netrpělivě. „Jedno s a jedna čárka.“

Nad komisařovou hlavou už nebyly duby, ale koruna ohromného buku, jehož peň už stál za zdí, v panském parku.

Klekl si, protože zeď nebyla široká a Maigret si nebyl jist, že udrží rovnováhu, prohlížel si mech na hřebenu zdi vlevo i vpravo a mručel si pro sebe:

„Zvláštní, zvláštní...“

To, co objevil, nijak senzační nebylo. Pouze si všiml, že na jednom určitém místě byl mech podupaný a dokonce vytrhaný: přesně nad stopami ve spárách kamenů, ale jinak už nikde.

Podle toho, jak si to sám vyzkoušel, byl mech velice křehký, a to mu dávalo jistotu, že se Emil Gallet po zdi neprocházel, že dokonce neušel ani metr nalevo ani napravo.

„Zbývá zjistit, jestli slezl se zdi dovnitř parku, nebo jestli zůstal venku.“

Tenhle kout už parkem v pravém slova smyslu nebyl. Protože tu byly stromy zvlášť husté a nebylo sem vidět, udělali si tu něco jako skládku nepotřebných věcí.

Asi deset metrů od místa, kde stál Maigret, se kupily prázdné sudy, buď proražené, nebo zbavené obručí. Byla tu také spousta starých lahví, některé od sirupů a jiných lékárnických specialit, pár beden, vyřazená sekačka, různé zrezivělé nářadí a provázekem převázané ročníky jakéhosi zábavného časopisu, zmáčeného deštěm, odbarveného sluncem, zamazaného hlínou a i jinak znehodnoceného.

Než Maigret slezl se zdi, ujistil se, že pod ním, to znamená tam, kde stál i Gallet, nebyly na straně parku žádné stopy.

Aby zeď nepoškrábal, rozhodl se seskočit a dopadl na nohy i na ruce zároveň.

Z vily Tiburce de SaintHilaire, z takzvaného Zámečku, bylo listovým vidět jen pár světlejších skvrn. Nedaleko vrčel nějaký motor. Maigret od dnešního rána věděl, že pumpuje vodu ze studně do nádrží v domě.

V tomhle koutě, snad kvůli tomu smetí, bylo hodně much. Komisař je musel neustále odhánět a to mu na náladě nepřidalo. „Napřed ta zeď...“

Prozkoumat ji nebylo nesnadné. Zeď byla zvnitřku i zvenčí zjara nařená vápnem. Ale na straně parku, aspoň v místě, kde se na zeď vyšplhal Gallet, nebyla žádná podezřelá skvrna ani škrábnutí. A v okruhu deseti metrů nebylo vidět stopy lidských nohou.

Zato v blízkosti sudů a lahví komisař postřehl něco zvláštního: jeden z větších sudů byl odtážen takové dva tři metry ze svého původního místa a postaven ke zdi. Maigret na sud pracně vyšplhal a zjistil, že mu hlava přesahuje přes zeď.

Stál teď přesně deset a půl metru od místa, kde na zeď vylezl Gallet.

Jak tak postával na sudu a opíral se o zeď, viděl do okna na Moerse, jak v tom vedru bez přestání pracuje, ani si neotře pot z čela.

„Pořád nic?“ zavolal na něj přes zeď.

„Clignancourt... Mám ale dojem, že jsem právě teď chytil ten nejlepší kousek...“

Mech na zdi nad sudem nebyl vytrhán, ale jen pomačkán, jako by se o něj někdo opíral lokty. Maigret to vyzkoušel kousek dál, opřel se o neporušený porost a výsledek byl tentýž.

Vypadá to tak, že Emil Gallet vyšplhal na zeď, ale nepřešel ji, do parku nevstoupil... Na druhé straně ale přišel někdo od Zámečku, vydrápal se na sud, ale ani on zeď nepřešel a nevyšel ven z parku, aspoň ne touto cestou...

Kdyby ti chodci byli mládenec a děvče, dalo by se to snad pochopit... Ale ani to není tak jasné... Proč by si ten, co zůstal uvnitř, nepřikulil sud blíž k tomu druhému?

Jenže o milostnou schůzku tu vůbec nemohlo jít, to je nesmysl! Jedna z těch dvou osob byl bezesporu pan Gallet. Pan Gallet si na to cvičení, tak dokonale se nehodící k jeho povaze, zřejmě sundal sako.

A co ten druhý? Byl to Tiburce de SaintHilaire?

Ti dva muži se sešli napřed ráno a potom ještě odpoledne a vůbec se přitom nesnažili jakkoliv schovávat. Je tedy zcela nepravděpodobné, že by vymýšleli něco tak složitého, aby se sešli potřetí, v noci!

A k tomu aby stáli deset metrů od sebe. Vždyť by se sotva slyšeli... Museli by na sebe pořádně křičet a ne šeptat...

Ledaže přišli každý jindy, napřed jeden a po něm druhý... Ale kdo z nich se na zeď vysoukal první? A setkali se vůbec?

Od sudu bylo do Galletova pokoje asi sedm metrů, a ze sedmi metrů bylo právě na Galleta vystřeleno.

Když se Maigret ohlédl, uviděl zahradníka, jak se na něho dívá se směsí okouzlení a pokory.

„Aha, to jsi ty...“ řekl komisař. „Pán je doma?“

„Ne, je na rybách...“

„Koukej, ty víš, že jsem od policie, vid’? Chtěl bych se odsud dostat tak, abych nemusel přelézat zeď... Otevřel bys mi bránu na konci kopřivové cesty?“

„To není nic těžkého,“ poznamenal zahradník a hned odešel k bráně.

„Ty u sebe máš klíč?“

„Ne. Ale však uvidíte...“

Když došel k bráně, bez váhání sáhl do spáry mezi dvěma kameny a podívil se.

„No tohle!“

„Copak je?“

„Už tam není... A přitom jsem ho tam sám dával, vloni, když tudy odváželi ty tři poražené duby...“

„Pán o tom klíči věděl?“

„To se ví, že věděl.“

„Nevzpomínáš si, že bys ho tu býval viděl procházet se?“

„Od loňska tu nebyl...“

Docela mimovolně se začala v komisařově hlavě skládat nová možná verze skutku: Tiburce de SaintHilaire stojí na sudu a střílí na Galleta, potom vyběhne branou ven, skočí do pokoje své oběti...

Ne, bylo to příliš nepravděpodobné! I kdybychom předpokládali, že zrezivělý zámek nekladl vůbec žádný odpor, aspoň tři minuty by trvalo, než by slezl se sudu, našel klíč, odemkl atakdál...

A během těch tří minut by Gallet nekřičel, neupadl by, jen by vytáhl z kapsy nůž a čekal by na případného útočníka...

Ne, to zní úplně falešně. Skřípe to, jako musela skřípat ta brána. A přitom je to to jediné, co se dá předpokládat, co logicky vyplývá z indicií!

Ať tak či onak, někdo tu za zdi stál.

To byl nezvratný fakt. Ale nic nedokazuje, že ten člověk byl zrovna SaintHilaire, jedině snad ten ztracený klíč a skutečnost, že dotyčný stál na vnitřní straně zdi!

A na druhé straně dvě osoby, Emilu Galletovi blízké, a které případně mohly mít na jeho smrti zájem, byly v té kritické době v Sancerre, nemají žádné skutečné alibi a ničím nemohou prokázat, že se nevyskytovaly právě na kopřivové cestě: jde ovšem o Henryho Galleta a o Eleonoru.

Maigret ucítil na tváři ováda, plácnutím ho zabil, a pozoroval Moerse, jak se vyklání z okna:

„Pane komisaři!“

„Je něco nového?“

Ale Vlám mezitím už zase zmizel v místnosti.

Než se Maigret rozhodl jít oklikou přes nábřeží, zkusil zacloumat klikou a brána proti všemu očekávání povolila.

„A to se podívejme, ono nebylo zamčeno,“ divil se zahradník a prohlížel si zámek. „To je zvláštní, že?“

Už už mu Maigret chtěl doporučit, aby SaintHilaireovi o jeho návštěvě nic neřikal, ale když si ho lépe prohlédl, zjistil, že je opravdu příliš hloupý, a rozhodl se věci zbytečně nekomplikovat.

„Pročpak jste na mne volal, co jste chtěl?“ ptal se Moerse, když se vrátil do hotelu.

„Znáte nějakého pana Jacoba?“ zeptal se policejní technik a s hlavou zálibně nakloněnou pozoroval vykonanou práci.

„No a jestli! Co s ním je?“

„Nic s ním není. Ale jeden z těch spálených dopisů byl podepsán M. Jacob.“

„A jinak nic?“

„Dál už toho moc nevím. Jen že dopis byl napsán na čtverečkovaném papíře, vytrženém buď z notýsku, nebo z nějakého kalendáře. Na stejné kvalitě papíru jsem našel jen pár slov: jedno je bezpodmínečně, ale to jen tak předpokládám, protože několik písmen chybí, a pak pondělí...“

S obočím podmračeným a se zuby zaťatými do troubele dýmky čekal Maigret na pokračování.

„A dál?“

„Je tam slovo vězení, dvakrát podtržené. Nemohu ovšem vyloučit, že to je slovo vězeň, protože ten konec je úplně nejasný. Dále jsem objevil něco jako otovos, což by nejspíš mohla být hotovost nebo v hotovosti spíš než pohotovost, protože dál se uvádí číslo 20 000...“

„Adresa žádná?“

„Už jsem vám říkal před chvílí, že tu stojí Clignancourt... Bohužel není způsob jak zjistit, v jakém pořadí ta slova byla, co stálo napřed a co pak...“

„Písmo?“

„Písmo žádné. Dopis je napsaný na stroji...“

Stálo se zvykem, že pan Tardivon obsluhoval Maigreta osobně a činil tak s na odiv stavěnou diskrétností a se spikleneckou familiárností.

„Telegram, pane komisaři,“ volal už na chodbě, ještě než zaklepal.

Velice toužil proniknout dovnitř do pokoje, protože tajemná Moersova práce velice dráždila jeho zvědavost. Když viděl, že komisař zase zavírá dveře a nezve ho dovnitř, zeptal se bodře:

„Něco dobrého vám donesu. Co by to mělo být?“

„Nic!“ odmítl ho Maigret a rozlepil pásku na telegramu.

Telegram pocházel od pařížské soudní policie a byla to odpověď na řadu komisařových dotazů. Stálo v něm: Emil Gallet žádnou závěť nezanechal. Dědictví obnáší dům v SaintFargeau, oceněný i se zařízením na sto tisíc, a tři tisíce pět set franků deponovaných v bance.

Aurora Galletová obdržela životní pojistku tří set tisíc franků, uzavřenou manželem v roce 1925 u společnosti Včela.

Henry Gallet nastoupil ve čtvrtek znovu do práce u banky Sovrinos. Eleonora Boursangová v Paříži nepřítomná. Je na dovolené někde na Loire.

„No tohle!“ podivil se Maigret a zadíval se do prázdna. Pak se obrátil na Moerse:

„Poslechněte, nevyznáte se náhodou taky v otázkách pojišťovnictví?“

„Přijde na to v kterých,“ odpověděl skromně policejní technik. Měl na nose cvikr tak silně zaštípnutý, že tím celý obličej vypadal jako zmáčknutý ke středu.

„Jde o tohle: v roce 1925 bylo Galletovi něco přes pětáctýřicet... A byl nemocný s játry... Kolik myslíte, že musel platit ročně, aby s ním uzavřeli životní pojistku na tři sta tisíc?“

Moersovy rty se daly do bezhlesného pohybu. Netrvalo to ani dvě minuty.

„Přibližně dvacet tisíc franků ročně!“ prohlásil nakonec. „A i tak asi nebylo snadné pojišťovnu přesvědčit, aby na sebe vzala tak velké riziko.“

Maigret se vztekle podíval na Galletovu podobiznu, stojící na krbu ve stejném úhlu, jako stávala na pianu v SaintFargeau.

„Dvacet tisíc!... A sám neutratil víc jak dva tisíce měsíčně... To znamená, že na pojištění platil přibližně polovinu toho, co obtížně vymánil na stoupencích Bourbonů!...“

Z fotografie sjel pohledem na černé kalhoty, natažené na zemi; ztratily docela tvar, byly oblýskané a vytlačené na kolenou.

Představil si paní Galletovou ve slézových hedvábných šatech, její bižuterii a ostrý hlas.

Byl skoro v pokušení obořit se na Galletovu podobiznu se slovy:

„Tos ji opravdu tolik miloval?“

Ale pokrčil jen rameny a zahleděl se na zeď svítící ve slunci, na niž právě před týdnem, jen tak v košili a ve vestě, z níž vylézala škrobená náprsenka, šplhal Gallet.

„Ještě nějaký popel tu je...“ řekl unaveným hlasem Moersovi. „Snažte se najít ještě něco o tom Jacobovi... Který pitomec mi tuhle povídal, že jiného Jákoba než toho biblického nezná?“

Náhle k oknu přiběhl pihovatý kluk, opřel se zvenčí o parapet a usmíval se od ucha k uchu. Z kavárenské terasy ho líně, nepřesvědčivě pokáral mužský hlas:

„Necháš ty pány na pokoji, Emile!...“

„Hleďme, zas jeden Emil,“ zabručel si pro sebe Maigret. „Ale tenhle je aspoň živý a bez problémů. Kdežto tamten...“

Ale ovládl se, na fotografii se už nepodíval a vyšel ven.

VII.

Ucho Josepha Moerse

A vedra ne a ne polevit. Každé ráno psaly noviny o tom, jaké škody natropily bouřky v různých krajích Francie, ale v Sancerre a okolí nepadla už třetí týden ani kapka vody

V odpoledních hodinách pralo do bývalého Galletova pokoje naplno slunce, takže tu bylo horko k zadušení.

Ale Moers tu sobotu stáhl přes otevřené okno roletu z režného plátna a necelou hodinu po obědě se už zase skláněl nad svými sklíčky a nad zčernalými kousíčky papíru: pracoval pravidelně jako metronom.

Maigret kolem něho chvíli obcházel, tu se něčeho dotkl, tam něco přemístil, a vláčel za sebou nohy jako někdo, kdo neví, co si má počít. Konečně se ozval:

„Poslyšte, kamaráde, já už jsem vyřízený. Hluboce se vám obdivuju, ale vy zkrátka nemáte metrák živé váhy jako já... Musím se na chvíli odklidit někam do chládku...“

Ale kam se odklidit v tomhle vedru? Na kavárenské terase bylo sice svěžeji, ale také tu byli letní hosté a jejich fakani. Uvnitř v kavárně by možná bylo snesitelně, ale zase si tam co chvíli někdo přišel zahrát kulečnick a byl tu neustále slyšet znervózňující třesk koulí.

Maigret zašel do dvora, jehož polovina byla ve stínu, a povolal mladou servírku, která šla zrovna kolem.

„Můžete mi sem postavit skládací lehátko?“

„Opravdu chcete sedět tady?... Bude vás tu ale rušit hluk z kuchyně...“

Raději se smířil s hlukem z kuchyně i se slepičím kvokáním než poslouchat hloupé hovory na terase. Dotáhl si lehátko ke studni, před obličej si na ochranu před mouchami rozprostřel noviny. Netrvalo to dlouho a začala ho obestírat rozkošná dřímota.

Třesk umývaných talířů se postupně vzdaloval a Maigret unikal neodbytnému naléhání svého nebožtíka.

Ve kterém okamžiku to bylo, že jako by uslyšel zvuk dvou výstřelů? Ze spánku ho úplně nevytrhly, protože jeho spící duch si kolem nich okamžitě zbudoval sen, a ten ty nevčasné zvuky přijatelně vysvětlil.

... Seděl na terase hotelu. Kolem šel Tiburce de SaintHilaire v lahově zeleném obleku a za ním běželo asi tucet psů s dlouhým ušima...

„Tuhle jste se mě ptal, jestli je tady v kraji hodně pernaté zvěře...“ oslovil komisaře.

... Potom zalícil pušku, vystřelil jen tak nazdarbůh a začaly padat spousty koroptví, které plachtily a točily se jako suché spadlé listy...

„Pane komisaři!... Rychle!...“

S trhnutím se probрал a uviděl, jak před ním stojí jedna ze servírek.

„Někdo střílí... Nejspíš tam v pokoji...“

Komisaři bylo hanba, že je tak těžkopádný. Lidé z hotelu tam už utíkali a nebyl zdaleka první, kdo doběhl do Galletova pokoje. Uviděl tu Moerse, jak stojí u stolu a oběma rukama si kryje obličej.

„Všichni ať jdou ven,“ nařídil Maigret.

„Mám zavolat doktora?“ ptal se pan Tardivon. „Podívejte, je tu plno krve!...“

„Ano... Běžte pro něho...“

Sotva zavřel dveře, přistoupil k policejnímu technikovi. Měl vůči němu výčitky svědomí.

„Copak se stalo, chlapečku?“

Viděl sám, co je všude krve! Na Moersových rukách, na jeho ramenou, na jeho sklíčkách i na zemi!

„Nic vážného to nebude, pane komisaři... Ucho... Podívejte se...“

Na okamžik pustil levý ušní lalůček a okamžitě vytryskla krev. Moers byl na smrt bledý. Přesto se pokusil usmát a hlavně zastavit křečovitý pohyb čelistí.

Roleta zůstala stažená a jak se do ní opíralo slunce, rozlévalo se po pokoji tlumeně oranžové světlo.

„Není to nic nebezpečného... že ne? Nic tolik nekrvácí jako ucho...“

„Jen klid!... Dýchejte pěkně zhluboka...“

Vlámovi totiž tolik cvakaly zuby, že sotva mohl promluvit. „Neměl bych si to tak brát, já vím, ale když já nejsem zvyklý... Zrovna jsem vstával, že si vezmu nové destičky...“

Na poraněné ucho si tiskl krvavý kapesník a druhou rukou se opíral o stůl.

„Podívejte! Stál jsem zrovna na tomhle místě... Uslyšel jsem výstřel... Cítil jsem, to mohu přísahat, jak kolem mne hvízdla kulka, tak blízounko u mých očí, že mi málem ustřelila cvikr... Uskočil jsem zpátky... A v té chvíli, vlastně okamžitě po té první ráně, přišla druhá. Myslel jsem, že je po mně... V hlavě jsem měl takový rámus, jako by se mi mozek začal vařit...“

Usmál se už trochu přirozeněji.

„Nic to není, vidíte... Ustřelil mi kousek ucha... Měl jsem utíkat k oknu... Ale nemohl jsem se ani hnout... Myslel jsem si, že třeba bude střílet dál... Já nemám žádnou zkušenost, v životě jsem nepoznal, co to je kulka...“

Musel si sednout. Když teď bylo po všem, projevil se šok a zpětný úlek, takže ho nohy neunesly.

„O mne se nestarejte... Jděte ho hledat...“

Na čele mu najednou vyvstaly ohromné kapky potu a Maigret pochopil, že vzápětí omdlí. Utíkal ke dveřím:

„Šéfe... Postarejte se o něho... Co je s doktorem?“

„Doktor není doma. Ale jeden z mých hostů je ošetřovatelem v pařížské hlavní nemocnici.“

Maigret odstrčil roletu a vylezl oknem ven. Mechanicky si přitom strčil nenacpanou a nezapálenou dýmku do úst.

Kopřivová cesta byla pustá, polovina ve stínu, polovina chvějící se žářem a světlem. Krásná barokní mříž na jejím konci byla zavřená.

Na bílé zdi proti Galletovu pokoji nezaznamenal komisař nic nenormálního. A v suché trávě ani na kamenitých místech cesty žádné stopy lidských nohou nezůstávaly, a tak bylo zbytečné je hledat.

Vydal se směrem k nábreží. Postávala tu skupina asi dvaceti lidí, vzrušeně hovořili, ale váhali, mohli jít komisaři vstříc.

„Byl někdo z vás na kavárenské terase, když se střílelo?“

Několik hlasů řeklo „já“. A pár lidí potěšeně a důležitě vystoupilo z řady.

„Viděli jste někoho jít po téhle cestě?“

„Nikoho. Za poslední hodinu nikoho... Já jsem se odsud ani nehnul...“ prohlásil hubený mužik v pestrobarevném svetru... „Jdi si za maminkou, Karlíku... Byl jsem celou tu dobu tady, pane komisaři... Kdyby se vrah pustil po kopřivové cestě, nemohl jsem ho nevidět...“

„Výstřely jste slyšel?“

„Jako všichni... Myslel jsem, jestli v parku není hon... Pár kroků jsem popošel, jestli něco neuvidím...“

„A na cestě jste neuviděl nikoho?“

„Nikoho.“

„Za všechny stromy jste se samozřejmě podívat nemohl...“

Maigret to udělal rychle sám, spíš pro uklidnění svědomí, a pak zamířil k hlavnímu vchodu do Zámku. Viděl zahradníka, jak v aleji před sebou strká kolečko šterku.

„Pán tu není?“

„Asi bude u notáře... V tuhle dobu tam hrají karty...“

„Viděl jsi ho, když šel pryč?“

„Tak jako vidím vás. Už to bude dobré půldruhé hodiny!“

„A v parku jsi nepotkal nikoho...?“

„Nikoho. Proč?“

„Kdes byl před deseti minutami?“

„U řeky. Nakládal jsem tam šterk...“

Maigret se mu díval do očí. Chlapík vypadal pravdomluvně; na to, aby dovedl tak dobře lhát, byl příliš hloupý. Komisař se o něho přestal zajímat a šel až k sudu, který se opíral o obvodovou zeď. Ale žádné stopy tam nenašel. Neměl větší štěstí, ani když zkoumal zrezivělý zámek u brány. Nezdálo se, že by ji byl někdo otevíral, aspoň ne od dnešního rána, kdy ji zabouchl sám komisař.

„A přesto tu někdo vystřelil dvě rány!“

Hoteloví hosté se konečně usadili, ale živá debata o případu neutuchala.

„Nic vážného to nebude,“ vyšel pan Tardivon komisaři vstříc. „Právě jsem se dozvěděl, že doktor je u notáře Petita... Mám pro něj poslat?“

„Kde bydlí pan notář?“

„Na náměstí, vedle Obchodní kavárny...“

„A komu patří tohle kolo?“

„Nevím. Ale vezměte si ho... Chcete tam zajet sám?“

Maigret se posadil na kolo, pro něho moc malé, a péra pod sedlem zaskřípala. Pět minut nato už usilovně zvonil u dveří velikého, čistého a uvnitř chladného domu. Stará služka v kostkované zástěře se na něho dívala špehyrkou.

„Je u vás doktor?“

„Ke komu má jít?“

Ale vtom se jedno z pootevřených oken otevřelo docela a vyklonil se žoviální pán s vějířem karet v ruce.

„Jde o správcovu ženu? Už tam jdu...“

„Jde o raněného, doktora! Mohl byste okamžitě zajít do hotelu Loira?“

„Snad ne další zločin?“

Ted' se zvedli i tři ostatní pánové, kteří seděli kolem stolu, obloženého křišťálovými sklenicemi. Maigret mezi nimi poznal SaintHilaira.

„Ano, zločin. Pospěšte si.“

„Je mrtvý?“

„Není. Ale vezměte s sebou něco, abyste ho mohl obvázat...“ Maigret nespouštěl SaintHilaira z očí. Zjistil, že majitel Zámku je silně rozrušený.

„Jednu otázku, pánové...“

„Okamžik,“ řekl notář. „Proč vás neuvedli dál?“

Stará služka to uslyšela a konečně otevřela dveře. Komisař prošel chodbou a vkročil do salónu, kde se vznášela příjemná vůně doutníků a staré brandy.

„Co se vlastně stalo?“ zajímal se pán domu, což byl pěstěný stařec s bílými hedvábnými vlasy a s kůží svěží jako miminko. Maigret dělal, že ho neslyší.

„Rád bych věděl, pánové, jak dlouho už tu hrajete karty.“

Notář se podíval na pendlovky

„Dobrá hodina to bude.“

„A nikdo z vás mezitím neodešel z místnosti?“

Překvapeně se po sobě podívali.

„Samozřejmě, že ne. Vždyť jsme čtyři... A bridž se dá hrát jenom ve čtyřech...“

„Jste si tím naprosto jistý?“

SaintHilaire byl rudý jako pivoňka.

„A kdo se stal obětí?“ zeptal se s vyschlým hrdlem.

„Zaměstnanec policejního archivu. Pracoval v pokoji Emila Galleta... Zrovna měl v práci nějakého pana Jacoba...“

„Pana Jacoba...“ opakoval notář.

„Vy někoho toho jména znáte?“

„Ne, neznám. Nejspíš to bude nějaký Žid...“

„Chtěl bych vás o něco poprosit, pane de SaintHilaire... Byl bych rád, kdybyste se snažil ze všech sil najít ztracený klíč

od brány... Kdyby to bylo potřeba, půjčím vám své inspektory a ti dům prohlédají...”

SaintHilaire do sebe obrátil naráz skleničku pálenky a Maigretovi jeho gesto, prozrazující rozrušení, neušlo.

„Promiňte, že jsem vás vyrušil, pánové...”

„Skleničku si přeci s námi vypijete, pane komisaři...”

„Až jindy... Děkuji...”

Vsedl na kolo, zahrnul doleva a za chvíli dojel k dosti zchátralému domu s oprýskaným, sotva čitelným nápisem: Penzion Germain.

Penzion vypadal chudě, pochybné čistoty.

Na prahu si ušmudlané děcko hrálo se psem, který ohryzával kost, nalezenou někde v prachu cesty.

„Je tu slečna Boursangová?”

Z temné chodby vyšla žena s dalším dítětem na ruce.

„Šla ven, je venku každé odpoledne... Našel byste ji nejspíš na kopci u starého zámku, vzala si s sebou knihu a chodí si tam číst, je to její oblíbené místo...”

„Jak se tam dostanu?”

„Za posledními domky zabočíte vpravo...”

V půli kopce musel Maigret z kola slézt a tlačit ho. Byl netrpělivější, než vůbec chtěl a než se slušelo: opět jednou měl totiž dojem, že se vydává nesprávnou cestou.

Je zcela jisté, že to nebyl SaintHilaire, kdo střílel. A přitom... Cesta vedla jakýmsi veřejným sadem. Vlevo od cesty na svahu sedělo v trávě děvčátko a hlídalo tři kozy, uvázané ke třem kůlům.

Tam se cesta prudce zatáčela a když se Maigret podíval vzhůru, uviděl asi sto metrů před sebou Eleonoru Boursangovou, jak sedí na lavičce a v ruce má knihu.

Maigret se podíval na pasačku koz, zjistil, že jí může být už takových dvanáct let, a tak na ni zavolal:

„Znáš tu paní, co sedí tamhle nahoře, holčičko?”

„Prosím ano.”

„Sedá tu na lavičce často?”

„Prosím ano.”

„Každý den?”

„Já prosím myslím, že každý den. Ale když jsem ve škole, tak ji nevidím...”

„Od kolika hodin tady dnes paseš?”

„Už dlouho, prosím. Maminka mi dala jíst a hned potom jsem šla...”

„A kde bydlíš?”

„Tamhle v tom domě, jak je odsud vidět...”

Byl to přízemní dům, spíš venkovské stavení, vzdálený asi půl kilometru.

„A ta paní už tu byla, když jsi přišla?”

„To prosím ne.”

„A kdy tedy přišla?”

„To prosím nevím. Ale nejmíň dvě hodiny to budou.”

„A ani na chvíli neodešla? Sedí pořád na místě?”

„Ne prosím. Ano prosím.”

„Takže nevstala a nikde se neprocházela?”

„Ne prosím.”

„A má ta paní kolo?”

„To prosím nemá.”

Maigret vylovil z kapsy dvoufrank, dal ho holčičce do ruky a ta ho sevřela, ani se na něj nepodívala; zůstala stát uprostřed cesty a hleděla za ním, jak na kole sjíždí zpátky k městečku.

Zastavil se na poště a poslal do Paříže telegram:

„Naléhavě potřebuji vědět, kde byl Henry Gallet v sobotu v patnáct hodin. Maigret, Sancerre.”

„Ted' toho nechte, kamaráde!”

„Sám jste mi říkal, pane komisaři, že je to naléhavé. A mne už to vlastně ani nebolí.”

Chlapík Moers! Lékař mu zhotovil obvaz tak složitý a tak tlustý, jako by měl hlavu nejmíň šestkrát prostřelenou.

Uprostřed tak ohromného bílého zábalu vypadal jeho malý cvikr s lesklými skly docela směšně.

Maigret se o něj celý den nestaral, protože věděl, že to není nic vážného: a ted', v sedm večer, ho našel na stejném místě, jako byl ráno, u sklíček, u svíčky a lihového vaříče.

„Nic, co by se týkalo toho Jacoba, jsem už neobjevil. Podařilo se mi skoro rekonstruovat dopis podepsaný Clément, adresovaný nevím komu, kde se mluví o tom, že se nějakému knížeti ve vyhnanství má poslat dar... Dvakrát se tam opakuje slovo obolus a jednou loajálnost...”

„To je celkem podružné...”

Samozřejmě, že se to vztahovalo ke Galletovu lákání peněz z royalistů. Maigret o tom získal potřebné informace v růžovém fasciklu a ty si ještě ověřil telefonickými dotazy u zámeckých pánů z okresů Berry a Cher.

V době, která se dnes už dá těžko přesněji určit, ale dejme tomu tři čtyři roky po tom, co se oženil, a rok či dva po tchánově úmrtí Emila Galleta napadlo, že by mohl s výhodou využít stará čísla časopisu Slunce, která rodina zdědila.

Časopis vycházel v malém nákladu jen pro nečetné abonenty: otec Préjean se v něm svými články pokoušel udržovat u venkovské šlechty naději, že není daleko doba, kdy nějaký Bourbon opět vystoupí na francouzský trůn.

Když Maigret listoval starými ročníky, povšiml si, že v každém čísle byla vždycky jedna půlstrana věnována subskripcím, buďto ve prospěch nějaké staré, leč strádající rodiny, nebo na propagaci hnutí, anebo na důstojnou oslavu nějakého významného výročí.

Tak asi přišel Gallet na nápad, že by se royalisté mohli stát zdrojem jeho příjmů. Měl tu k dispozici seznam jejich adres, mohl odhadnout, do jaké míry je ten který solventní a na kterou strunu je záhodno udeřit.

„A všechny ty dopisy jsou napsané stejným písmem?“

„Všechny stejným. Profesor Locard, můj učitel, by vám o tom písmu dovedl říct víc... Je to psáno s rozmyslem, snaživě, ale prozrazuje to i jistou nervozitu a skleslost, to se pozná na koncích slov... Grafolog by bez váhání prohlásil, že pisatel byl nemocný a že o tom věděl...“

„No tohle... Stačí, Moersi!... Můžete si dát pohov...“

Maigret si prohlížel dvě dírky po střelách, prosvítající v režném plátně rolety.

„Postavte se na okamžik na místo, kde jste ty kulky koupil...“ Bez větších problémů zjistil dráhu střel.

„Je to stejný úhel,“ ujistil se. „Ten, kdo střelil, střelil ze stejného místa jako poprvé, z hřebenu zdi... Ale copak je tohle za rámus?“

Vytáhl roletu a uviděl, jak v aleji pod oknem jezdí zahradník se sekačkou a žne vysokou travu a kopřivy.

„Copak to vyvádíš?“

„Poručil mi pán...“

„Abys hledal klíč?“

„No, právě.“

„A poslal tě sem, na tohle místo?“

„Pán taky hledá, ale v parku... A kuchařka taky hledá a komorník taky hledá... Ti prohledávají dům...“

Maigret zatáhl prudce roletu a když takto s Moersem osaměli, hvízdal si mezi zuby:

„No to se podívejme... O něco bych se vsadil... že ten klíč najde on...“

„Jaký klíč?“

„Na tom nezáleží... Bylo by to dlouhé vysvětlování... V kolik hodin jste zatáhl roletu?“

„Hned jak jsem se vrátil, tak kolem půl druhé...“

„A nějaké kroky tady v aleji pod oknem jste neslyšel?“

„Nedával jsem pozor... Byl jsem zcela zaujat tím, co dělám... Víím, že to vypadá na první pohled nesmyslně, ale ve skutečnosti je to práce velice náročná...“

„Já víím! Však já víím! Uvažuji, s kým vším jsem mluvil o tom panu Jacobovi... Myslím, že jsem něco říkal zahradníkovi...“

SaintHilaire byl na rybách, vrátil se k obědu, převlékl se a šel na karty k notářům... Jste si jistý, že všechny ostatní spálené písemnosti jsou psané rukou toho Clémenta?...“

„Naprosto jistý.“

„Takže pro nás nemají cenu... Jediné, na čem opravdu záleží, je ten dopis podepsaný M. Jacob, kde se píše o hotovosti a o pondělku; ukazuje to k tomu, že ten Jacob vymáhá k určitému datu 20 000 franků a že adresátovi vyhrožuje vězením. K vraždě došlo v sobotu...“

Zvenčí bylo slyšet, jak sekačka občas narazila na kámen.

„Nestřílela sice ani Eleonora ani SaintHilaire, ale...“

„No toto!“ vykřikl náhle užasle zahradník.

Maigret se pyšně usmál a šel vytáhnout roletu.

„Dejte to sem!“ řekl a natáhl ruku z okna.

„Ve snu mě nenapadlo, že bych to mohl najít zrovna tady...“ Opravdu to byl klíč, obrovitý klíč, jaký bychom dnes našli leda u starožitníka. Byl zrezivělý stejně jako zámek a bylo na něm několik škrábanců.

„Řekneš pánovi, žeš mi ho odevzdal... Můžeš jít!...“

„On pán totiž...“

„Jen jdi!“

Maigret zatáhl roletu a klíč hodil na stůl.

„Mohlo by se zdát, že až na vaše ucho to byl dnes vydařený den, co říkáte, Moersi?... Dopis pana Jacoba... Klíč... Dva výstřely... a všechno ostatní... Jenže...“

„Telegram pro vás,“ volal z dálky pan Tardivon.

„Co jsem vám povídal, kamaráde?“ pokračoval komisař, když zběžně nahlédl do telegramu. „Jenže místo abychom postupovali kupředu, tak couváme nazpátek. Tohle si poslechněte: ve tři hodiny byl Henry Gallet u matky v SaintFargeau. Teď v šest nula nula je tam stále.“

„Takže co?“

„Takže nic. Z těch, co na vás mohli střilet, zbývá už jen ten pan Jacob. A ten je stejně nehmatatelný jako mýdlová bublina.“

VIII.

Pan Jacob

„Chvilku ještě počkej, Auroro! Nebylo by správné ukazovat se lidem v tomhle stavu...“

A silně zastřený hlas odpovídal:

„Já za to nemohu, Françoise... Ta návštěva mi připomíná jinou, tu, co přišla před týdnem... A připomíná mi taky tu cestu... Tomu ty nerozumíš...“

„Nerozumím hlavně tomu, že máš odvalu oplakávat takového člověka, člověka, který tě připravil o čest, který ti celý život lhal a jehož jediný bohulibý čin byl, že uzavřel životní pojistku...“

„Mlč, proboha!“

„A i to má háček. Nutil tě žít bezmála v chudobě, tvrdil ti, že víc jak dva tisíce měsíčně nevydělá. A přitom pojistka dokazuje, že vydělal nejmiň jednou tolik a že ti to zatajil. Kdo potom může vědět, jestli nevydělával ještě víc? Podle mého měl ten člověk dvě domácnosti, měl milenku a možná i nějaké děti...“

„Françoise, prosím tě...“

Maigret seděl sám v malém salóňku v SaintFargeau; uvedla ho tam služka a zapomněla zavřít. Dva ženské hlasy sem doléhaly z jídelny, jejíž – rovněž pootevřené – dveře vedly na chodbu.

Nábytek i drobné předměty zaujaly znovu své místo. Při pohledu na veliký dubový stůl nemohl však Maigret nevzpomenout, že před pár dny tvořil katafalk, pokrytý černým sukem, a že na něm spočívala rakev a voskovice. Den byl podmračený a dusno nepřestávalo. V noci se strhla pořádná bouřka, ale stejně bylo cítit, že nebe ještě nepustilo všechnu vodu.

„Proč bych měla mlčet? Myslíš, že se mě to netýká? Jsem přece tvoje sestra. A Jacques má před sebou velikou politickou kariéru. A co když se lidé z jeho okrsku dozví, že jeho švagr byl sprostý podvodník?“

„Tak proč jsi vlastně přijela? Dvacet let ses o mne nestarala, tak proč...“

„Nepřijela jsem za tebou dřív, protože jsem se nechtěla setkat s ním! Když ses za něho chtěla vdát, svůj názor jsem ti

řekla otevřeně a manžel taky! Když se někdo jmenuje Aurora Préjeanová a když má jednoho švagra, který řídí jednu z největších koželužen ve Vogézách, a druhého, který bude jednoho dne šéfem ministerstva kabinetu, tak se prostě nesmí vdát za nějakého Emila Galleta... Stačí už jen to jméno... A ke všemu, když je to agent... agent!

Věru nevím, jak k tomu tatínek vůbec mohl svolit... Anebo, mezi námi, tuším, jak to doopravdy bylo... V posledních letech nemyslel otec na nic jiného než jak vydávat dál svůj časopis, stůj co stůj... Gallet nějaké peníze měl... A tak ho přemluvil, ať je investuje do Slunce...

Troufni si říct, že to není pravda! Ale že ty, má sestra, která byla stejně vychovaná jako já a která je z nás nejvíc podobná mamince, sis vybrala takovou nulu...

Nedívej se tak na mne! Chci ti jen vysvětlit, že nemáš proč ho oplakávat... Byla jsi s ním aspoň šťastná? Ale upřímně!“

„Já nevím... Já už nevím...“

„Přiznej, žeš mířila výš...“

„Pořád jsem doufala, že se o něco pokusí... Ponoukala jsem ho, chtěla jsem ho k tomu dostrkat...“

„To jako bys strkala do kamene... A nakonec jsi se smířila s tím, co bylo... Ani jsi nemohla vědět, jestli po jeho smrti nebudeš žít v bídě... Protože nebýt té pojistky...“

„Vidíš, myslel na mne...“ řekla pomalu paní Galletová.

„To by tak scházelo, aby nemyslel... Když tě tak poslouchám, nakonec si pomyslím, žeš ho milovala...“

„Nemluv tak nahlas... Ještě nás uslyší komisaři... Musím ho přijmout...“

„Co je to zač? Raději jdu s tebou, protože v tomhle stavu nemůžeš sama... Ale prosím tě, Auroro, netvař se tak zkormoučeně!... Komisaři si ještě pomyslí, žeš v tom jela s ním a že jsi smutná a bojíš se...“

Maigret měl právě tak čas ustoupit ode dveří... Vzápětí tudy vešly obě ženy: ale musel si přiznat, že podle rozhovoru, který právě vyslechl, si je představoval jinak.

Paní Galletová byla skoro stejně odměřená jako poprvé. Její sestra byla o dva tři roky mladší, odbarvená, nalíčená a dělala dojem, že má víc životního elánu a že je ctižádostivější.

„Víte něco nového, pane komisaři?“ zeptala se vdova unaveně. „Posadte se, prosím... Představím vám svou sestru, přijela včera večer z Epinalu...“

„Kde je její manžel koželuhem, že ano?“

„Majitelem koželužny,“ opravila ho suše Françoise.

„Madame se pohřbu neúčastnila, že? A noviny už tři dny píšou o tom, že vám vyplatí pojistku tři sta tisíc franků...“

Hovořil pomalu a s chůzí neomaleností se díval z jedné na druhou. Do SaintFargeau přijel bez určitějšího cíle, jen aby se znovu nadýchal zdejší atmosféry a osvěžil si obraz zesnulého.

A docela by mu bylo přišlo vhod, kdyby se tu setkal s Henrym Galletem.

„Rád bych se vás na něco zeptal,“ řekl, aniž se na jednu či druhou podíval. „Váš manžel musel přece vědět, že vás sňatek s ním s vaší rodinou rozkmotí...“

Místo vdovy odpověděla Françoise:

„Není to pravda, pane komisaři! Zpočátku jsme ho přijímali. Můj manžel mu několikrát radil, aby si vyhledal nějaké jiné zaměstnání, a dokonce mu nabízel pomoc... Začali jsme se mu vyhýbat až později, když jsme pochopili, že zůstane podřadným člověkem až do konce života, že se prostě nesnaží... Styky s ním by nám mohly škodit...“

„A co vy, madame?“ řekl Maigret jemně a obrátil se k paní Galletové. „Ponoukala jste ho, aby změnil povolání? Vyčítala jste mu něco?“

„Mám dojem, že tohle je záležitost veskrze soukromá. Nebylo to snad mé právo?“

Když ji Maigret před chvílí slyšel pootevřenými dveřmi, představoval si, že ji bolest trochu zlidštila a že snad od té pohrdavé důstojnosti upustila... Ale ne, zjistil, že její míra je stejná jako ten první den.

„Váš syn se s otcem snášel dobře?“

A znovu zasáhla sestra:

„Copak Henry, ten se vypracuje! Je to Préjean, i když se vzhledem podobá tatínkovi. A dobře udělal, když utekl z téhle atmosféry, jakmile mu to dovolil věk... Dnes ráno šel už zas do práce, i když měl v noci žlučnickový záchvat...“

Maigret se díval na stůl a pokoušel se představit si Emila Galleta kdekoli v tomto salónu, ale nedařilo se mu to, snad proto, že obyvatelé této vilky vkročili do salónu jen tehdy, když přišla nějaká návštěva.

„Chtěl jste mi něco sdělit, pane komisaři?“

„Ne. Já se teď rozloučím a omluvte mě, prosím, že jsem vás vyrušil... A přece něco... Ano, jednu otázku: nemáte náhodou nějakou manželovu fotografii z doby, kdy žil v Indočíně? Protože tam za svobodna žil, jestli se nemýlím?“

„Ne, žádnou takovou fotografii nemám... Manžel o tomhle období svého života skoro nikdy nehovořil...“

„Nevíte, jaké měl vzdělání?“

„Byl velice vzdělaný... Vzpomínám si, že s mým otcem hovořovali o různých latinských autorech...“

„Ale na kterém gymnáziu studoval, to nevíte?“

„Vím jen tolik, že pocházel z Nantes...“

„Děkuji vám. A ještě jednou vás prosím o prominutí...“

Sáhl po klobouku a pozpátku vyšel do předsíně. Kdykoliv vkročil do tohoto domu, zmocnila se ho nejasná úzkost, po jejímž původu marně pátral.

„Doufám, že moje jméno nebude předloženo jako sousto novinářům, pane komisaři,“ pronesla na rozloučenou Françoise dost impertinentním tónem. „Je vám snad známo, že manžel je vrchním radou, ve vládních kruzích má značný

vliv, a protože vy sám jste státní úředník...“

Neměl ani chuť na to odpovídat. Zadíval se jí doprostřed čela a s povzdechem se uklonil.

Když, provázen šilhavou služkou, kráčel uzounkou zahrádkou k brance, šeptal si v duchu s hlubokým přesvědčením: „Chudák Gallet!“

Na Zlatnickém nábřeží se jen zastavil pro poštu, ale nebylo v ní nic, co by se týkalo téhle záležitosti. Pak se pro všechno zastavil v krámku obchodníka se zbraněmi, který byl soudním znalcem a zkoumal kulku vytaženou z hlavy zavražděného i dvě střely, jejichž terčem se stal Moers.

„Máte expertizu už hotovou?“

„Právě jsem ji dokončil. Zrovna se chystám hodit to na papír. Všechny tři střely vyšly ze stejné zbraně, to je naprosto jisté. Automatický revolver, běžný model, pocházející pravděpodobně ze státní továrny v Herstalu.“

Maigret se tvářil zasmušile. Obchodníkovi se zbraněmi stiskl ruku a nasedl do taxíku.

„Clignancourt. . .“

„Jaké číslo?“

„Vysaďte mě na kterémkoli konci ulice, mně je to jedno.“

A během cesty se snažil zapudit úpornou vzpomínku na vilu v SaintFargeau a vymazat z mysli rozhovor obou sester, aby se mohl nezaujatě věnovat holým faktům případu.

Ale sotvaže se pustil do jednoduchých profesionálních kombinací, hned se mu vybavila ta Françoise, jejíž manžel byl vrchním radou – to rozhodně nesmlčela, to ne! – a která přispěchala za sestrou ve chvíli, kdy se dozvěděla, že paní Galletová bude mít tři sta tisíc.

„... Styky s ním mohly rodině škodit...“

V prvních dobách jejich manželství určitě Emilu Galletovi vtloukali do hlavy, že je jeho povinnost dělat rodině Préjeanů čest tak jako ostatní zeťové...

A on zatím zůstal agentem, cestoval s dárkovým zbožím!

A přitom měl odvahu uzavřít tu životní pojistku a pět let platit vysoké pojistné, žasl Maigret: ten mrtvý člověk ho zneklidňoval, přitahoval i odpuzoval složitostí své povahy. Což svou ženu, která mu jistě nejednou vytýkala podřadnost jeho postavení, opravdu tolik miloval?

Zvláštní manželství! Zvláštní životy! Což Maigret v jednom okamžiku u Aurory Galletové nevycítil skutečnou náklonnost k manželovi?

I když to bylo, pravda, z druhé místnosti... Když stála před ním, byl všemu konec! Znovu z ní byla ta nepřijemná, afektovaná maloměšťáčka, jak ji poznal napoprvé, prostě sestra té domýšlivé Françoise.

A co ten Henry, který už při břímování vypadal trochu křivě se svým podezíravým pohledem a který se ve dvaadvaceti nechtěl s Eleonorou oženit, aby se nepřipravil o rentu, kterou mladá vdova dostane po svém manželovi. Měl sice žlučnickový záchvat, ale vzdor tomu nastoupil do práce!

Začalo pršet. Taxikář zastavil u chodníku a natáhl plátěnou střechu.

...Všechny tři kulky pocházejí z jednoho revolveru, z čehož zdánlivě vyplývá, že je vypálil jeden člověk. A přitom ty poslední dvě nemohl vystřelit ani Henry, ani Eleonora, ani SaintHilaire.

A nějaký tulák už vůbec ne! Tulák nezabíjí pro zabíjení. Tulák krade. A tam nikdo nic neukradl.

Vyšetřování přešlapovalo na místě, točilo se v začarovaném kruhu kolem bezbarvé a melancholické postavy zavražděného. Maigretovi z toho bylo nanic a na první domovnícké dveře v ulici Clignancourt zabouchal tuze mrzutě.

„Znáte nějakého pana Jacoba?“

„Čím má být?“

„To nevím. Jen vím, že na to jméno dostává dopisy.“

A dešť nepřestával. Pršelo hustě, vydatně, ale Maigretovi to bylo spíš příjemné, protože v téhle atmosféře se lidnatá ulice s úzkými krámkami a chudými domy dokonale shodovala se stavem jeho duše.

Tohle putování od domu k domu mohl ovšem svěřit kterémukoliv svému podřízenému, ale Maigretovi se – bůhví proč – nechtělo zasvěcovat do téhle záležitosti nějakého kolegu.

„Pan Jacob?“

„Tady nikdo takový nebydlí... Zeptejte se o kousek dál, tam jsou nějakí Židi...“

Otevřel snad sto dveří domovníckých bytů či protáhl hlavu zasklenými okénky a vyptal se stovky domovníků či domovnic, když tu se jedna tlustá ženština s odbarvenými vlasy na něho podívala podezíravým pohledem:

„A copak mu chcete, panu Jacobovi? Nejste náhodou od policie?“

„Náhodou jsem. Je pan Jacob doma?“

„Co by tam prosím vás teďka dělal?“

„A kde bych ho našel?“

„Tam kde má být, víme? Na rohu ulice Clignancourt a bulváru Rochechouart... Ale snad byste ho nechtěli otravovat? Chudák stařík, ten určitě nic špatného neprovedl!... Není to náhodou proto, že nemá povolení?“

„Dostává hodně dopisů?“ Domovnice se zamračila.

„Takže kvůli tomu...“ řekla zamyšleně. „Já jsem si myslela hned, že to bude nějaká levota. Budete vědět stejně dobře jako já, že dostával jeden jediný dopis každé dva tři měsíce.“

„Doporučený?“

„Ne. Spíš to byl balíček než dopis.“

„A v něm bankovky, že?“
„O tom nic nevím,“ odbyla ho stroze.
„Ale víte, a moc dobře. Balíček jste si ohmatala a taky vás napadlo, že to nejspíš budou bankovky...“
„A i kdyby... Stejně ty peníze neroztočil pan Jacob...“
„Kde je jeho byt?“
„Řekněme spíš jeho podkrovní cimra. Až nahoře v podkroví samozřejmě. A dá mu to zatracenou práci, aby se tam na svých berlich každý večer vyškrábal...“
„Nikdo ho tu nikdy nehledal?“
„Je to asi tři roky... Přišel pán s kozí bradkou a vypadal jako páter v civilu... Řekla jsem mu to samé co vám...“
„Tenkrát už pan Jacob dostával ty dopisy?“
„Zrovna došel první.“
„A měl ten člověk na sobě žaket?“
„Byl celý v černém jako páter.“
„Jiné návštěvy za panem Jacobem nechodí?“
„Jen jeho dcera, co dělá pokojskou v hotýlku v ulici Lepic a čeká dítě...“
„Co dělá pan Jacob? Jaké má zaměstnání?“
„Cože? Vy to nevíte? A to jste od policie? Neděláte si ze mne náhodou legraci? Pan Jacob! Nejstarší prodavač novin v naší čtvrti, to je zrovna jako kdyby se řeklo Metuzalém...“

Maigret se zastavil na rohu bulváru Rochechouart a ulice Clignancourt, před barem nazvaným „U soumraku“. Na konci kavárenské terasy uviděl postávat prodavače burských oříšků a pražených mandlí, který v zimě nejspíš prodával i pečené kaštany.

Na straně ulice Clignancourt seděl na stoličce drobný stařík a ochraptělým hlasem, který se ztrácel ve hmotu křižovatky, opakoval mdle:

„Intran... Liberté... Presse... ParisSoir... Intran...“

O stolek s vyloženým tiskem se opíral pár berlí: stařík měl jednu nohu obutou v kožené botě, ale na druhé jen neforemnou bačkoru.

Když si Maigret prodavače novin prohlédl podrobněji, pochopil, že Jacob asi nebylo jeho pravé jméno, ale přezdívka, protože děda měl dlouhý vous, rozdělený ve dva prameny přistřižené do špice, a nad vousem velký zahnutý nos, jaký vidáme na fajfkách pěnovkách, kterým se v Paříži říká Jacobky.

Komisař si vybavil pár slov z dopisu, který Moers rozluštil: stálo tam dvacet tisíc... hotovost... a pondělí...

Sklonil se prudce ke kulhavci a vypálil na něho otázku: „Poslední zásilku ještě máte?“

Pan Jacob zvedl hlavu a několikrát za sebou zavřel začervenalá víčka.

„Kdo jste?“ zeptal se konečně. Jednomu kupci přitom podal Intransigeant a v zimostrázové misce hledal drobné nazpátek.

„Soudní policie!... Hezky si popovídejme, nebo jinak budu nucen vzít si vás s sebou...“

Pan Jacob si dovedně odplívl na chodník.

„No a co?“

„Máte psací stroj?“

Stařík se uchechtl a vyplivl tentokrát kousek rozžvýkané cigarety, jichž měl před sebou už naseto.

„Nemusíte na mne hned pouštět hrůzu,“ obrátil se s klidem na komisaře. „Víte to dobře sám, že v tom nejedu... Ale určitě bych byl udělal líp, kdybych to nechal plavat... Pro těch pár šupů, co mi to vyneslo...“

„Kolik?“

„Dávala mi sto sou za dopis, pěti frank, copak to je? Takže ona ta záležitost smrdí?“

„A jak! Smrdí dost těžkým kriminálem, když chcete vědět.“ „No ne! Takže to přece jen byly tisícovky? Nevěděl jsem to jistě... Obálku jsem vždycky prohmatal a šustilo to hedvábně... Snažil jsem se podívat proti světlu, ale papír byl moc tlustý...“

„Co jste s tím dělal?“

„Nosil jsem balíčky sem... Ani jsem nemusel nikomu dávat avízo, že balíček došel... Věděl jsem bezpečně, že kolem páté se ta paninka objeví, koupí si ode mne Intransigeant, hodí pěti frank do misky a balíček si vstrčí do kabelky.“

„Taková malá černá?“

„Kdepak! Velká blondýna. Trošku do zrzava. Pěkně olepená, to zas jo... Pokaždé vyšla z metra...“

„Kdy vás o tu službu požádala poprvé?“

„Tři roky už to budou... Počkejte... Moje holka měla tenkrát zrovna první děcko a odnesla ho chůvě do VilleneuveSaintGeorges... Takže to určitě nebudou ani tři roky... Bylo už dost pozdě... Sbalil jsem krámek a chtěl jsem si ho dát na záda... Ptala se mě, jestli mám někde stále bydliště a jestli bych jí nemohl pomoci... To víte, tady na Montmartru jsme zvyklí na leccos...“

Šlo o to, že budu na své jméno dostávat dopisy, ale že je neotevřu a odpoledne je přinesu sem...“

„To vy jste si určitě cenu pěti franků?“

„Ne, to ona. Já jsem jí jako žertem řekl, že při tom, co dneska stojí litr červeného, by za tu službu mělo kápnout víc, ale ona místo odpovědi zamířila k prodavači buráků... K Alžířanovi! ... Ti jsou ochotní dělat skoro zadarmo... Tak jsem honem řekl ano.“

„Nevíte, kde bydlí?“

Pan Jacob chytrácky zamrkal.

„Tu hned tak nevyčmúcháte, i když jste od policie! Zkoušeli to už jiní a zbytečně. Jeden tu byl, naše domovnice mu řekla, kde mě najde a že tu prodávám noviny. Popsala mi ho, jak vypadá, a já jsem si myslel, že je to té mladé paninky tatínek.

Napřed kolem mne jen tak obcházel, ale nepromluvil na mne. Ukázal se zrovna ten den, kdy přišel balíček: byl schovaný zrovna tadyhle, za ovocnářovým stánkem, a když ona se objevila, tak klusal za ní.

Ale byl na ni krátký, utekla mu! Nakonec přišel za mnou a nabízel mi tisíc franků, když mu dám její adresu. Nechtěl mi věřit, že ji neznám o nic víc než on. Prý přisedala bůhvíkolikrát z metra na metro a pak z autobusu na autobus a nakonec mu upláchla tak, že vešla do domu, který má dva vchody...

Byl to dost divný patron, jakýsi zapšklý... Nakonec jsem pochopil, že to vůbec její tatínek není...

Potom to zkusil ještě dvakrát. Zdálo se mi, že by se patřilo, abych svou zákaznici na něj upozornil: nejspíš ho pořádně protáhla Paříží, protože se potom už nikdy neobjevil.

No a víte, kolik mi to vyneslo? Ten chlápek mi sliboval tisíc franků a víte, kolik mi dala ona? Dvací! A to jsem ještě musel dělat, že nemám nazpátek, jinak to bylo jen deset! A když odcházela, tak si bručela něco ne zrovna nejzdvouřilejšího, ani jsem jí dobře nerozuměl... Je to liška podšitá! A škrob, že jí není rovno!...“

„Kdy došel poslední dopis?“

„Dobré tři měsíce už to budou... Stoupněte si prosím vás kousek stranou, pane, aby zákazníci viděli na noviny... Tak...

Můžu vám ještě něčím posloužit? Uznejte aspoň, že jsem férový chlap a že jsem se vás nesnažil doběhnout...“

Maigret hodil do misky dvacetifrank, cvrnkl do klobouku a zamyšleně odešel.

Když šel kolem vchodu do metra, znechuceně se ušklíbl, když si představil, jak Eleonora Boursangová odchází s obálkou naditou tisícovkami a starému Jacobovi hází do misky pětifrank. Potom vystřídá deset linek metra a autobusů a zmizí v domě se dvěma vchody.

Jak se to všechno rýmuje s chudákem Emilem Galletem? Proč si sundával sako a šplhal na hřeben třímetrové zdi?

Pan Jacob, na němž Maigret založil svou poslední naději, se rozplynul vniveč.

Pana Jacoba prostě nebylo!

Má mít Maigret za to, že místo jednoho pana Jacoba jsou dva, a to Henry Gallet a Eleonora Boursangová, ti že objevili otcovo tajemství a začali ho vydírat?

Ale ani Eleonora ani Henry Emila Galleta nezavraždili! Vrahem nebyl ani SaintHilaire, i když si protřečel, i když otevřel mříž, klíč zahodil na cestu mezi kopřivy a zařídil, aby ho našel zahradník poté, co komisař prohlásil, že klíč najde za každou cenu!

Zůstává ovšem nezvratný fakt, že někdo dvakrát vystřelil na Moerse a že byl zavražděn Emil Gallet, který podle švagrové škodil celé rodině.

V SaintFargeau čerpali útěchu z poukazování na jeho nedostatky, na podprůměrnost jeho osoby i jeho života a ze zjištění, že v úhrnu byla jeho smrt výhodná, protože vynesla tři sta tisíc!

Henry se hned první ráno po otcově pohřbu jal obchodovat na burze ve jménu banky Sovrinos a také trochu na vlastní vrub, aby z jeho ušetřených sta tisíc bylo brzy pět set tisíc a on se mohl s Eleonorou odstěhovat na venkov.

A Eleonora v Sancerre špehovala každý Maigretův krok se stejným klidem, jako když u novinového stánku vyměňovala obálku s tisícovkami za pětifrank a když s pokojným čelem a průzračným pohledem vyprávěla Maigretovi svůj životopis.

A SaintHilaire hrál karty u notáře!

Jen Emil Gallet se nemohl nijak obhájit, protože tu už nebyl. Zavřeli ho pevně do rakve i s jeho uštětlenou tváří, s tělem rozpitvaným od soudního lékaře, kterého čekalo doma sedm hostů, se srdcem probodeným a se šedivýma očima, které nikoho nenapadlo zavřít.

„Poslední alej nalevo, hned vedle mramorového pomníku bývalého starosty...“ poradil Maigretovi kostelník, který tu zároveň zastával místo hlídače hřbitova.

Majitel pohřebního ústavu v Corbeil se zatím škrábal za uchem nad objednávkou, která požadovala „prostý pomníček jednoduchého, ale vkusného tvaru, nepřiliš drahý, ale nóbl.“

Maigret už zažil ledacos. Ale rád by byl uvěřil, že vysoká žena dorezava nemusí být nutně Eleonora Boursangová a i kdyby ta zákaznice pana Jacoba byla ona, ještě to nedokazuje, že Henry je jejím spoluvíníkem.

„Nejjednodušší bude ukázat starému Jacobovi její fotografii.“ Proto se dal zavést do ulice Turenne: byl si jistý, že v bytě mladé ženy nějakou její fotografii najde.

„Paní Boursangová není doma,“ řekla mu domovnice. „Ale je nahoře pan Henry.“

Začínalo se šest. Maigret narážel do zdí úzkého schodiště a do dveří, které mu domovnice označila, vrazil bez klepání.

Henry Gallet se skláněl nad stolem a ovazoval provazem dost objemný balík. Trhl sebou, ale před komisařem zachoval přece jen jakous takous chladnokrevnost.

Nemohl ale promluvit. Svíral zuby tak silně, že ho to muselo až bolet. Proměna, která se s ním za uplynulý týden udála, byla až šokující. Tváře se propadly, lícní kosti vystoupily a celý obličej se zbarvil do popelava.

„Prý jste měl předešlou noc těžký žlučnický záchvat,“ řekl Maigret s bezděčnou drsností. „Hněte se...“ odstrčil ho.

Balík měl tvar psacího stroje. Policista strhl šedivý balicí papír, našel ve vlastní kapse kousek nepopsaného archu, nařukal na stroji pár náhodných slov a popsany list si vložil do náprsní tašky.

Klapot psacího stroje přerušil na okamžik ticho v bytě, kde nábytek byl na prázdniny přikrytý povlaky a na okenních tabulkách byly nalepeny noviny.

Henry se opíral o komodu, díval se k zemi a nervy měl napjaté k prasknutí, takže bylo až nepříjemno se na něj podívat.

A Maigret těžkopádně a nelítostně pokračoval ve své práci: otevíral zásuvky a přehazoval jejich obsah. Nakonec přece jen našel, co hledal. Eleonořinu podobiznu.

Když byl již na odchodu, s kloboukem posunutým do týla a s fotografií v ruce se zastavil před mladým mužem a prohlédl si ho od hlavy k patě:

„Nechcete mi náhodou něco říct?“

Henry napřed polkl slinu a pak se konečně zmohl na odpověď:

„Ne!“

Maigret si dal na čas, tak aby do ulice Clignancourt, kde pan Jacob pořád seděl u svých novin, přišel až asi po hodině. Chtěl snad ještě další důkaz? Ještě dřív, než došel k staříkovi, uviděl za oknem blízkého výčepu dlouhý a bezbarvý obličej Henryho Galleta.

Okamžik poté mu to pan Jacob potvrdil:

„Je to ona! Jako vyšitá! Naprosto bezpečně je to ona!“

Maigret odešel beze slova. Zlostně se podíval do okna výčepu. Mohl tam vejít a způsobit Henrymu nový žlučnickový záchvat třeba jen tím, kdyby mu položil ruku na rameno.

„Přesto je ale jisté, že ti dva ho nezavraždili.“

Půlhodinku nato proběhl kancelářemi policejní prefektury, nikoho nepozdravil a šel rovnou ke svému stolu. Našel na něm dopis kontrolora nepřímých daní z Nevers.

Svatba pro legraci

Jestli se chcete namáhat, zastavte se ve vši diskrétnosti v mém soukromém obydlí v Nevers, ulice Creuse 17: sdělím Vám různé podrobnosti o Emilu Galletovi, pro Vás nepochybně velice zajímavé.

Ted' byl tedy Maigret v ulici Creuse číslo sedmáct. Seděl v černočerveném salónku a proti němu seděl kontrolor nepřímých daní: uvedl ho osobně a tvářil se tajemně a spiklenecky.

„Služku jsem raději poslal pryč. Je to tak lepší, jistě chápete. A kdyby vás byl někdo náhodou zahlédl, jak ke mně jdete, řekneme, že jste můj bratranec z Beaucaire...“

Každé své slovo zdůraznil významným zamrknáním. Ale protože mrkal oběma očima naráz a významné pro něj bylo každé slovo, dopadlo to tak, že mrkal ustavičně, jako by měl nervový tik.

„Také jste byl kdysi v koloniích?... Nebyl? Byl bych řekl, že ano... Škoda, že jste nebyl, chápal byste všechno mnohem líp...“

Víčka bez ustání kmitala a hlas byl čím dál tím důvěrnější.

Tvářil se zvláštně, nedalo se říci, jestli podšitě, mazaně, nebo vyděšeně.

„Já mám za sebou deset let Indočíny, v době, kdy v Saigonu ještě nebyly velké bulváry jako v Paříži... Právě v Saigonu jsem Galleta poznal...“

... A co mě uvedlo na stopu, to je právě to bodnutí nožem... Za chvíli pochopíte, o čem mluvím...

Vsadím se, že jste nic nevypátral! Ani vypátrat nemůžete, protože tuhle zamotanou historii může pochopit jen někdo, kdo byl v koloniích... A ještě ne každý! Jen někdo, kdo byl přímo při tom!“

Maigret si pana kontrolora už zařadil: věděl, že s tímhle typem lidí je třeba vyvinout zvýšenou trpělivost, hlavně ho nepřerušovat a pokyvvovat hlavou; to je jediný způsob, jak neztrácet ještě víc času.

„To bylo ale číslo, tenhle Gallet! Byl něčím jako koncipientem u notáře, ten jeho šéf dělal potom slušnou kariéru, dnes už je senátorem... Ale ten Gallet měl v hlavě jen sport! Vzal si do hlavy, že v Saigonu sestaví fotbalovou jedenáctku...“

Nahnal nás tam všechny, skoro násilím, jenže jsme neměli proti komu hrát... Nikdo tam o fotbalu nic nevěděl...

Zkrátka a dobře, byl to problém. Ale ještě víc než na fotbal byl na ženské... a tam rozhodně neměl příležitosti nedostatek... Veselá kopa to byla!... Co všechno se jim navyvával... Dovolíte?“

Vstal a po špičkách se odplížil ke dveřím. Ty pak prudce otevřel, aby se ujistil, že za nimi nikdo neposlouchá.

„Tak to bylo... Jednou ale zašel trochu daleko... a já jsem mu v tom napomáhal, ne zrovna rád a dneska se za to stydím...“

Jeden plantážník si dovezl dvě nebo tři stovky dělníků z Malajska... Byly mezi nimi ženy i děti... Mezi jinými také rozkošné stvořeníčko, řekl bys soška, vyřezaná z jantaru... Už ani nevím, jak se jmenovala...

Co si ale pamatuji přesně, že jsem tenkrát zrovna dočetl nějakou knížku od Stevensona, o domorodcích z Tichomoří, a že jsem o ní mluvil s Galletem... Psalo se tam o nějakém bělochovi, který dostal zálusk na domorodku, a protože ji nemohl získat jinak, tak zorganizoval fingovanou svatbu a naoko se s ní oženil.

A tohle se milému Emilovi náramně zalíbilo! V té době neuměli Malajci ještě číst, zvláště tihle chudáci, které stěhovali z místa na místo jako dobytek...

Gallet se tedy vydal za otcem té holčiny a požádal ho o její ruku... Svou budoucí rodinku vystrojil do nemožných kostýmů a svatební průvod zavedl do jednoho opuštěného domu, který jsme objevili...

Kamarád, co hrál starostu, je dnes už po smrti. Ale našli by se další, co při té recesi spoluúčinkovali... Gallet byl totiž recesista... Neopominul nic, co by ještě zvýšilo směšnost celé situace...

Proslovy byly tak povedené, že jsme se váleli smíchy, a oddací list, který jsme slavnostně odevzdali nevěstě, byl k popukání od začátku až do konce...

Dělali jsme si legraci ze všeho, z rodiny, ze svědků a vůbec...“ Pan kontrolor na okamžik umkl, patrně aby mohl obličejem dodat co nejvýraznější výraz.

„Takhle to bylo,“ uzavřel osudovým tónem „Tři nebo čtyři měsíce s ní Gallet žil v manželství... Potom se vrátil do Francie a svou nepravou manželku samozřejmě nechal, kde byla...“

Byli jsme ještě mladí, jinak bychom se tolik nesmáli, protože jak vím dnes, Malajci neodpouštějí...

Vy je neznáte, pane komisaři... To děvče čekalo dlouho na manželův návrat... Nevím, co s ní bylo potom, ale za pár let jsem ji potkal zestárlou ve vykřičené saigonské čtvrti...

Když jsem v neverských novinách uviděl Galletovo jméno, hned jsem si řekl... Celých pětadvacet let jsem ho neviděl ani jsem o něm neslyšel...

Ale to s tím nožem... Už chápete souvislosti?... Je to jasné, jde o pomstu... Tihle Malajci se třeba pustí kolem světa, jen aby se pomstili... A dýka je jejich obvyklá zbraň...

Dá se předpokládat, že to byl bratr té holčiny, nebo třeba i syn... Už civilizovanější... Napřed použil revolver, protože je to praktičtější... Ale pak nabyl vrchu rasový instinkt...“

Maigret se díval zasmušile před sebe a roztržitým uchem poslouchal to žvanění, jež přerušovat se mu zdálo zbytečné. Téměř při každém kriminálním vyšetřování se naskytne stovka svědků kontrolorova druhu. A jestli se tentokrát přihlásil jenom jeden, bylo to třeba připsat skutečnosti, že pařížské noviny odbyly případ několika řádky.

„Je vám to jasné, pane komisaři?... Na to byste sám od sebe nepřišel, co?... Požádal jsem vás, abyste přišel sem za mnou, protože kdyby se vrah dozvěděl, že jsem promluvil...“

„Povídáte, že Gallet hrál fotbal?“

„A jak vášnivě! A veselá kopa! Zábavnějšího společníka aby člověk pohledal... Ten dokázal vyprávět anekdoty třeba celý večer, jednu za druhou, že člověk sotva popadal dech...“

„Proč odjel z Indočíny?“

„Říkal, že má nějaký nápad a že se nenarodil proto, aby žil za méně než za sto tisíc roční renty... A to prosím před válkou... Sto tisíc renty... Víte, co to znamenalo? Dělali jsme si z něho legraci, ale tuhle věc on bral smrtelně vážně...“

Prý uvidíme, uvidíme, a tvářil se, že ví své.

Svých sta tisíc se ovšem nedočkal, že... Pokud jde o mne, tak mne z Asie vyhnaly horečky... Ještě dodnes to na mne občas sedne... Dáte si něco, pane komisaři? Obsloužím vás sám, poslal jsem totiž služku pryč z města na celé odpoledne...“

Ne, Maigret neměl odvalu něco si dát a snášet přitom naivní pomrkávání kontrolora, zcela zaujatého svou romantickou představou malajského mstitelů!

S námahou mu poděkoval a usmál se bledým společenským úsměvem.

Dvě hodiny nato vystoupil na nádraží TracySancerre z vlaku a připadalo mu, že už sem jede jako domů. Cestou k hotelu Loira začal v duchu promlouvat sám k sobě:

Představme si, že je sobota 25. června... Já jsem jako Emil Gallet... Vedro je k udušení... Trápí mě žlučník i játra... A mám v kapse dopis od pana Jacoba, který vyhrožuje, že všechno udá policii, jestli mu v pondělí nedám dvacet tisíc franků v hotovosti...

Z royalistů nikdy dvacet tisíc naráz nezískám... Průměrně z nich vymáčknu tak dvě stě, šest set, vzácně tisíc franků naráz...

V hotelu Loira požádám o pokoj s okny na dvůr...

Proč na dvůr? Bojím se snad, že mě budou chtít zavraždit? A kdo by mě měl chtít zavraždit?

Šel zvolna, s hlavou sklopenou, a úporně se snažil vžít se do situace zemřelého.

A vím vůbec, kdo je ve skutečnosti pan Jacob?... Už třetím rokem mě vydírá, třetím rokem ho uplácím... Vypytl jsem se prodáváče novin na rohu ulice Clignancourt... a sledoval jsem velkou blondýnu, ale ta mi upláchla v domě se dvěma vchody...

Henryho podezírat nemohu, protože o jeho známosti s Eleonorou nevím... A nemám tušení, že si už nastřádal sto tisíc franků a že potřebuje pět set tisíc, aby se odstěhoval na jih... Pan Jacob zůstává hrozivou postavou, tajemně skrytou za ošuntělým zevnějškem starého kamelota...

Maigret udělal rozmáchlé gesto, jako když učitel smaže z tabule uložený úkol.

Chtěl totiž na všechny tyto údaje zapomenout a začít znovu od začátku, od nuly...

Emil Gallet byl veselá kopa... Nutil kamarády, aby dali dohromady fotbalovou jedenáctku...

Prošel okolo hotelu, ale nevstoupil: zazvonil u velké brány SaintHilairova panství. Pan Tardivon stál na prahu a sledoval Maigreta s nesouhlasem v oku, protože Maigret jde kolem nepozdravil.

Komisař čekal na silnici dost dlouho. Konečně se přikolébal jakýsi komorník a Maigret na něho vypálil otázku:

„Jak dlouho jste tu ve službě?“

„Asi rok... Ale chtěl jste asi mluvit s panem de SaintHilaire?“

Ten stál u přízemního okna a zdálky Maigreta zdravil přátelským gestem.

„Tak co tomu říkáte? Klíč se přece jen nakonec našel! Půjdete na chvíli dál? Co vyšetřování, jak pokračuje?“

„Jak dlouho u vás slouží ten zahradník?“

„Tři nebo čtyři roky. Nepůjdete dál?“

Zámeckého pána překvapila změna, která se s Maigretem od posledního setkání udála: měl tvrdé rysy, obočí stažené a v očích znepokojivý výraz únavy a zloby.

„Pošlu pro lahvinku a...“

„Co se stalo s minulým zahradníkem?“

„Dělá hospodského asi kilometr odsud na silnici k SaintThibautu... Starý podšívka, napřed se u mne slušně napakoval... a pak se udělal pro sebe...“

„Díky.“

„Už odcházíte?“

„Ještě přijdu...“

Odpovídal nepřítomně, vyšel z brány a zamyšleně se vydal naznačeným směrem.

„Potřeboval okamžitě dvacet tisíc... Nesnažil se ten obnos sehnat u svých obvyklých obětí, to jest u okolních zámeckých pánů... Navštívil pouze SaintHilaira... A to dvakrát v jednom dni... a pak se vyšplhal na zeď...“

Nit svých myšlenek přerušil zaklením.

„Hrom aby do toho baci! Proč tedy žádal pokoj s oknem vedoucím na dvůr? Kdyby ten pokoj byl dostal, nemusel patrně lézt na zeď...“

Hospoda bývalého zahradníka stála u zdymadla postranního kanálu Loiry a bylo tu plno lodníků.

„Chtěl bych vás požádat o informaci... Policie... Jde o ten zločin v Sancerre... Nevzpomínáte si, že byste byl u svého bývalého šéfa někdy zahlédl Emila Galleta?“

„Myslíte pana Clémenta? Tak jsme mu tenkrát totiž říkali... To bych řekl, že jsem ho viděl...“

„Často?“

„Často se nedá říct... Řekněme každého půl roku... Ale stačilo to, aby starý měl mizernou náladu nejmiň čtrnáct dní...“

„Vzpomínáte si, kdy ty návštěvy začaly?“

„Možná před deseti..., možná i před patnácti lety... Můžu vám nabídnout skleničku něčeho?“

„Díky, ne... Jestlipak se někdy pohádali?“

„Někdy? To ani ne... Spíš říct, že pokaždé... Jednou jsem je dokonce viděl, že se seprali jako chasníci u muziky...“

... A přitom to nebyl SaintHilaire, kdo vraždil... uvažoval Maigret na zpáteční cestě k hotelu. V žádném případě nemohl vystřelit ty dvě rány na Moerse, protože byl u notáře...

Poblíž kostela uviděl Maigret Eleonoru, ale odvrátil hlavu, aby ji mohl minout. Nebylo mu do řeči a s ní už mňi než s kýmoli jiným.

Uslyšel za sebou spěšné kroky a koutkem oka uviděl, že se v šedivých šatech a s uhlazeným účesem najednou ocitla po jeho boku:

„Promiňte, pane komisaři...“

Obrátil se k ní čelem a podíval se jí do očí tak nevraživě, že jí to na okamžik vyrazilo dech.

„Tak co?“

„Chtěla jsem jen vědět...“

„Nic nevím! Nevím vůbec nic...“

Odešel bez pozdravu s rukama za zády.

Předpokládáme, že pokoj na dvůr by býval byl volný.. Byl by přesto dnes mrtvý?

Chlapeček, který se honil za míčem, náhle vletěl Maigretovi neobratně pod nohy. Maigret ho zvedl ze země a odložil ho o metr dál, aniž mu věnoval jediný pohled. Ať tak či onak, těch dvacet tisíc franků mu chybělo... Do pondělka je rozhodně nemohl sehnat...

Kdyby měl pokoj do dvora, nemohl by šplhat na zeď! A ze zdi by nikdo na něj nemohl vystřelit.

Takže by v této chvíli nebyl mrtev?

Otřel si zpocené čelo, ačkoliv počasí bylo mnohem snesitelnější než minulý týden. Měl rozčilující pocit, že je krůček od cíle a přitom není schopen ten poslední krůček udělat.

Pozoruhodných skutečností zjistil víc než dost: tu věc se zdí, dvě rány z revolveru, vystřelené po týdnu na Moerse, ten případ s panem Jacobem, návštěvy u pana de SaintHilaire před patnácti lety, klíč ztracený a pak jako zázrakem zahradníkem znovu nalezený, otázka pokoje na dvůr a bodnutí nožem, které dokonalo dílo kulky v intervalu několika vteřin, a v neposlední řadě ten šprým se svatbou a záliba ve fotbalu.

Protože to jediné bylo na rozvlácném vyprávění pana kontrolora zajímavé: Galletova záliba ve sportu, a také v anekdotách a v milostných dobrodružstvích: prý veselá kopa a známý sukničkář!

„Budete večeret na terase, pane komisaři?“ zeptal se pan Tardivon.

Maigret se totiž docela bezděčně vrátil do hotelu Loira.

„To je mi jedno...“

„Tak co, jak pokračuje pátrání?“

„Řekněme, že je u konce...“

„A co vrah?“

Ale komisař jen pokrčil rameny, prošel chodbou plnou kuchyňských pachů a vkročil do pokoje, kde se na stole, na krbové římse i na zemi vršily jeho spisy.

Šatů, představujících zabitého, se nikdo nedotkl.

Maigret se sklonil, vytrhl nůž, zabodnutý do podlahy, a pohrával si s ním v prstech, zamyšleně přitom přecházel po pokoji.

Nebe se zataáhlo stejnoměrnou šedí, věštící blízkou bouřku, a protější bílá zeď se v tom zvláštním světle zdála ještě oslnivější.

Komisař pochodoval od okna ke dveřím a ode dveří k oknu. Občas vrhl zkoumavý pohled na fotografii, stojící na krbové římse.

„Pojďte sem na okamžik...“ řekl najednou hlasitě, když, snad už potřicáté, došel k oknu.

Listí nad zdí se rozhýbalo a zašelestilo: Maigret v něm totiž zahlédl schovávající se SaintHilairovu tvář.

První hnutí zámeckého pána svědčilo o tom, že by rád ucouvl, ale přece jen odpověděl nejistým hlasem, pokud možno žertovným tónem:

„To myslíte, abych seskočil?“

„Raději projděte branou, bude to pro vás snazší...“

Klíč od brány ležel na Maigretově stole. Komisař ho nedbale hodil přes zeď a jal se znovu pochodovat sem a tam po pokoji. Slyšel, jak klíč dopadl v parku na zem, mezi haraburdí navršené za zdí. Bylo slyšet zvuk odtahovaných sudů a šelest větví a listů.

SaintHilairovi se pravděpodobně třásla ruka, protože klíč chvíli cinkal o zámek, než se střelil do klíčové dírky a než zaskřípěl mechanismus zámku.

Než se ale zámecký pán přiblížil k oknu, nabyt zas ztracenou sebejistotu a promluvil na komisaře lehkým tónem:

„Vašemu bystrému oku nic neunikne... Mne tenhle případ tak neobyčejně zajímá, že mě napadlo trochu vás špehovat, když jsem viděl, že jste se vrátil. Chtěl jsem vás prostě udivit, kolik toho vím, až se zase příště sejdem... Mám projít hotelem?“

„Ale ne! Vlezte klidně oknem...“

SaintHilaire to udělal s překvapující snadností. Rozhlédl se kolem sebe a poznamenal:
„Zajímavé... Ta atmosféra rekonstrukce činu... Ty šaty na zemi... To jste si takhle uspořádal sám?“
Maigret si nacípal dýmku s přehnanou pomalostí, každou špetku tabáku upěchoval zvlášť deseti drobnými údery ukazováku.
„Máte zápalky?“
„Zapalovač... Já zápalky nepoužívám.“
Komisařův pohled se upíral na tři nazelenalá, napůl ohořelá polínka, ležící v krbu vedle popela z papíru.
„No ovšem,“ řekl hlasitě, ale nedalo se uhodnout, k čemu se tohle jeho přitakání vztahuje.
„Chtěl jste se mne na něco zeptat?“
„Ještě ani nevím... Zahlédl jsem vás v tom listí... A protože pořád tápu v nejistotách, řekl jsem si, že by mi inteligentní člověk třeba mohl dodat nějaký nápad...“
Sedl si na roh stolu, sklonil se s dýmkou k ohni zapalovače, který mu podával jeho společník.
„Podívejme... Vy jste levák...“
„Já? Vůbec ne!... To je čirá náhoda!... Nedovedl bych vám vysvětlit, proč vám ten zapalovač podávám levou rukou...“
„Byl byste tak laskav a zavřel okno?“
Maigret z něj nespouštěl oči: všiml si, jak se SaintHilaire v pohybu zarazil a pak s viditelným úsilím použil k otočení okenní kličky pravici.

X.
Spolupracovník

„Otevřete okno...“
„Ale vždyť jste mě právě žádal...“
Tiburce de SaintHilaire se usmál, jako by chtěl říci:
„Co naplat! Jsem vám k službám... Ale stejně si nedovedu vysvětlit...“
Maigret mu úsměv neoplatil. Kdyby někdo pozorně sledoval jeho tvář, dalo by se říci, že na ní převládá výraz nudy.
V pohybech i v tónu hlasu byl nevrlý. Pochodoval trhaným krokem, bezdůvodně zvedal hlavu a zase ji klopil, bral

bezúčelně do ruky různé předměty a zas je odkládal.

„Když vás vyšetřování tak baví, vezmu si vás za spolupracovníka. Takže s vámi nyní budu jednat, jako byste byl některý z mých inspektorů, docela bez rukaviček... Zavolejte mi hoteliéra!“

SaintHilaire poslušně otevřel dveře a zakřičel do chodby: „Tardivone! Haló, Tardivone!“

Když se hoteliér dostavil, seděl Maigret na předprsni okna a upřeně hleděl do země.

„Docela jednoduchou otázku, pane Tardivone... Byl Gallet le-vák, nebo nebyl? Snažte se rozpomenout...“

„Toho jsem si nějak nevšiml... Fakt je, že při tom návalu... Ale když je někdo levák, tak vám podá na pozdrav levou ruku?“

„Samozřejmě!“

„Tak v tom případě levák nebyl, protože toho detailu bych si všiml... Hosté mají totiž ve zvyku podávat mi ruku...“

Když hoteliér odešel, ozval se SaintHilaire:

„Zdá se vám to tak důležité, jestli byl Gallet levák nebo pravák?“

Ale komisař mu neodpověděl; vyšel na chodbu a volal na hoteliéra:

„A při té příležitosti mi, prosím vás, zavolejte do Nevers, pana Padailhana, kontrolora nepřímých daní... Myslím, že telefon má...“

Vrátil se do pokoje, na svého společníka se ani nepodíval, ale věnoval se zcela nebožtíkovým šatům, stále ještě roztaženým na zemi.

„A teď do práce!... Takže Emil Gallet nebyl levák... Za chvíli uvidíme, jestli nám ta podrobnost bude k něčemu...

Anebo to zkusme takhle... Vezmete do ruky tenhle nůž... Ne, raději mi ho dejte, protože, jak vidím, tak ho zase berete levou rukou...

Tak... A teď předpokládejme, že mě někdo napadl a že se musím bránit! Ale nejsem levák, na to nezapomínejme!

Samozřejmě, že rukojet' dýky vezmu do pravice...

Pojďte blíž... tak, ano... a já se na vás vrhnu s nožem... Jenže vy jste silnější než já... Tak mě chytíte za zápěstí... No, chyt'te mne!... Správně... Je jasné, že se budete snažit držet tu ruku, ve které je zbraň...

Tak, to stačí... a teď se podívejte na tuhle fotografii... Je to fotografie Galletovy mrtvolky, pořízená policejními technikami...

A co tu vidíme?... Že modřiny jsou na zápěstí levé ruky...

Copak je, Tardivone? Už je tu Nevers?... Ne?... Říkáte, že všechny servírky shodně tvrdí, že Gallet nebyl levák? Díky! ...

Můžete zas jít...

A teď vy, pane de SaintHilaire... Jak byste si ty modřiny na levém zápěstí vysvětlil vy?

Gallet nebyl levák a přitom držel zbraň levičkou!... A podle důkladné prohlídky místa činu v pravé ruce nic nedržel...

Mně osobně se tu jeví jen jediná možnost... jediné řešení problému... Sledujte mě teď pozorně... Chci si tu dýku vrazit do srdce... Co udělám? Dávejte pozor na každý můj pohyb...

Chopím se nože levou rukou... Protože levička nebude mít nic jiného na práci než udržet správný směr ostří... Pravou ruku mám silnější... Takže pravičkou tlačím na levičku... Podívejte se... Je to tenhle pohyb... Zmáčknu si ruku silně, protože jsem rozčilený a protože mu-sím přemáhat bolest... Takže nadělám modřiny sám sobě...“

Nedbalým gestem odhodil nůž na stůl.

„Aby tahle rekonstrukce byla k něčemu, museli bychom přijmout hypotézu, že se Gallet zabil sám... Ale aby na sebe vystřelil ze sedmimetrové vzdálenosti, na to neměl dost dlouhou ruku, že? Dobrá, zkusme to jinak... Hledějme jiné možnosti...“

SaintHilaire se nepřestal usmívat, ale jeho úsměv působil teď už křečovitě. Jeho neobyčejně pohyblivé panenky sledovaly každé Maigretovo hnutí a Maigret se pohyboval neustále, přecházel sem a tam, na jeden užitečný pohyb udělal padesát neužitečných, vzal do ruky růžové desky, otevřel je a zas je zavřel, zastrčil je pod zelené desky a zničehonic šel a, přemístil jednu botu mrtvého.

„A teď pojďte se mnou... Ano, oknem... Jsme na kopřivové cestě... A představme si k tomu, že je sobota večer, že je tma a že jsou slyšet zvuky z pouti a od střelnice... Možná, že jsou na nebi vidět svě-telné odlesky kolotoče s dřevěnými koníčky...“

Emil Gallet si sundal sako a vylezl na hřeben zdi, což pro člo-věka jeho věku, a k tomu vážně nemocného, není úkon zrovna nejsnazší...

Dávejte pozor!“

Táhl SaintHilaire až k bráně, bránu otevřel a zase zavřel. „Dejte mi klíč... Tak... Tahle brána bývala pravidelně zamčená a klíč od ní byl zastrčený ve spáře mezi dvěma kameny... Vidíte, tady... Řekl mi o tom váš zahradník...“

A vcházíme do vašeho parku... Nezapomínejme, že je jako tma... Pochopte, že neděláme nic jiného, než že hledáme smysl některých indicí, anebo lépe řečeno, že se snažíme nějak skloubit indicie, které si zdánlivě protřečejí...

Pojďte teď laskavě za mnou... Představme si, že v parku je člo-věk, jehož Galletovo konání zajímá a znepokojuje...

Takový člo-věk přece musí existovat... Gallet byl vyděrač... a bůhví co dalšího má ještě na svědomí...

Takže na téhle straně zdi stojí člo-věk jako vy nebo já, který postřehl, že Gallet byl nervózní, a který možná i ví, že Galletova situ-ace je bezvýchodná...

A tenhle člo-věk... Říkejme mu x jako v algebře, chodí sem a tam podél zdi a tu najednou vidí siluetu Emila Galleta, jinak řečeného pan Clément, jak se bez saka vztyčila na hřebenu zdi...

Je z oken vaší vily vidět tahle část zdi?“

„Ne, není... Ale opravdu nechápu...“

„Kam tím mířím? Nikam! Pokračujeme v pátrání, a když bude třeba, změníme hypotézu třeba stokrát... Měním ji právě v téhle chvíli... X se neprochází... Všiml si vašich prázdných sudů a místo aby špl-hal na zeď a zjišť-oval, co se děje v hotelu, přitáhl si jeden sud ke zdi a použil ho jako podstavce... A právě v té chvíli se na temném nebi objeví silueta

Emila Galleta...

Ti dva spolu nemluví... Protože kdyby si měli co říct, byli by se jeden druhému přiblížili... Na vzdálenost deseti metrů je třeba mluvit hodně hlasitě... A lidé, kteří se setkávají za okolností tak mimořádných... pamatujte, že jeden stojí na sudu a druhý na zdi... nemají nejmenší chuť budit pozornost...

Náš x je ostatně ve tmě. Emil Gallet ho nevidí. Sleze se zdi, jde zpátky do pokoje a...

... A tady to začne být složitější... Ledaže bychom předpokládali, že to na Galleta vystřelil x...“

„Co tím chcete říct?“

Maigret vylezl na sud a zase z něj těžce seskočil.

„Připalte mi, prosím vás... Vidíte, zase levičkou... Ted' se přestaneme starat o to, kdo střelil, a budeme sledovat pohyby našeho x... Pojd'te... Vezme si klíč na místě, kde bývá, a otevře si bránu... Ale ještě dřív, než to udělal, tak si došel někam pro gumové rukavice... Měl byste se zeptat vaší kuchařky, jestli si občas na čištění zeleniny nenavléká gumové rukavice a jestli je teď marně nehledá... Je to ženská, co na sebe drží?“

„Nevím, co tím sledujete...“

Zdálky bylo slyšet burácení hromu, ale tady zatím nespadla ani kapka.

„Nevadí. Ted' tedy je mříž otevřená. X jde blíž k oknu a vidí mrtvolu... Protože Emil Gallet je v téhle chvíli už mrtev...

Bodnutí nožem následovalo bezprostředně po střelné ráně, jak to tvrdí lékař a jak to dokazují i stopy krve... Nu a my jsme před chvílí mluvili o tom, že bodnutí nožem provedla podle všeho oběť sama...

V krbu jsou ještě teplé zbytky popela ze spálených dopisů. A poblíž leží Galletovy zápalky...

Náš x přesto prohrabe Galletův kufrík a pravděpodobně i jeho náprsní tašku, tu dá pečlivě zpět do kapsy, odejde a zapomene zamknout bránu a dát klíč na obvyklé místo...

A přesto se klíč najde v trávě před branou...

Maigret se na svého společníka chvíli nedíval, ted' ale zvedl oči a zjistil, že má ztrhaný obličej.

„Pojd'te, jdeme. To zdaleka ještě není všechno. Zdá se mi, že jsem ještě neměl případ zároveň tak složitý a tak jednoduchý... Víme, že ten, jehož tu nazývali panem Clémentem, byl podvodník... Jsme svědky toho, že sám osobně zničil všechny stopy svého vydírání, jako by očekával nějakou významnou, neli přímo zásadní událost...

Pojd'te za mnou. Tohle je hotelový dvůr a tady vlevo je okno do pokoje, o který odpoledne žádal Emil Gallet, ale který mu nemohli dát, protože zrovna nebyl volný...

Mějme ovšem na paměti, že odpoledne byla jeho situace stejná jako večer. Potřeboval dvacet tisíc franků, vezmi kde vezmi, do pondělního rána, jinak ti, co ho vydírali, ho udají policii...

Předpokládejme, že by ten pokoj byl dostal... Pak už by neměl možnost vylézt oknem na kopřivovou cestu a šplhat na zeď...

Co z toho vyplývá? Že tu zeď nijak nutně nepotřeboval. Že zeď mohl nahradit něčím jiným, něčím, co mu poskytoval dvůr... A co tu na dvoře vidíme? Studnu...! Možná vás napadne, že

chtěl do té studně skočit... Ale na to vám odpovím, že by to býval mohl udělat i tak... Prostě by ze svého pokoje vyšel na chodbu, odtud na dvůr a tady se mohl, kdyby chtěl, utopit tak jako tak...

Ale ne... On potřeboval kombinaci studny a pokoje...

... Copak je, pane Tardivone?“

„Máte na drátě ten Nevers...“

„Pana kontrolora?“

„Jeho osobně...“

„Pojd'te se mnou, pane de SaintHilaire. Když jste se uvolil dělat mi pomocníka, bude správné, abyste se účastnil všeho, co souvisí s vyšetřováním... Vezměte si sluchátko na druhém aparátě... Haló... Tady komisař Maigret... Ničeho se neobávejte... Rád bych vám položil jednu otázku, která mne napadla až ted'... Byl váš kamarád Gallet le-vák?... Co říkáte?... Že byl levák na ruce i na nohy?... Že ve fotbale hrál vždycky jen levou spojku? Jste si tím jistý, že?... Ne! Nic jiného už nechci. Děkuji vám. Jen ještě maličkost: uměl latinsky? Čemu se smějete?... Říkáte, že to byl lajdák?... Fakt? Že dokonce propadal?... Opravdu zajímavé... Poslechněte, viděl jste v novinách fotografii zavražděného?... Že neviděl?... To víte, od těch dob, co jste spolu byli v Saigonu, se asi hodně změnil... Mám jedinou jeho fotografii a ta byla pořízena až v poslední době, kdy už držel dietu... Ale možná, že vám budu moci představit někoho, kdo se mu podobá... Děkuji... Ano, jistě...“

Maigret zavěsil, zasmál se smíchem, jemuž naprosto chybělo veselí, a povzdychl si:

„Vidíte, jak se člověk může vydat po falešné stopě. Všechno, co jsme říkali až dosud, platilo pod jedinou podmínkou: že by Emil Gallet nebyl levák... Protože ted', když víme, že levák byl, je pravděpodobné, že chtěl použít dýku v obraně proti vrahovi... Člověk zkrátka nemá věřit výpovědi nějakého hoteliéra a jeho servírek...“

Pan Tardivon to zaslechl a tvářil se upjatě:

„Podáváme prosím večeri...“

„Až za chvíli. Raději napřed skončíme s tímhle... Bojím se, abych nezneužíval trpělivosti pana de SaintHilaire... Vraťme se na místo činu, jak se říká, ano?“

A tam se náhle rozhovořil:

„Vy jste aspoň Emila Galleta znal živého... Možná že vám to, co ted' řeknu, bude k smíchu, ale... Ano, raději rozsviťte, s tímhle pošmourným nebem je tma o hodinu dřív...

... Já jsem ho živého nikdy neviděl, ale od té vraždy nedělám nic jiného, než že se pokouším představit si ho...

Šel jsem se nadýchat atmosféry, kterou dýchal on... Poznával jsem lidi, s nimiž byl ve styku...

Podívejte se na tuhle podobiznu: sázím se, že řeknete, stejně jako já:

Byl to chudák!

Hlavně když vám povím, že lékař, který ho pitval, mu nedával víc jak tři roky života – kdyby tedy byl zůstal živ... Játra měl v háji... A srdce tak unavené, že čekalo jen na příležitost, aby se mohlo zastavit...

Chtěl jsem toho svého chlapíka poznat nejenom v jeho prostoru, ale také v času... Mohl jsem ho sledovat jen od chvíle, kdy se ože-nil, protože o tom, co předcházelo, mluvil jen skoupě, i se svou manželkou...

Víc se toho nedozvěděl, než že se narodil v Nanes a že žil několik let v Indočině... Ale nepřivezl si odtud jedinou fotografii a jedinou vzpomínku!... Nikdy o Indočině nemluvil...

Byl to nevýznamný obchodní cestující, který měl něco kolem třiceti tisíc... Už ve třiceti letech to byl nezázivný, neobratný, melancholický človíček...

Setkal se s Aurorou Préjeanovou a vzal si do hlavy, že se s ní ožení... Jenže Préjeanovi jsou rodina ctižádostivá...

Tatínek byl sice s financemi v koncích a nikde nemohl sehnat potřebné peníze, aby mohl dál vydávat svůj list... Ale byl tuze hrdý na to, že byl osobním sekretářem uchazeče o trůn... a dopisuje si s vévody a knížaty!...

Jeho nejmladší dcera se provdala za nějakého koželužského mistra...

Náš Gallet v téhle rodině působí jako chudák... A jestli ho vůbec jako uchazeče přijali, pak asi proto, že byl ochotný vložit své peníze do časopisu Slunce...

Ale vůbec se jim nelíbí. Pro Préjeanovy je to ponižující, že jeden ze zetů dělá agenta s postříbřenými dárkovými předměty pro chudé...

Pokoušejí se mu naočkovat trochu víc ctižádosti... On ale nechce... Na nějakou skvělejší dráhu se necítí stavěný... Už tenkrát měl potíže se žlučníkem... Sní o pokojném životě na venkově vedle manželky, kterou má doopravdy rád.

Ale k větší ctižádosti ho chce přimět i ona... Její sestry totiž mají tu smělost, že s ní zacházejí jako s chudou příbuznou a vyčítají jí, že se špatně vdala...

Starý Préjean umře... Slunce přestane vycházet... A Emil Gallet prodává dál ty potupné dárkové předměty pro normandské venkovany...

Utěšuje se tím, že chodí na ryby, že zdokonaluje rybářské náčiní a rozebírá budíky...

Jeho syn po něm zdědil podobu a churavá játra, ale po Préjea-nech má ctižádost...

Jednoho dne se Emil Gallet přece jen o něco pokusí... Má po ruce všechny spisy, týkající se časopisu Slunce. Zjistí z nich, že hodně lidí bylo ochotno vydat větší či menší peníz, když se udeřilo na royalistickou strunu...

Prostě to zkusí... Nikomu o tom neřekne... Pravděpodobně zpočátku zastává obojí, jak své povolání obchodního cestujícího, tak své nesmělé podvůdky...

Ale podvody vynášejí víc... Zanedlouho může dokonce koupit parcelu v SaintFargeau a dát na ní postavit vilu...

Do své nové činnosti si přenesl vlastnosti z bývalého zaměstnání... Pořádek a přesnost... Protože má panický strach ze své rodiny, neřekne ani slovo a dělá, jako že nadále zastupuje firmu Niel v Normandii...

Žádné velké peníze to nejsou. Royalistů je pár a vymámit z některých groš dá práci... Ale slušné živobytí by z toho bylo, nebýt té okolnosti, že mu i pod vlastní střechou neustále vyčítají nedostatek ctižádosti...

Ženu má rád, přes její četné nedostatky. Možná že má rád i syna...

A léta ubíhají... Jaterní choroba se zhoršuje... Gallet má časté záchvaty, podle nichž může usuzovat na brzkou smrt...

A tak uzavře životní pojistku, dost vysokou, tak aby rodina po jeho smrti neměla existenční starosti... Dělá co může a kolik stačí... Navštěvuje čím dál tím víc venkovských panských sídel a přemlouvá staré dámy a šlechtice starého ražení...

Sledujete mě, ano?

Asi před třemi lety mu napsal nějaký Jacob. Ten pan Jacob prý ví, čím se Gallet zabývá, a každý druhý měsíc, zcela pravidelně, žádá za své mlčení slušné peníze...

Co chudáku Galletovo zbývá? Už tak je velkou hanbou Préjea-novy rodiny, ten chudý příbuzný, co mu sice úspěšnější švagři pošlou k Novému roku vizitku, ale raději se s ním osobně nesetkají...

V sobotu 25. června je tady v Sancerre a v kapse má poslední dopis pana Jacoba, který chce příští pondělí dvacet tisíc franků...

Když jsem šel před chvílí cestou od nádraží k hotelu, pokoušel jsem se vžít do jeho situace...

Je docela zřejmé, že člověk za jediný den dvacet tisíc franků nesežene, i kdyby si pro royalisty vymyslel sebedůmyslnější záminku...

Ostatně se o to ani nepokusil! Navštívil pouze vás! A to dvakrát v jednom dni! Po druhém setkání s vámi požádal o pokoj s oknem na dvůr...

Doufal snad, že těch dvacet tisíc dostane od vás? Jistě je jen to, že večer tu naději už ztratil.

A teď mi povězte, co v tom pokoji, který nedostal, chtěl dělat, a tím se dozvíme, proč musel vylézt na zed'..."

Maigret se na svého společníka ani nepodíval a přesto věděl, že se mu chvějí rty.

„Je to opravdu důmyslné,“ řekl SaintHilaire. „Jenže... pokud jde o mne... tak mne věru nenapadá, jak bych mohl..."

„Kolik vám bylo, když vám zemřel otec?"

„Dvanáct."

„Maminka byla naživu?"

„Matka zemřela brzy po mém narození. Ale rád bych věděl, co to má společného s..."

„Vychovávali vás příbuzní?"

„Žádné příbuzné jsem neměl... Jsem poslední SaintHilaire... Když mi zemřel otec, zbylo právě jen na zaplacení mé koleje a mých studií do devatenácti let... Nebýt neočekávaného dědictví po bratranci, o jehož existenci už nikdo nevěděl..."

„... a který, tuším, žil v Indočíně, ne?“
„Ano, tam někde... Byl to vzdálený bratranec, který se ani nejmenoval stejně jako my... Byl to Duranty de la Roche...“
„Kolik vám bylo, když jste dědil?“
„Osmadvacet.“
„Takže od devatenácti do osmadvaceti...“
„Jsem třel bídu... Nestydím se za to, naopak... Ale je už dost pozdě, pane komisaři... Myslím, že bychom udělali lépe, kdybychom...“
„Ještě okamžik. Chtěl jsem vám ještě ukázat, co se dá provést se studnou a s pokojem... Revolver u sebe nemáte?... Nevadí... Mám u sebe svůj... Někde tu přece musí být kousek provázku...
Dobře, děkuji... A teď dávejte pozor, co dělám... Uvážu provázek k pažbě revolveru... Představme si, že provázek měří šest nebo sedm metrů, nebo i víc, na tom teď nezáleží...
A teď mi seberte na cestě nějaký větší kámen...“
SaintHilaire opět bez odmluvy poslechl a kámen donesl.
„Levou rukou...“ poznamenal jako mimochodem Maigret.
„Ale budiž... Takže na druhý konec provázku přivázu pevně ten kámen... Mohu to předvést přímo tady v pokoji s tím, že místo ob-rubně studny použijeme okno...
Vidíte? Kámen spustím na druhou stranu, to znamená do studny... Revolver držím v ruce... Vystřelím na kohokoliv, například na sebe...
A pak revolver pustím...
A co se stane?... Kámen, visící nad vodou, padne na dno studně a za provázek s sebou stáhne i revolver, uvázaný na druhé straně...
Přijde policie, najde mrtvolu, ale nenajde ani stopu nějaké zbraně... Co tedy usoudí?“
„Usoudí, že došlo k vraždě.“
„Výborně.“
Maigret se tentokrát obešel bez SaintHilairova zapalovače: zapálil si dýmku sirkami, které měl v kapse.
Pomalů a s úlevou sbíral Galletovo šatstvo jako někdo, kdo právě dokončil těžkou práci, a tím neklidnějším, nejpřirozenějším hlasem řekl SaintHilairovi:
„A teď mi dojděte pro ten revolver.“
„Ale... vždyť ho pořád ještě držíte v ruce...“
„Mluvím o tom revolveru, který zabil Emila Galleta... A pospěšte si!...“
Zavěsil kalhoty i vestu na věšák vedle saka, na loktech oblýskaného, které tam už viselo.

XI.

Výhodný obchod

V té chvíli byl Maigret obrácen k SaintHilairovi zády, a tak zámecký pán neměl důvod k přetváře: na jeho obličej se podivně mí-sila úzkost s nenávisí a – co bylo zvláštní – také pohrdavá sebejistota.
„Tak na co čekáte?“
Konečně se rozhoupal a vylezl oknem. Kopřivovou cestou zamířil k mřížové bráně, vešel a zmizel v parku, ale všechno dělal tak pomalu, že znepokojený komisař nastražil ucho, jestli neuslyší nějaký neobvyklý zvuk.
Byla hodina večere a na nábřeží, na hotelové terase rozsvítili světla; bylo slyšet cinkání příborů a ztlumené hlasy letních hostů.
Za zdi v parku se najednou pohnuly větve. Mezi stromy bylo šero a Maigret musel napínat zrak, aby na hřebeni zdi uviděl stojícího SaintHilaira.
A znovu praskání větví a přidušené volání:
„Mám vám ten revolver hodit?“
Komisař jen pokrčil rameny a ani se nehnul, takže SaintHi-laire musel slézt se zdi a vrátit se k němu.
Když vešel do pokoje, ze všeho nejdřív položil revolver na stůl. Zdál se klidný a hlavu nesl vzhůru. Zdánlivě nedbalým gestem se dotkl Maigretovy paže, ale kdo by ho pozoroval bedlivěji, zjistil by v tom pohybu stopu křečovitosti.
„Dvě stě tisíc... Co vy na to?“
Musel si odkašlat. Chtěl vypadat jako naprosto sebejistý grand, ale cítil, že se červená a že se mu něco zadrhlo v krku.

„Ehm... možná i tři...“

Když se k němu Maigret otočil, nevzrušeně, beze zloby, jen s lehkým zábleskem mezi tlustými víčky, SaintHilaire ztratil všechnu sebejistotu, ucouvl a rozhlédl se kolem sebe jako v panice, jako by se chtěl něčeho zachytit.

Jeho proměna byla bleskurychlá. Tak tak že se mu podařilo nasadit přisprostlý úsměv, ale obličej zůstal rudý a v očích mu hrála úzkost.

Úloha granda se mu nepovedla. Zkusil tedy jinou: roli zcela věcného cynika.

„Vaše škoda... Byla to ode mne ostatně naivita... Vždyť nic nemůžete dělat... Všechno je dávno promlčené...“

I tohle znělo falešně: Maigret naproti tomu snad nikdy předtím nepůsobil dojmem tak klidné sebedůvěry a moci.

Byl mohutný. Když procházel pod visací lampou, téměř se hla-vou dotýkal žárovky a jeho ramena zcela vyplnila rám okna, jako na starých portrétech velmožů, kde se nabrané rukávce dotýkají obou krajů rámu.

Velice zvolna a beze slova uklízel rozházené věci v pokoji. „Ale že jsem ho nezabil, to víte, že?“ naléhal neklidně SaintHilaire.

Vylovil z kapsy kapesník a hlučně se vysmrkal. „Posaďte se!“ přikázal mu Maigret.

„Raději postojím...“

„Jen si sedněte.“

Když se na něj komisař podíval, poslechl jako polekané dítě. Měl uhýbavý pohled a nejistý obličej člověka, který cítí, že na svou roli nestačí, a snaží se nějak ze situace vyvléci.

„Domnívám se, že není nutné, abych sem zval kontrolora nepřímých daní z Nevers... Bezpečně by svého dávného kamaráda Emila Galleta poznal...“

Byl bych na to ostatně přišel i bez něho... Jen by to trvalo trochu déle...

Od samého začátku jsem cítil, že v téhle historii není něco v pořádku... Nesnažte se to pochopit... Když všechny indicie obraz jen zamlžují, místo aby ho vyjasnily, znamená to, že jsou zfalšované...

A v tomhle příběhu bylo zfalšované všechno a kdeco znělo nepravděpodobně... Výstřel a bodnutí... Pokoj s oknem do dvora, stopy na zdi... Modřiny na levém zápěstí, ztracený klíč... A i ti tři možní pachatelé...

Ale nejnepravděpodobněji ze všeho zněl sám Gallet, ať mrtvý nebo živý!

Kdyby se nebyl ozval ten kontrolor, byl jsem rozhodlaný jít tak daleko do minulosti svého mrtvého, jak jen bude třeba...

Třeba až do školy... Tam bych se byl dozvěděl pravdu... Vy jste na nanteském gymnáziu moc dlouho nepobyl, co?“

„Jen dva roky... Pak mě vyhodili...“

„A tenkrát jste už hrál fotbal... a běhal jste za děvčaty... Cítíte, jak to skřípe? Jen se podívejte tady na tuhle fotografii...“

Podívejte se na ni pořádně... Ve věku, kdy jste utíkal přes školní zeď za holkama, tenhle chudák už měl problémy se žlučníkem...

Důkazy bych byl shromažďoval pracně... Ale to hlavní jsem věděl hned: ten můj nebožtík, který potřeboval okamžitě dvacet tisíc, se vydal do Sancerre jen proto, aby vás o ně požádal... A vy jste ho přijal dvakrát... a večer jste ho pozoroval přes zeď... Správně jste tušil, že se chce zabít, je to tak...? Možná, že vám to i řekl...“

„Ne, to ne. Ale zdál se velice rozčilený... Odpoledne mluvil zvláště úsečným hlasem, dost tím na mne zapůsobil, to musím přiznat...“

„A vy jste mu těch dvacet tisíc franků odmítl dát?“

„Nedalo se to udělat jinak... Chtěl peníze pořád znovu... Nakonec bych sám přišel na mizinu...“

„To, že bude dědit, jste se dozvěděl v Saigonu, u svého notáře?“

„Ano. Za šéfem jednoho dne přišel podivný klient. Starý blá-zen, který žil dvacet let v divočině a bělocha viděl tak jednou za tři roky... Byl udolaný horečkami a opiem... U toho rozhovoru jsem náhodou byl...“

„Za chvíli beztak zdechnu, dlouho už to nepotrvá,“ povídal doslova. „A ani nevím, jestli mám někde nějaké příbuzné...“

Možná, že nějaký SaintHilaire zůstal, ale trochu o tom pochybuju, protože když jsem odjížděl z Francie, byl ten poslední na tom tak bídě, že musel mezitím zajít... Ale jestli má nějakého potomka a jestli se vám ho podaří sehnat, ustanovím ho svým univerzálním dědicem...“

„... A tenkrát vás poprvé napadlo, že by šlo zbohatnout snadno a naráz...“ řekl Maigret zamyšleně.

A za tím zpoceným, nejistým padesátníkem, který tu před ním seděl, si představoval toho veselého chlapíka bez skrupulí, který uspořádal groteskní obřad, aby se mohl zmocnit mladé domorodky.

„Mluvte dál!“

„Byl bych se stejně musel vrátit do Francie kvůli ženským... Trochu jsem to tam přestřelil... A pár tamních manželů, bratrů a otců se mi chtělo dostat na kobylku...“

A tak mě napadlo, že při té příležitosti se po nějakém tom SaintHilaireovi podívám, ale nebylo to vůbec snadné... Stopu Tiburce de SaintHilaire jsem zachytil na gymnáziu v Bourges... Povíдали ale, že nikdo neví, kam se poděl. Dozvěděl jsem se, že to byl zasmušilý, uzavřený chlapec, který ve škole s nikým nekamarádčil...“

„Jak by mohl,“ ušklíbl se Maigret, „když neměl v kapse ani vindru! Jen zaplacený internát a školné až do konce studií...“

„Tenkrát jsem si představoval, že se s ním nějakým způsobem – zatím jsem nevěděl jakým – o to dědictví podělím... Ale pak jsem přišel na to, že je daleko obtížnější se dělit než sebrat je celé... Tři měsíce mi trvalo, než jsem ho vystopoval v Le Havru, snažil se dát se tam najmout na loď jako stevard nebo jako tlumočník...“

Zbývalo mu v kapse deset dvanáct franků... Zaplatil jsem mu sklenici a začal jsem z něho tahat rozumy... Odpovídal mi většinou jednoslabičně...

Dělal na nějakém zámku preceptora, pak korektora v jedné rouenské tiskárně, pak knihupeckého příručího...

Už tenkrát nosil ten směšný žaket a nazrzlou, řídkou kozí bradku...

Vsadil jsem všechno na jednu kartu. Vyprávěl jsem mu, že bych rád zkusil štěstí v Americe a že tam člověku nic tak

nepomůže, jako šlechtický titul, zvláště u ženských...

A tak jsem mu navrhl, že bych si od něj jeho jméno koupil... Nějaké peníze jsem měl, protože jsem něco málo zdědil po otci, který v Nantes obchodoval s koňmi...

Za právo jmenovat se Tiburce de SaintHilaire jsem zaplatil třicet tisíc franků...

Maigret se krátce podíval po fotografii na krku a pak si od hlavy k patě prohlédl svého společníka. Nakonec se mu zadíval do očí tak naléhavě, že se sám od sebe dal velice snaživě do vyprávění:

„Nedělají to burziáni podobně? Koupí cenné papíry za dvě stě franků a vědí, že za měsíc je prodají pětkrát tak draho...

Na dědictví jsem čekal celé čtyři roky... Ten starý blázen v džungli pořád ne a ne umřít... A bídu jsem pak třel já, protože jsem se zbavil všech peněz...

Byli jsme přibližně stejně staří... Stačilo vyměnit si papíry... Z jeho strany šlo jen o to, aby se neukazoval v Nantes, tam mohl narazit na někoho, kdo mne znal...

A já jsem nemusel hledět na nic. Ten pravý Tiburce de SaintHilaire vlastně žádné přátele ani známé neměl. A když šel někam do zaměstnání, raději udal falešné jméno, protože to pravé by mu spíš škodilo...

Copak se knihkupecký příručí může jmenovat Tiburce de SaintHilaire?

Konečně jsem v novinách četl oznámení o dědictví a žádost, aby ti, jichž se to týká, dali o sobě vědět...

Myslíte si, že jsem si těch dvanáct set tisíc franků od starého blázna perně nevysloužil?“

Maigretovo mlčení jako by mu dodalo sebedůvěru; nechybělo mnoho a spiklenecky na něj zamrkal.

„Ten nový Gallet, který se mezitím oženil a v penězích se zrovna netopil, samozřejmě příběhl, hned jak se to dočetl, a začal mi vyčítat a tvářit se výhružně, myslel jsem, že mě snad zabije...

Dal jsem mu deset tisíc franků a nakonec se s nimi spokojil...

Ale za půl roku jsem ho měl na krku zas... a pak zas a znovu... Vyhrožoval mi, že řekne pravdu... Snažil jsem se mu vysvětlit, že by byl odsouzen stejně jako já...

A nadto měl rodinu... Rodinu, které se zřejmě tuze bál...

Jak ubíhal čas, trochu pokrotil... Velice rychle zestárl... Začalo mi ho být zrovna líto v tom jeho oblyskaném žaketu, s koží bradkou, žlutou kůží a podkrouženými očima...

Začal se chovat jako žebrák... Napřed vždycky vymáhal pade-sát tisíc, prý jednou provždycky, a pak odešel s jednou dvěma tisícovkami...

Ale spočítejte si, kolik to dělá za osmnáct let! Říkám vám, kdybych nebyl dost pevný, mohl jsem nakonec na celém tom obchodě tratit...

Já jsem totiž s penězi pracoval... Sháněl jsem výhodné investice... Všechny pozemky na stráních kolem panství jsem přeměnil na vi-nice...

A co on...? Předstíral, že dělá obchodního cestujícího, ale ve skutečnosti jen ždímal z lidí peníze...

Docela se mu v tom zalíbilo. Dal si, jak víte, jméno pan Clément a chodil po panských usedlostech...

Povězte, co jsem měl dělat?“

Mluvil stále hlasitěji. Bezděčně vstal a postavil se před Maigreta.

„Tu dotyčnou sobotu na mně chtěl dvacet tisíc franků, hotově a okamžitě. I kdybych mu je chtěl dát, tak jsem nemohl, banka byla za-vřená. A krom toho, jak říkám, už jsem se naplatil dost...

Taky jsem mu to řekl. A vynadal jsem mu do degenerovaných šlechticů... Odpoledne jsem ho tu měl zas, vrátil se s takovou pokorou a ponižeností, že se mi z něho dělalo zle...

Protože chlap nemá právo klesnout tak hluboko... Hrajeme o život, dobře... Buď vyhrájeme, nebo prohrajeme... Ale trochu pýchy si člověk musí zachovat...“

„To jste mu řekl také?“ zeptal se Maigret hlasem překvapivě mírným.

„Proč by ne? Doufal jsem, že ho to vzpruží... Nabídl jsem mu pět set franků...“

Maigret se opíral o krbovou římsu a vzal do ruky podobiznu mrtvého.

„Pět set franků...“ opakoval spíš pro sebe.

„Ukážu vám notýsek, kam si zapisují všechny výdaje, a dokážu vám, že ze mne vymámil přes dvě stě tisíc franků... Večer jsem byl v parku...“

„Nejlíp jste se asi necítil...“

„Byl jsem nervózní a nevěděl jsem proč... U zdi jsem slyšel nějaký šramot... A pak jsem ho viděl, jak něco dělá na stromě... Napřed jsem si myslel, že mi chce něco provést...

Ale jak přišel, tak i odešel... Vylezl jsem si na jeden sud... Vrátil se do svého pokoje a zůstal stát u stolu, čelem ke mně... Jenže mě nemohl vidět...

Nechápal jsem, co to má znamenat... Přisahám vám, že mě v té chvíli přepadl strach... Deset metrů ode mne třeskla rána a Gallet se ani nehnul...

Jen jeho pravá tvář celá zčervenala... A tekla krev... Gallet zůstal stát a díval se pořád na jedno místo, jako by odtud něco čekal...“

Maigret vzal přinesený revolver do ruky. Byla k němu uvázaná kovová struna z kytary, jaké se používají místo vlasce, když se jde na štiku.

Pod hlavní byla připevněna plechová krabička a ta byla spojena malým táhlem se spouští.

Maigret nehtem krabičku otevřel a objevil v ní stejný mechanismus, jaké se běžně prodávají ve fotopotřebách, prostě samospoušť k aparátu.

Stačí natáhnout pero a to se po určitém počtu vteřin dá samo do pohybu.

Ale v daném případě byl mechanismus natažen na trojí spuštění, to znamená, že měl vyvolat trojí výstřel...

„Pero se asi po prvním výstřelu zablokovalo,“ řekl pomalým, trochu zdušeným hlasem.

Dosud mu v uších zněla slova jeho společníka:

Jeho pravá tvář celá zčervenala... A tekla krev... Gallet zůstal stát a díval se pořád na jedno místo, jako by odtud něco čekal...

Čekal přece na další dva výstřely, k čertu! Nevěřil příliš přesnosti mušky... Ale se třemi ranami měl podle svého odhadu jistotu, že ho aspoň jedna trefí do hlavy!

Jenže ty dvě další nevyšly! A tak vytáhl z kapsy nůž...

„Opřel hrot nože o prsa a skoro hned se zapotácel... Potom padl jako podřátý... Byl samozřejmě mrtvý... A mne napřed napadlo, jestli to není náhodou pomsta, že po sobě nechal nějaké písemnosti, dokazující, kým je doopravdy... A možná, že mě chce obvinít z vraždy...“

„Vy jste ale opatrný, všechna čest! A chladnokrevný! Šel jste si do kuchyně pro gumové rukavice...“

„Měl jsem snad nechat na místě činu otisky prstů? Prošel jsem parkovou branou... Klíč jsem si vstrčil do kapsy... Ale má návštěva byla zbytečná... Všechny své papíry spálil sám... Přiznám se, měl jsem strach... Děsily mě jeho otevřené oči... Vrátil jsem se tak rychle, že jsem zapomněl zamknout bránu... Co byste na mém místě udělal vy? Když byl definitivně mrtvý...“

Ale doopravdy jsem se začal bát tenkrát, když jsem u notáře hrál karty a dozvěděl jsem se, že revolver vystřelil znovu... Šel jsem si ho prohlédnout zblízka... Neodvažoval jsem se ho dotknout, protože kdybyste mě podezíral jako vraha, byl to důkaz mé nevin...

Je to automatický šestiranný revolver... Pochopil jsem, že se pero zaseklo vlivem prvního výstřelu, ale po týdnu se vlivem nějakých atmosférických změn zase uvolnilo...

Ale tři kulky tam ještě mohly zůstat, že? Od té doby trávím čas tím, že bloumám v parku a poslouchám, jestli neuslyším výstřel... Předtím, než jsem ten revolver přinesl z parku a my tu spolu stáli, tak jsem se snažil, abych nemusel stát u stolu...“

„Ale mne jste u stolu klidně nechal... To vy jste zahodil klíč na kopřivovou cestu, když jsem vám pohrozil domovní prohlídkou...“

Hoteloví hosté se po večeři procházeli po silnici a byl slyšet jejich pravidelný krok... Z kuchyně sem doléhal třesk mytého nádobí.

„Udělal jsem chybu, že jsem vám nabízel peníze...“

Maigret tak tak že se nezačal smát. Kdyby se byl nezdržel, byl by zvuk toho smíchu dost hrozivý.

Stál před svým společníkem vzpřímený, převyšoval ho o hlavu a ramena měl dvakrát tak široká: hleděl na něj svrchu s výrazem zároveň shovívavým a krutým a zvedl ruku, jako by ho chtěl popadnout za čtán anebo mu rozbit hlavu o zed'

A přitom ve snaze nepravého Tiburce de SaintHilaire, aby se ospravedlnil a získal ztracenou sebejistotu, bylo něco až žalostného.

Ubohý malý hajzlík, jemuž k hajzlovství chyběla odvaha, a vlastně si je ani tak docela neuvědomoval!

A ke všemu se ještě snaží naparovat! Ale jen do jisté míry: kdykoliv se Maigret pohnul, hbitě ucouvl. Kdyby byl komisař zvedl ruku, určitě by si lehl na břicho!

„Poslyšte, říkám to vážně, kdyby jeho žena něco potřebovala, jsem ochoten v mezích svých možností a diskrétně jí podat pomocnou ruku...“

Věděl, že přestupek je promlčený! Ale přece jenom... docela klidný nebyl! Za dobré slovo komisařovo by byl dal nevímco; jenže ten si s ním hrál jako kočka s myší!

„O ženu se postaral sám...“

„Četl jsem něco v novinách... Životní pojistka na tři sta tisíc... Je to něco podivuhodného!“

Maigret se nemohl zdržet poznámky:

„Podivuhodné, že? Tenhle člověk, který celé své dětství neměl ani groš navíc na své drobné radůstky...! Víte, jak to na gymnáziích chodí... A na gymnáziu v Bourges jsou děti majitelů největších panství ze střední Francie... Měl dobře znějící jméno, to zas ano... Jméno stejně staré a stejně slavné jako jména jejich, vadilo jedině to směšné příjmení...“

... Má sice právo na stravu a na vyučování, ale jinak si nemůže koupit ani tabulku čokolády nebo pišťalku nebo kuličky...

O přestávkách stává sám někde v koutě... Možná, že se nad ním občas slítují jen školní dozorcí, kteří jsou skoro stejně chudí jako on.

A když vyjde ze školy, nezbude mu než prodávat v knihupectví. Bez vyhlídek s sebou vleče své dlouhé jméno, svůj žaket a svou jaterní chorobu...

Nemá nic, co by dal do zastavárny... Má jen to jméno, a to mu je jednoho dne někdo ochoten odkoupit...

Bídu má pořád, i bez toho jména... Ale s novým jménem postoupil přece jen o stupínek výš: k průměrnosti... Aspoň se má zač najíst a napít...

Jenže jeho nová rodina s ním jedná jako s prašivým psem... Má ženu a syna... A jeho žena i jeho syn mu vytýkají neschopnost vyšvihnout se výš, vydělat peníze a stát se vrchním radou jako jeho švagr...

A najednou to jméno, které prodal za třicet tisíc franků, má cenu větší než jeden milión...! Byla to jediná cenná věc, kterou měl... A stála ho tolik ponížení a tolik trápení... A on se jí tak nezodpovědně zbavil...

A původní Gallet, ten šprýmař a veselá kopa, mu čas od času uštědří nějakou almužnu...

Je to podivuhodné – jak jste povídal... Nic, ale vůbec nic mu v životě nevyšlo! Celý čas se jen užíral... A nikdo mu nikdy nepodal pomocnou ruku...

Jeho syn se vzbouřil a sotva se mohl postavit na vlastní nohy, odešel z domova...

To jen jeho žena se s tím smířila, rezignovala... Neříkám, že by mu pomáhala... Neříkám, že by ho utěšovala...

Jen se s tím stavem smířila, protože pochopila, že se nedá nic dělat... S chudákem, co držel dietu!
A pak jí nechal tři sta tisíc franků... Víc, než měla kdykoliv v životě... Tři sta tisíc franků, které přivábily její úspěšnější sestry a snad jí vysloužily i úsměv od vrchního rady...
Už pět let se těžce vleče po světě a játra má čím dál tím nemocnější. Z royalistů nekápne o mnoho víc, než kdyby se dal na žebrotu! A u vás čas od času dostane tisícovku...
Jenže valnou část toho, co takhle namáhavě shromáždí, mu sebere nějaký pan Jacob...
Je to opravdu nevšední, pane Emile Gallet Saint-Hilaire! Musí omezovat i svá nejnutnější osobní vydání, ale přitom si platí životní pojistku, která ho stojí víc jak dvacet tisíc ročně...
Tuší, že brzy nastane okamžik, kdy zmalomyslní docela... Leda že by se jeho unavené srdce uvolilo zastavit se dřív samo...
Chudák, osamělý chudák, vleče se po světě a nikde není opravdu doma... Možná jen tenkrát, když jde na ryby a nemusí nikoho vidět...
Narodil se nevhod v upadající rodině, která ke všemu udělala tu pošetilost, že těch pracně uchovaných, zbylých pár tisícovek určila na zaplacení jeho studií...
Zcela nevhod také prodal své jméno...
A nevhodně a nečas začal svou činnost mezi royalisty, ve chvíli, kdy royalismus už ztratil půdu pod nohama...
A úplně nevhodně se oženil... I jeho syn je z rodu jeho švagrů a švagrových...
Každý den umírají nechtěně lidé šťastní a zdraví...
A on, docela nevhod... ne a ne umřít! A kdyby šlo o sebevraždu, pojišťovna nic nezaplátí...!
Je to domácí kutil, hraje si s hodinovými strojky a s péry... Tuší, že chvíle, kdy už nebude mít sílu pokračovat, není daleko...
Jednoho dne žádá pan Jacob celých dvacet tisíc!
A on je nemá! A nikdo mu je nedá! Zato má v kapse svůj spouštěcí mechanismus. Pro klid vlastního svědomí ještě zabuší na dveře člověka, který místo něho získal milión...
Nemá v co doufat... Ale přesto se vrátí ještě jednou... Jenže už předtím požádal o pokoj s oknem na dvůr, protože svému mechanismu tak zcela nevěří a dal by přednost jednoduššímu řešení s lankem a studní...
Prošel životem jako směšný smolař.
Nu a zcela v duchu jeho životní smůly je pokoj na dvůr obsazený! A tak mu nezbude než šplhat na zeď!
A dvě kulky nevyletí, protože se mechanismus zasekl... Řekl jste to přece... Pravá tvář zčervenala... A tekla krev... Gallet zůstal stát a díval se pořád na jedno místo, jako by odtud něco čekal... Copak nestrávil celý život tím, že pořád na něco čekal...? Možná na trochu štěstí...? Ani na tolik ne... Na nějakou tu malou radůstku, které běhají po ulicích a lidé si jich už ani nevšimnou...
A on marně čekal i na své dvě poslední střely, ale ty nepřišly...
A tak svůj úkol musel dokonat sám...“
Troubel Maigretovy dýmky náhle praskla: stalo se totiž, že ve chvíli, kdy přestal mluvit, stiskl silně čelisti.
Jeho společník uhnul pohledem a zdrsňelým hlasem zašeptal: „Ale stejně to byl podvodník!“
Maigret na něho dlouho a mlčky upíral svítící oči. Jeho veliká ruka se zvedla. Ucítil, jak se nervy majitele panství napjaly úzkostí. Nechal ruku chvíli ve vzduchu, jako by si té paniky chtěl trochu užít, a pak ji těžce spustil chlapíkovi na rameno:
„Ano, máte pravdu! Byl to podvodník... a pokud se týká vás, tak je to promlčené, že ano?“
„Vy znáte zákony líp než já, ale podle mého...“
„Jistě, jistě, máte úplnou pravdu. Je to promlčené. A zákon ustanovil, že když se syn podvodným způsobem zmocní otcova jmění, není to žádný přestupek... Takže ani Henry Gallet ani vy se nemáte čeho obávat... Až dosud si naspořil jen sto tisíc franků... Když k tomu připočteme padesát tisíc jeho milenky, dělá to dohromady jen sto padesát tisíc... A k tomu, aby se odstěhoval na venkov, jak mu radí lékaři, potřebuje pět set tisíc...“
Vy jste to řekl, pane de Saint-Hilaire! Je to podivuhodné! Není tu žádný zločin! Není tu žádný vrah a nikdo není vinen...! Není koho posadit za mříže...
Vlastně jediný, koho by bylo možno zavřít, je ten můj mrtvý, kdyby náhodou nebyl dostal ten dobrý nápad schovat se před spravedlností pod nepřiliš drahý, ale vkusný a noblesní náhrobní kámen na saintfargeauském hřbitově...
Připalte mi... Ne, teď už se nebojte připálit mi levou rukou... Dokonce už si nemusíte odpírat to potěšení, abyste v Sancerre založil fotbalový klub... Budete jeho čestným předsedou...“
Z ničeho nic mu rysy v obličeji ztvrdly a vypravil ze sebe: „Jděte pryč! Padejte!“
„Já ale... doopravdy...“
„Ať už jste pryč!“
Saint-Hilaire zas jednou nevěděl, jak se zachovat, a trvalo mu chvíli, než našel rovnováhu.
„Myslím, že jste to přehnal, pane komisaři... A kdyby...“
„Ne dveřmi... Oknem! Cestu přece znáte, ne? A zapomněl jste tu klíč...“
„Až se uklidníte, tak vám...“
„To je ono! Pošlete mi bednu toho šumivého vína, které jste mi dal ochutnat...“
Chlapík nevěděl, jestli se má usmívat nebo jestli má mít strach. Viděl, jak se k němu blíží hřmotná Maigretova postava, a tak instinktivně ucouvl k oknu.
„Nedal jste mi svou adresu...“
„Pošlu vám ji na pohlednici... Tak hop... ! Jste na svůj věk dost pružný!“
Zabouchl prudce okno a v pokoji, tvrdě osvětleném nezastíněnou žárovkou, zůstal konečně sám.

Postel byla pořád táž jako v ten den, kdy do pokoje vkročil Emil Gallet. Žaket a kalhoty z černého nezníčitelného sukna visely splaskle na věšáku.

Maigret se nervózně chopil fotografie na krbu, vložil jí do žluté obálky s hlavičkou soudní policie a na obálku napsal adresu paní Galletové.

Právě minula desátá. Z Paříže přijeli autem noví hosté a dělali na terase rámus s přenosným gramofonem.

Chtěli si zatancovat a pan Tardivon, rozpolcený mezi účtu k luxusnímu automobilu a mezi výhrady hostů, kteří chtěli spát, se s Pařížany dohadoval a zkoušel je vtlačit dovnitř do sálu.

Maigret prošel dlouhou chodbou a kavárnou, kde nějaký vozka hrál s místním učitelem biliár, a dostal se před budovu, kde nějaký pá-rek tancoval foxtrot. Najednou se zastavili:

„Co to povídal?“

„Že hoteloví hosté už spí... Chce, abychom tak nehlukli...“ Bylo vidět obě světla visutého mostu a čas od času záblesk vody v korytě.

„Takže nemůžeme tancovat?“

„Jedině uvnitř...“

„Škoda... Bylo by to tak romantické...“

Pan Tardivon sledoval s odstupem diskusi mezi spícími a tančícími hosty a obdivně si prohlížel auto náročných zákazníků; náhle uviděl Maigreta.

„Dal jsem vám prostítk v salóнку, pane komisaři...! Je něco nového?“

Gramofon hrál pořád dál. Z okna v prvním patře sledovala paní v nočním kabátku vetřelce a volala na manžela, který byl zřejmě už v posteli:

„Jdi dolů a zaraž jim tu muziku...! Člověk se tu už ani nevyspí...“

Zato jeden mladší párek – patrně prodáváč z velkého obchodu a písáčka – se postavili na stranu automobilistů v naději, že se s nimi seznámí a stráví tak méně nudný večer než obvykle.

„Večeřet nebudu,“ oznámil Maigret. „Dáte mi donést zavazadla na nádraží?“

„K vlaku v jedenáct třicet dva...? Vy už odjíždíte?“

„Ano, odjíždím.“

„Ale... tak snad aspoň něco k zakousnutí... Dal už jsem vám pohlednici našeho hotelu?“

Pan Tardivon vylovil z kapsy pohlednici, pořízenou asi před dvanácti lety, soudě podle špatné kvality reprodukce a podle ženské módy.

Fotografie představovala hotel Loira s praporem vlajícím z prvního patra a s terasou plnou hostů.

Na prahu se usmíval pan Tardivon ve fraku a servírky s mísami, vyváženými na pěti prstech, stály jako sochy.

„Děkuju pěkně...“

Maigret si vstrčil pohlednici do kapsy a na vteřinku se zahleděl na kopřivovou cestu.

V Zámečku se rozsvítilo jedno okno a Maigret by byl mohl přísahat, že Tiburce de SaintHilaire, aby znovu nabyl ztracenou rovnováhu, si při svlékání bručí pro sebe věty jako:

„...Nakonec přeci jen musel přijít k rozumu... Za prvé je to promlčené... Pochopil, že římské právo znám právě tak dobře jako on... A vůbec... Vždyť ten Gallet nebyl nic jiného než podvodník... Čím jsem se vlastně provinil? Co se mi vůbec dá vytknout?“

Ale do temných koutů místnosti se dívá s jistým děsem...

V SaintFargeau, v ložnici, kde paní Galletová s vlasy na natáčkách odkládá starost o vlastní důstojnost, asi právě zhaslo světlo. Paní Aurora Galletová nahmatá prázdné místo vedle sebe a možná, že si před usnutím tiše popláče.

Což nemá pro útěchu své sestry a své švagry, z nichž jeden je vrchním radou, a což ji znovu nepřijali do posilujícího kruhu rodiny?

Maigret stiskl nedbale ruku roztržitého pana Tardivona, sledujícího starostlivými očima automobilisty, kteří se konečně rozhodli, že budou večeřet a tančit uvnitř.

Pod Maigretovými kroky zaduněl visutý most, v tuto hodinu pustý. Mezi písečnými náplavami šuměly sotva slyšitelně praménky vody.

A Maigret si v tomto prostředí začal představovat Henryho o pár let staršího, v obličeji žlutějšího, s ústy širšími a užšími, ve společ-nosti Eleonory, jejíž rysy věkem ztvrdnou a sošná postava bude spíš směšná.

A ti dva se budou hádat, a jak! Budou se hádat o všechno a o nic! Hlavně však o těch jejich pět set tisíc!

Protože ti dva svůj půlmilión nahrabou!

„Jen si mluv! Tvůj otec byl obyčejný...“

„Zakazuji ti mluvit o mém otci... A cos byla ty, když jsem tě potkal...?“

„Ale stejně jsi dobře věděl...“

Celou cestu až do Paříže spal těžkým spánkem, navštíveným nejasnými postavami a protivným hemžením.

Když v nádražním bufetu platil za kávu s rumem, vylovil z kapsy pohlednici hotelu Loira.

Vedle něj stála nějaká švadlenka a namáčela si rohlík do hrnku s kakaem.

Pohlednici hotelu Loira nechal ležet na pultě. Když se na odchodu náhodou ohlédl, viděl, jak si midinetka s touhou v oku prohlíží visutý most a pár stromů kolem hotelu pana Tardivona.

„Možná, že bude spát právě v tom pokoji...“ napadlo Maigreta.

A SaintHilaire v zelenavém loveckém obleku ji pozve na sklenku šumivého vína z vlastních sklepů...

„Vypadáš, jako by ses vracel z pohřbu,“ poznamenala paní Maigretová, když vešel do svého bytu na bulváru Richarda Lenoira. „Jestlipak jsi aspoň něco snědl?“

„Máš docela pravdu...“ řekl spíš pro sebe a s radostí si prohlížel známé prostředí. „Vždyť už je vlastně pohřbený...“

A dodal něco, čemu paní Maigretová nemohla rozumět: „Stejně je mi milejší mít v práci opravdového mrtvého,

zabitého rádným vrahem... Probud' mě asi v jedenáct... Musím podat šéfovi hlášení...“

Nepřiznal, že vlastně nehodlá spát, ale spíš přemýšlet, co vlastně do toho hlášení dá.

Čistou pravdu, která by paní Galletovou připravila o tři sta tisíc pojistného a popudila by ji proti vlastnímu synovi, proti Eleonoře a proti Tiburce de SaintHilaiovi? A která by ji znovu vzdálila se-strám a švagrům...

Bylo by to zamotané klubko zájmů a nenávisti a nekonečná soudní pře... Možná, že by svědomitý soudce dal kvůli další pitvě Emila Galleta exhumovat.

Maigret už podobiznu svého mrtvého neměl, ale vybledlou fotografii už ani nepotřeboval.

Jeho pravá tvář celá zčervenala... A tekla krev... Gallet zůstal stát a díval se pořád na jedno místo, jako by odtud něco čekal...

„Klid! Konečně mír! Na to čekal!“ zavrčel Maigret a vstal dávno před určenou hodinou.

A za chvíli s rameny pokrčenými říkal svému náčelníkovi:

„Nevyšlo! Je to marné! Nezbývá než tuhle ošklivou historku zařadit mezi nevypátrané zločiny!“

A v duchu si propočítával:

„Doktor povídal, že déle jak tři roky by stejně nežil... Řekněme, že pojišť'ovna takhle trátí šedesát tisíc franků... A její kapitál obnáší devadesát miliónů...“